

**T.C.
GENELKURMAY BAŞKANLIĞI
ANKARA**

TAKIMIN MUHAREBE EĞİTİMİ

Genelkurmay ATASE Başkanlığı Yayınları

**ANKARA
GENELKURMAY BASIMEVİ**

2008

SUNUŞ

Mustafa Kemal ATATÜRK, yaşamının her döneminde kitapla bütünleşmiştir. Bu okuma sevgisinin kendisine sağladığı bilgi birikimini zaman zaman yazmaya dönüştüren ATATÜRK, yaşamının farklı dönemlerinde farklı konularda kitaplar yazmıştır. Yazdıkları, gerek güncelliği gerekse yol göstericiliği açısından bugün dahi tartışmasız gerçekleri içermektedir. Onun günümüzden 80-90 yıl önce yazdığı bu kitapların günümüzde hâlâ geçerliliğini koruması ileri görüşlülüğünün ve akılcılığının göstergelerinden biridir.

Mustafa Kemal, özellikle İkinci Meşrutiyet'in (23 Temmuz 1908) ilanından sonra tüm dikkat ve çalışmasını askerlik üzerine yoğunlaştırmıştır. O, özellikle subayların değişen koşullara uygun olarak mesleki bilgilerini artıracak yayınların yapılmasını gerekli görüyordu. Bu amaçla mesleğinin ilk yıllarından itibaren askerlikle ilgili birikimlerini aşağıda isimleri belirtilen kitaplarda toplamıştır:

- a. Takımın Muharebe Talimi
- b. Cumalı Ordugâhı
- c. Tabiye Tatbikat ve Seyahati
- ç. Bölüğün Muharebe Talimi
- d. Zabit ve Kumandan ile Hasbihal

f. Tabiye Meselesinin Halli ve Emirlerin Sureti Tahririne Dair Nesayih

Mustafa Kemal ATATÜRK'ün askerlikle ilgili yazmış olduğu bu eserlerden biri olan “Takımın Muharebe Talimi”, yaşıayan Türkçeye çevrilerek okuyucularımıza sunulmuştur. Saygılarımla.

Ziya GÜLER
Hava Korgeneral
ATASE ve Dent. Bşk.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ

İÇİNDEKİLER..... III

AÇIKLAMA..... V

TAKIMIN MUHAREBE EĞİTİMİ 1

TAKIMIN MUHAREBE TALİMİ 59

EKLER 119

AÇIKLAMA

Bu kitap; Berlin Askerî Üniversitesi eski müdürlerinden General Litzmann'ın "Seferber Mevcudunda Takım, Bölük ve Taburun Muharebe Talimleri" adlı eserinin ilk bölümünü oluşturmakta olup Selanik'te 3'üncü Ordu karargâhında görevli Kurmay Kıdemli Yüzbaşı Mustafa Kemal tarafından Almancadan Osmanlıca diline çevrilmiş ve 1908 yılında Selanik Asır Matbaasında basılmıştır.

Mustafa Kemal, kitabın giriş bölümünde, eserin dilimize çevrilmesine duyulan ihtiyaç ve bundan sağlanacak faydaları uzun bir ön söz hâlinde açıklamış, örnekler vermiştir.

Mustafa Kemal; çevirisinin ön sözünde de değindiği gibi, elde mevcut talimnameleri günün şartlarına göre yeterli görmüyordu. Bu sebeple lüzumuna inandığı yabancı eserlerden tercümelerine öncelikle ve özellikle muharebenin sonucunu tayin etmede büyük rolü bulunan ve en küçük taktik birlik olan takımdan başlamıştır. Ön sözünün üst kısmında yer alan şu veciz cümle bunun en doğru kanıtıdır:

"Muharebede komuta ve ateş idaresinde en küçük birlik kural olarak takımdır."

Kitabın özü; seferi tam mevcutlu bir takımın değişik hava şartları ve çeşitli arazide, basit bir mesele içinde muharebe yöntemlerinin

uygulaması, avcı hattı teşkiliyle bir avcı hattının ateş muharebesi üzerinde toplanmaktadır.

Kitabın giriş bölümünde; astları, takım seviyesinde bir birliğin ferdi olarak daha büyük bir birlik içinde muharebe eğitimine hazırlamak ve onları sonbahar tatbikatlarından aynı maksatla istifade ettirmek suretiyle yetiştirmelerinin sağlanması, bu eğitimlerin, seferî mevcutlarla yaptırılmasının önemi vurgulanmakta, ayrıca muharebe eğitimlerinin hazırlanması ve yapılmasından kaçınılmanın mümkün olamayacağı ile tatbikatların amaç ve yöntemleri anlatılmaktadır.

Eğitime hazırlık ve eğitim alanına gitmek için yapılan yürüyüş bölümünde; yürüyüş esnasında hem zamanın değerlendirilmesi hem de yaklaşma yürüyüşlerinde olası bir düşman tehlikesinin ortaya çıkması hâlinde alınacak emniyet tedbirleri ve birliğin hareket tarzı üzerinde basit durumlar yaratılarak küçük birlik komutanlarının ani ve doğru karar verme yeteneklerinin artırılması inisiyatiflerini kullanma gibi konular işlenmiştir.

Kitabın büyük bir bölümünde, “Görüşler 1 ve 2” başlıkları adı altında yer verilen hususlarda; çeşitli araziler üzerinde tatbikatların yapılmasının (özellikle sonbahar mevsiminin son ayı ile kış mevsiminin şartları içinde) olumlu etkileri ile bunlardan sağlanan faydalar, cephane tedariki, dost ve düşman birliklerini temsil için kullanılacak vasıtalar ve işaretler ile tasarlanan düşmanın hedef kıtası ile sembolize edilmesi konularına yer

verilmiştir. Ayrıca eğitim öncesi ve sonrası yürüyüşler ile muharebe eğitiminin yapılması gibi çeşitli hususlar da bu bölümde açıklanmıştır.

Eleştirilerin yer aldığı son bölümde ise; Harekât Müdürünün, tatbikatın safhaları üzerinde yaptığı olumlu ve olumsuz eleştiriler bulunmaktadır. Bu bölümde Harekât Müdürünün görev ve yetkilerine de yer verilmiş, keşif kollarının kullanılması ve takımın çeşitli muharebe düzenleri ile muharebenin devamı süresinde uygulanacak avcı muharebesinin sevk ve idare esasları üzerinde ayrıntılı olarak durulmuştur.

Eser; Latin harfleriyle ilk defa, 1959 yılında Türkiye İş Bankası tarafından Atatürk ve Devrim Serisi'nin 8 numaralı yayını olarak ve "Atatürk'ün Askerliğe Dair Eserleri" adı altında yayımlanmıştır.

Tamamen orijinal metne bağlı kalarak basılan bu eserin dilinin ağırlığı nedeniyle günümüzde anlaşılması çok zordur. Bu nedenle ATASE Başkanlığı arşiv belgelerinden yararlanılarak eserin günümüz Türkçesine çevirisi yapılmış ve kitabın birinci yarısı Türkçe, ikinci yarısı Osmanlıca olarak yayına hazırlanmıştır. Eserin bu şekliyle çok daha geniş bir kitleye hitap edeceği düşünülmektedir.

ATEM Bşk.lığı

"Muharebede komuta ve ateş idaresinde en küçük birlik kaideten takımdır."

(Yeni Talimname-166)

ÖN SÖZ

Bir ordunun senelerce emek ve uygulamaları sayesinde hükümlerine uyum sağladığı talimnamesinin değiştirilmesi bütün askerî camiada şaşkınlık yaratır. Özellikle yeni kabul edilen bir talimname, kullanmakta oldukları talimnamenin kopyası ya da benzeri değilse bu şaşkınlık tamamen karamsarlığa dönüşür. Çünkü askerliğin genel hayatında yeni açılan bu dönem, kendi çalışma ve gelişmelerinin bir sonucu olmadığından, orada herkesin adımı kararsız, bakışı tereddütlerle dolu, fikri ise karışıktır.

İşte bugün; Osmanlı ordusu bu durumdadır. Fakat ne çare ki bu şaşkınlıktan bugün kendimizi kurtaramazsak yarın daha da artacağından bundan kaçınmak büsbütün azalacak, belki de bir meydan muharebesinin yok edici vasıtaları ve ateşi altında varlığımız ve yaşam hakkımız elimizden alınacak, büyük bir şaşkınlıkla son bulacaktır. Çünkü elimizdeki talimname zamanın gereksinmelerini karşılayacak niteliklere sahip değildir. Onun bayat ve yıpranmış yapraklarını koparıp atmak yerine, bize şimdiki zaman harbinin şartlarına uygun bir kitap koymak zorunluluğu vardır.

Nitekim askerlik hayatımızda ilk gelişmeler, bu gereksinmelere ve zorluklara boyun eğmekle kazanılmıştır.

Kabul ettiğimiz talimname o kadar geniş kapsamlıdır ki; onu hakkıyla kavramış, içinde yer aldığı hükümleri devamlı uygulayarak yetiştirilmiş bulunan Alman ordusunun bile gelişme seviyesi hâlâ yeterli değildir. O hâlde askerliği kendine meslek edinmiş olan biz askerler; hayatımıza yön veren, bize her hususta öncülük yapan talimnameleri okuyarak karıştırarak elimizde yıpratacağız. Yoksa onları işe yaramaz evrak arasında küflenmeye, terk etmeye alışmış bir şekilciliğin ne derece uğraş ve çalışma gayreti içinde olduklarını düşünecek ve onların emsal olamayacaklarına kanaat getireceğiz.

Yeni talimnamemizin, birlikler tarafından tatbiki hükümlerine başlamadan önce; bugüne kadar bizi talimgâhlara paslı zincirlerle bağlayan yanlış âdetleri ki bunlar birlikleri talimgâhların angarya işleriyle yormaktan ve subayları hareketsiz bırakmaktan, kamuoyunu yanıltmaktan başka hiçbir işe yaramamıştır. Bunun için bunları eski talimnamemiz ile birlikte mezara gömmek gerekir.

Bu başarının sonuçlarını elde etmek o kadar kolay değildir. Çünkü bir birliği talimgâhtan araziye çıkarmak kadar kolay bir şey olmamakla beraber, orada da faydasız ve lüzumsuz yorgunluklardan onu kurtarmak gerekir.

Biz bu konuda, mümkün olan iyi niyeti göstermeyi ve birlikte hareket etmeyi de pek şüpheli ve yetersiz görüyoruz. Çünkü öncülük her birliğin kendi amiri tarafından yapılma olanağından uzak ve ancak yetersiz kişilerin elinde kalırsa hatalı olur. Örneğin; Siroz'da aydın bir öncüye sahip olanlar doğru yola erişebilirlerse de Seniçe'de bulunanların doğru yoldan ayrılacaklarına hiç şüphe edilemez.

Demek istiyorum ki; ordu ve tümen kurmay başkanlarının en başta sorumlu oldukları görev; subay ve erlerin savaşa hazırlıklarında ve her konuda onların öncüsü olmalarıdır. Bizzat öncülük yapmak suretiyle idare edecekleri birlikler azınlıkta kalır ve bundan dolayı esas görevlerini yerine getiremezler. Veyahut başarı sonucuna pek geç ulaşırlar. Bu nedenle doğrudan doğruya dahi gayretlerini arttırmaya ihtiyaç duyarlar. Bu hususta en iyi araç; talimleri harbin istekleri açısından gösteren ve başarı ile yapılmasını içeren eserlerden faydalanmaktır.

Gerçekten gayretli arkadaşlarımız bunda da kusur etmiyorlar, Lâkin bu gün seçkin ellerde dolaşan bu gibi eserlerin büyük bir kısmı bana öyle geliyor ki birer savaş yöntemleri dergisi veya muhtırası ya da en nihayet tefsiridir. Bunlara olan ihtiyacımız ortada ise de nereden başlamak gerekeceğinden kararsız olduğumuzdan ve bilhassa muharebe eğitimlerinde bize ilk dersi gösterecek bir esere de daha fazla ihtiyacımız olduğu açık ve kesindir.

İşte Berlin Askerî Akademisi eski müdürlerinden General Litzmann'ın "Seferber Mevcudunda Takım, Bölük ve Taburun Muharebe Talimleri" adlı eseri ki, en son Alman talimnamesidir. Bizim de kabul ettiğimiz talimname budur. Düzeltilmiş ve geliştirilmiş dördüncü baskısı bize bir başlangıç olarak ilk dersi veriyor:

"Muharebede komuta ve ateş idaresinde en küçük birlik takımıdır."

(Talimname-166)

Gerçekten eseri incelediğimde bu amacın sağlanmasına yardımcı olabileceğini gördüm ve bu eserin mutlaka kendi dilimize çevrilmesi lüzumunu hissettim. Ancak bunu benden önce görmüş, okumuş olanların bulunabileceğini düşünerek müşterek arzuya erişebilmek ve sarf edilecek gayretlerin boşa gitmemesi için çalışmalarımı başka bir yönde kullanmaya karar verdim. Fakat umduğum henüz olmadı. Ben biraz gecikmiş oldum.

Bu gecikmeyi gidermek için kitabın tamamının tercümesinin sonunu beklemekten vazgeçerek her meselenin bir kitapçık hâlinde çıkmasını uygun gördüm. Zaten eser tertibi dolayısıyla buna pek uygundur.

Bu tercümenin acele edilmesindeki nedenlerden biri de ordunun takip etmekte olduğu geçmiş dönemlerdeki eğitim programıdır. Çünkü tabur talimine geçildiği zaman takımın esaslı bir

şekilde eğitim ve öğretimine dayanak olan birinci örnek layıkıyla ve ayrıntıları ile düşünölmeyebilir.

Eserde ilk harfleriyle gösterilen subay isimleri yerine, kendi isimlerimizi koyduğum gibi ait olduğu harita gerçek bir araziyi gösterdiği hâlde eserdeki yer isimlerini de dikkati çeken bir yerde kendi yer isimlerimiz ile değıştirdim.

Gerçekten böyle olması bizim için de meselenin değeriendirilmesi ve takibini kolaylaştırması bakımından uygun olmuştur. Şüphesiz ki, yazarın da maksadına ters düşmez. Satırlar arasında ayraç içine alınan rakamlar tercüme edilen Alman Piyade Talimnamesi maddelerini göstermektedir.

Yazarın, eserin dördüncü baskısı hakkındaki değeriendirmesi ile içindekilere ait olan sunuş bölümünde ihtiyacımız olan fikir ve yorumların bulunması itibarıyla, onları da olduğu gibi bu ilk örneğin baş tarafına aldım.

Silah arkadaşlarımlın, iyi niyetlerinden emin olduğum için bu kitabın eksikliklerini araştıracaklarına ihtimal vermiyorum. Çünkü onlar pek tabii olarak bilirler ki böyle lüzumsuz bir işle kaybedilecek zaman yerine, bunun gibi pek çok meselenin ordumuza kazandırılmasına olanak tanınması çok daha kıymetlidir. 23 Şubat 1908.

Kurmay Kıdemli Yüzbaşı
Mustafa Kemal

Piyadimizin eğitim ve öğretimi oldukça uzun bir süreye muhtaçtır. Eğer her iki veyahut üç senede bir, eğitim ve öğretim metotları esasından değiştirilmeye kalkışılırsa birdenbire silah altına alınan yedek asker ve subayların muharebe zamanında, birlikte olarak hareketlerinden bir sonuç beklenemez. Barış zamanında bile, bu sık değişiklikler eratı bıktırır, onları günlük görevlerinde daima şaşırtmak sebebiyle eğitime olan arzularının yok olmasına ve eğitim ve öğretim seviyelerinin yükselmesi yerine gerilemesine olanak verilmiş olur. Bu nedenle talimnamelerimizin belli bir süre geçerliliğinin korunması gerekir. Onlar, mecbur kalınmadıkça yürürlükten kaldırılmamalıdır.

Buna rağmen her ne kadar değersiz görülse bile bir talimnamenin hatta en iyi bir talimnamenin tamamen ortadan kaldırılmasından önce bir kısmının olduğu gibi kalmasından asla çekinilmemeli, lüzumu hâlinde gerekli düzeltmelerin yapılması da ihmal edilmemelidir.

Fakat, ister istemez yeni bir talimname kabul edildi mi bu talimname, derhâl gelişen zamana ayak uydurabilecek şartları taşımalı ve hatta mümkünse uzun yıllar geçerliliğini koruyacak bilgilerle donatılmalıdır.

Erlerin muharebe meydanında uygulamaya gücü yetmeyeceği şeyleri barış zamanında öğretmeye de artık son verilmelidir. Bu usuller artık terk edilmelidir. Son harplerden alınan dersler, ateş ve manevra meydanlarının akıl almaz tecrübeleri,

en son günlerimize kadar tatbik edilen teknolojik araştırmaların olumlu bir sonucu bütün bunlar, yeni talimnamede kısa, açık, sade ve uygulamalı bir şekilde tatbik yerini bulmalıdır. Faydalı olması için, yeni vasıtaların eğitim ve öğretim usullerini o derece gerçekleştirmelidir ki, bu usuller; değişikliğe uğramadan daha birkaç sene yürürlükte kalabilsin.

Bizim yeni piyade talimnamemiz bütün bu ihtiyaçları en iyi şekilde karşılıyor. Pek ciddi bir gelişme meydana getirdiği gibi içeriği itibarıyla zannediyorum, erlerimizin bugünkü eğitim ve öğretim seviyesini de olumlu geliştirecektir. Onun istediği şey, çeşitli maksatlara erişmektir. Bu ise oldukça uzun bir süreden sonra ve yılmadan ve yorulmadan çalışmak sayesinde ve ancak yavaş yavaş gerçekleşebilecektir.

Biz burada, ast komutanların fikrî teşebbüslerinin eserlerini göstermeye alışmaları için geçecek zamanı düşünüyöruz (üstler her fırsatta ve mümkün oldukça astlarının çalışabilmelerine olanak sağlamalı ve bunu alışkanlık hâline getirmelidirler).

Eserimin yeni baskısından amaç; piyade sınıfındaki arkadaşlarımin görevlerini en iyi şekilde yapmalarına katkıda bulunmaktır.

Bundan böyle önceki üçüncü baskıda yeni piyade talimnamemizin içinde geçen hususlara aykırı bir durum yoktur. Orada da subayların amir olarak düşünmeyi bilecek, inisiyatifi ile hareket

edebilecek ve herhangi bir sorumluluğu memnurlukla üstlenebilecek şekilde yetiştirilmeleri gereği, ısrarla istenecektir. Bundan başka ateş hattını düşman mevzisine doğru "gerekirse büsbütün yakınına kadar" ileri sürmek kesinlikle önerilmiştir. Ancak düzenlerin kullanılması ve yeni komutlar, donatımızda yapılan değişiklikler bu eserin yeniden basılmasını gerektirdi.

Bundan başka üçüncü baskıda, ateş hattında uygun adım, dört sıra hâlinde yayılım ateş ve bilhassa tabur ve bölük komutanlarına da ateş muharebesinde önemli görevler verilmesi gibi eski talimnamenin hoşla gitmeyen kısımlarının çıkarılması şüphesiz faydalı olmuştur.

Ancak yeni talimnamemizin kabulü ile "Muharebede komuta ve ateş idaresinde en küçük birlik kaideten takımdır." gerçek adını alabildi.

Yeni talimnamemizde "Meskûn yerler ve orman muharebesi" konusunun önemli olmasından ötürü önceden mevcut olan meselelere "Orman Muharebesi"ni eklemeyi lüzumlu gördüm. Meselede bu çeşit talimlerin idaresinin her türlü özel zorluklara bağlı olmasını normal karşılamaktayım. Diğer konuları da değiştirmek ve kısaltmak lüzumunu hissettim. Okuyucuyu yeni talimnameye intibak ettirmek için meselede gerekli görülen yerlerde talimname madde numaraları gösterilmiştir.

"Muharebe için, her şeyden önce, düşünmeyi bilir ve kendi kendine iş görmeye alışmış amirler gerekir."

(Talimname-2)

BAŞLANGIÇ

Savaşta kesin sonuç, ancak meydan muharebesiyle elde edilir. Bu nedenle subaylar ve erler, her şeyden önce daha büyük birlikler içinde görev aldıklarında yapacakları muharebelerin ihtiyaç ve koşullarına göre yetiştirilmiş olmalıdırlar.

Burada, gerçi, sadece takım, bölük ve tabur komutanlarından söz ediliyor. Ancak bir meydan muharebesinin geniş kadrosu içinde, bunların görevi ancak ikinci derecede kalır. Özellik taşıyan her bir küçük parçanın etkisi genel harekât içinde pek gözükmez ise de inkâr edilemez ki, bütün bu kişisel güçlerin toplam bileşkesi gereken muharebelerin ve hatta en ciddi meydan muharebelerinin bile sonuçları üzerine etkili olur.

Bilindiği gibi günümüzde, piyade muharebeleri ast birlik komutanlarının da üstün niteliklere sahip olmasını gerektiriyor. Eskiden, bunların görevleri alınan emirleri düşünmeksizin yerine getirmekle sona eriyordu. Ancak bugün artık böyle değildir. Şimdi, bizzat kendi kendilerine karar verebilme aşamasına gelmişlerdir. İnisiyatiflerini kullanmak zorundadırlar.

Rütbe sırasına göre, en küçük rütbede bulunan kıta savaşıları ve onbaşları bile her an amaca en iyi bir şekilde ulaşmak için yapılması gerekeni kendiliğinden uygulamayı bilmelidirler. Bu husus, takım komutanları için daha geniş ölçüde aynıdır. Çünkü "Muharebede komuta ve ateş idaresinde en küçük birlik kural olarak takımdır." (Piyade Talimname-166)

Bu nedenle genç subaylarımızın birliklerinin daha büyük kısımlar içindeki muharebe eğitimleriyle eğitim alanlarında yetiştirilmesine ihtiyaç vardır.

Hâlbuki büyük komutanlar, muharebede kendilerine verilecek vazifeler için uygulamalı olarak hazırlanmak fırsatlarına barış zamanı pek ender olarak sahiptirler. Ast birlik komutanları bu açıdan daha çok elverişli şartlar içinde bulunurlar. Takımlar, bölükler ve taburlar gibi nispeten daha küçük olan birliklerin muharebesinde bir askerî usul vardır ki, bu kendilerine özgüdür. Örneğin bir taburun, bağımsız bir tugayın veya bütün bir ordunun bir kısmını teşkil etmesi taburca önemli değildir. O yine daima aynı şekilde muharebe eder.

İsterse bir tugayın, isterse bütün bir ordunun bir kısmı olarak bulunsun, her iki hâlde de tabura merkezde veya diğer taburların gerisinde sınırlanmış bir bölge verilecektir. Tabur; açılmasını, manevrasını, taarruz veya savunmasını işte bu bölge içinde uygulayacaktır.

Her sene uygulanan sonbahar tatbikatları; tatbikata katılan birlikler karma veya bağımsız bir

tugaydan fazla olmasa bile, ast komutanların muharebe görüş açısından gerçekten hazırlanmasına elverişlidir. Ancak şüphe yok ki bu hazırlıklar yeterli görülmemelidir. Ast birlik komutanları yıl boyunca da gerçekten ciddi bir şekilde eğitim ve öğretime tâbi tutulmalıdırlar. Sonbahar tatbikatları subaylara kendileri için gerekli olan savaş operasyonları ve askerî bilgilerde, istenilen aşamaları elde etmeye müsait olacak kadar uzun bir süre değildir. Bundan başka, bir tatbikat günü, küçük rütbeli subayın hareketi, genellikle üstlerinin kontrol ve eleştirisinden uzaktır ve üstlerin yapılan bütün bu kusurları konu etmek için zamanı da yoktur.

Ciddi olarak araştırarak bir öğretim ve eğitim için öğretmenin bütün dikkatini öğrencisine ayırması gereklidir.

Hâlbuki bizzat öğretmen, bir birliğin komutasını üzerine aldığı ve bundan dolayı diğer bir taraftan sorumlu tutulduğu vakit bu mümkün olmaz.

Bundan başka ne kadar az da olsa, yedek askerlerin sonbahar tatbikatlarına katılmalarının ortaya çıkaracağı masraf nedeniyle birlikler istisnai durumlarda sefer mevcutlarına çıkarılmalıdır. Bunu yanında normal zamanlarda herhangi bir piyade kıışasında takımlar veya bölükleri barış mevcuduyla iki veya üç taburun bulunduğu yerlerde ise taburları sefer durumunda teşkil etmek kolaydır. Her hâlde bu vaziyette takviye olunmuş birliklerle sık sık tatbikat yapılmasına kimsenin

itirazı olamaz. Barış zamanı kuvvetleri ile sefer mevcutları arasındaki orantı uygun ölçülerde değilse, bütün rütbe sahiplerinin büyük kapsamlı seferî birliklerin yola çıkarılmasından kaçınılmayacağını takdir etmeleri ve bu konuda fazla düşünmemeleri son derece önemlidir.

"Eğitimler ne derecede değişik arazi üzerinde yapılırsa birliğin bundan faydalanması o derecede artar. Bunun için her fırsattan ve her mevsimden faydalanılmalıdır (Piyade Talimnameleri-7). Ancak burada özellikle önemli olan husus hazırlıklı olarak ve bir gösteri şeklinde yapılan muharebe eğitimlerinin az uygulanmasıdır. Takımın, bölüğün ve taburun ancak varsayıma dayanan bir büyük birlik içindeki durumları pek açık ve belli olarak gösterilmelidir. Muharebe hâlinde ve yapılacak görevler, gerçeğe yakın yani sade ve buna rağmen mümkün olduğu kadar çeşitli olmalıdır.

Harekât, eğitim ve öğretim akla yerleşecek şekilde doğru olarak yapılmalı ve devam ettirilmelidir.

Eğitimin sonunda Harekât Müdürü, bu eğitimden çıkarılacak sonuçları ve alınacak dersleri açıklamada, subayların gerçekten askerî bilgilerinin artırılmasına mesnet olacak surette, az ve öz kelimelerle açıklamada bulunmalı, bunun için bu konularda yetişmiş olmalıdır.

Bu koşulların tamamını aynı zamanda elde etmek pek o kadar kolay değildir. Bundan ayrı olarak uygun arazinin olmaması hemen çoğu zaman eğitimin yapılmasına engel olur.

Her Şeye raĒmen, bütün bu zorluklara karşı durulmalı ve her ne Şekilde olursa olsun amaca varılmalıdır. Çünkü amaç, subaylarımızın askerî eĒitim ve Ēretimlerini geliŐtirmektedir.

Görev daĒılımında, eĒitimin idaresinde ve muharebe eĒitimlerinin eliŐtirisinde ne tür zorluklar olduĒunu ve bu zorluklara nasıl karşı konulacaĒını ileride yapılacak araŐtırmalarda birkaç örnek ile gstermeĒe alıŐacaĒız.

Bu eserde takip olunan yöntem; subaylarımızın askerî derslerden yararlanmalarına yardımcı olmak üzere bir dizi hâlinde yayımlanmıŐ eserlerin birincisinde¹ tatbik edilmiş olan yöntemin aynıdır. Her açıklanan durum ve vaziyet için muharebe eĒitiminin yapılma Şekli açıklanmıŐ ve bunun sonuna genel bir yorum eklenmiŐtir.

Birinci örnekte baĒımsız bir birlik; kuruluŐunda bulunan bir takım, musavver (tasarlanmış)² bir düşmana karşı muharebe ediyor.

Burada, genç subaya; piyade muharebesinin yöntem ve kurallarına ait verilen dersler üzerine açıklamada bulunmak için uygun bir ortam

¹ Subaylarımızın askerî Ēretiminde yararlanmalarına yardımcı olmak üzere yazılan dizi hâlindeki eserlerden 1. Seferî Hizmetler EĒitimi.

² Musavver kelimesinin o zaman askerlik terimleri arasında "mutasavver" yani "hakikattte mevcut olmayıp zihinde canlandırılmış, düşünülmüş, anlamına kullanıldıĒı zannedilmektedir. Ancak "resimli" anlamına geldiĒinden, kitapta hep musavver Şeklinde geçen bu kelime, kararsızlık uyandırmamak için mutasavver olarak yazılmıştır. (Türkçeye evirenin notu.)

yaratılmıştır. İkinci örnekte bir bölüğün, üçüncü ve dördüncü örneklerde ise bir taburun (bölüklerinden her biri çeşitli mevzilerde olarak) muharebesi göz önünde canlandırılacaktır.

Bu sayede bölük ve tabur komutanlarının muharebe eğitimlerini nasıl idare edebileceklerine ait kesin bir fikir edinilebilir. Örnek olarak verilmiş eğitim meseleleri evvelce Kozl ve Gnezen'deki birlikler tarafından gerçekten uygulanmıştır.

Bu meselelerin seçilmesi, ancak bu eserde takip edilen amaca uygun olduğu içindir. Yoksa, herhangi bir arazide asla uygulanması olanaksız meselelerin denenmesi gibi bir hataya düşülmemelidir.

Bu eğitimlerde, elden geldiği kadar her türlü eksiklik ve aksaklıklar gösterilmiştir. Çünkü amaç; asıl hazırlık eğitimlerinde ve tatbikatın idaresinde ister istemez karşılaşılan zorlukları ortaya çıkarmaktır. Gerçi bu zorluklar, özellikle barış zamanında her türlü zararın gelmesinden sakınmak için kesin kurallar getirmiştir. Bundan başka küçük birlik komutanları tarafından alınan umulmadık durumlarda ve dikkatsizlik ve tedbirsizliklerle de ortaya çıktığı malumdur.

Her eğitimi takiben yapılan kritikler pek güzel göstermektedir ki, bir amir tarafından ortaya çıkarılan önlemler bir bir sayılırken bunlardan kusurlu olanlar asla onaylanmamış ve birlik tarafından bir daha yapılmaması önerilmiştir.

ÖRNEK MESELE

Çeşitli arazi üzerinde tam mevcutlu bir piyade takımının muharebe eğitiminde yöntem: Avcı hattı teşkili, bir avcı hattının harekâtı-ateş muharebesi.

Eğitime Hazırlık-Eğitimin Yapılacağı Araziye Gitmek için Yapılacak Yürüyüş

26-27 Ekim gecesı kuru bir soğuşu takiben kar yağdı. Sabah, termometre sıfır dereceyi gösteriyordu. Hava açık ve güneşli idi.

Tabur Komutanı, karakol ve idari hizmetlerin dışındaki erleri, boru çaldırmaksızın çabucak ve sessizce topladı. Bunları Yüzbaşı Saffet Efendi'nin emri altına verdi. Saffet Efendi birkaç gün önce, takım seviyesinde bir tatbikatın hazırlanması ve sevk ve idaresi için görevlendirilmişti. Bu nedenle elverişli bir arazi seçmek zorunda idi. Saffet Efendi kendi birliğine mensup erlerden sekiz mangalı seferî tam mevcutlu bir takım teşkil ettikten sonra geri kalan çavuş, onbaşı ve erlere aşağıdaki şu görevleri verdi:

Bunlardan çavuş ve onbaşılar ile liyakatli erlerden oluşan 16 kişi bölüğü iskelet hâlinde kalacak olan diğer iki takımının kadrosunu teşkil edecektir (Yeni Piyade Talimnamesi, Madde-8). Mavi flamaları taşıyacak iki er, komşu olan diğer bölüklerin bulundukları yerleri göstermek için ayrılmıştı. Dört çavuş ile ikisi kırmızı flama ve ikisi kayıpları temsil eden flamaları taşımak üzere toplam 32 er ise düşmanı temsil edecekti ve 99

milimetrelık küçük telemetre ile donatılmış iki ve işaret flamalarını taşıyan bir er de Harekât M¼d¼r¼n¼n yanında kalacaktı. Başka bir g¼revi olmayan t¼m subaylar seyirci olarak tatbikat yerinde bulunmaya mecbur idiler.

Teğmen Cevat, ř¼kr¼ ve Ali Efendiler takımları sevk ve idare için g¼revlendirilmıřlerdi. Bunlar, kıyafet ve teçhizatlarını ona g¼re hazırlayacaklardı.

Mermiler dağıtıldıktan sonra Y¼zbařı Saffet Efendi Tabur Komutanının emri altında bulundurulan stajyer teğmen r¼tbesindeki yardımcı subaya d¼řmanı g¼z ¼n¼nde canlandırmak için gereken b¼t¼n bilgileri verdi. Bu subay tatbikat arazisini tanımak için atlı olarak derh¼l ileri hareket etti. Teğmen Cevat Efendi'nin komutasında sevk ve idare edilen takım Kovalar yolu ile esas tatbikatın başlangıç yeri olan Rahmanlı ¼zerine hareket etti. Ancak bu kilometrelık y¼r¼y¼řten eğitim ve ¼ęretim açısından faydalanmak için Tabur Komutanı y¼r¼y¼ř anında Teğmen Cevat ve Ali Efendilere açılmayla ilgili birçok soru sordu.³

³ Y¼r¼y¼ř anında rastlanan (1809) tren yolu geçidi, ondan sonraki (S) tepeciği iki tarafı hendekli b¼y¼k cadde ¼zerinde savunma mevzisi gibi kullanılabilen kum ocağını kapsayan Yassıtepe, Kuru F Hendeği, K Tepesi, Doğanca'nın g¼ney kenarındaki orman parçası gibi değişik arazi arızalarını Harekât M¼d¼r¼ talimnamede konu edilen ve şimdi uygulanmayan çeşitli bazı meseleleri hatırlattı. Kararg¼h subay yardımcısı olan bir kişi m¼frezeyi Yassıtepe'ye ve oradan da d¼řmanı temsil edecek hedef kıtasına ait erleri de beraberinde g¼t¼rd¼.

Donmuş bir hâlde bulunan tarlaları kar tabakası örtmüş idi ki, yoldan çıkıp gerçekte olduğu gibi takımla her tarafa hareket etmek mümkündü.

Rahmanlı'nın güneyinde takım manga koluna geçirildi. Daha sonra teknil birlik geri çevrilerek cephe değiştirildi ve (T) tepesine karşı olmak üzere yerleştirildi ki, adı geçen tepe güney istikametine karşı takımı örtüyordu. Bundan sonra erler silah çattı ve sıralardan çıktılar.

GÖRÜŞLER-1

Elverişsiz bir hava örneğin çok sıcak ya da kuru bir soğuk, yağmur veya kar, buz, sis ve fırtına, bizi kesinlikle kışlalar içinde veyahut yarı kapalı yerler altında tutmamalıdır. Çünkü savaşa hazırlanmak için subay ve erlerin her türlü hava şartına karşı koymaya alışmaları gerekir. Ancak eğitimlerimiz, birlik komutanlarını, askerlik ve genellikle ateş muharebesi yönünden yetiştirmeye yönelik ise bu isteği gerçekleştirmek için daha uygun bir zamanın seçilmesi tercih edilir. Ancak özellikle kış mevsimi, tarlaların çiğnenmesinde bir sakınca olmadığından açık havada yapılacak eğitimleri kolaylaştırır. Zaten iyi günler az bulunduğu gibi, bunu önceden tahmin etmek de oldukça güçtür. Eğer sabah erkenden, havanın öğleden sonra iyi olacağı anlaşılırsa hemen karar verilmelidir. Ani bir emir, hareket edecek erlerin çabucak toplanması için yeterlidir. Meselemizdeki durumda, taburun yetişmiş erlerinin büyük bir kısmı kışla hizmetleriyle uğraşmaktaydı. Bununla beraber

80-100 er, seferî tam mevcutlu bir takımı oluşturmak için yeterliydi. Böyle bir takımla, olası bir düşmana karşı muharebe yapmak da kolaydı. Bu sebeple Tabur Komutanının, havanın uygun olmasından yararlanmasının haklı bir gerekçesi olamazdı.

Barış zamanı, eğitimlerimizde erimize yeteri kadar mermi vermek her zaman mümkün olamayabilir. Bu nedenle elde mevcut birkaç yüz talim mermisinden belli oranda faydalanmak için avcıların aşağıda açıklanan hususlara çok dikkat etmeleri gerekir.

Her yeni ateş mevzisinde ve ateşin başlangıcında veya gerek kendi gerekse düşmanın muharebe hattında önemli bir harekâtı olduğunda ve örneğin komşu birliklerin ileri harekete başlamaları, tarafların takviye almaları, düşman ateşinin yavaşlaması (zayıflık belirten flamaların gösterilmesi) ve düşmanın ileri hareketi veya geri çekilmesi gibi bir duruma karar verildiği zamanlarda ise avcılar kendiliklerinden ancak birer talim mermisi ateşlemelidirler. Bundan başka zamanlarda ve aksine bir emir verilmedikçe daima düzgün nişan almaya ve istenen ateş mevzisini tutmaya gayret etmek şartıyla, ateş etmeksizin ateş ediyor gibi görünmelidirler. Bu eğitimin önemli bir faydası daha vardır ki, o da bu hareket tarzı sayesinde erler, devamlı olarak muharebe hattında geçen durumu takip ederler (Yeni Piyade Talimnamesi 148, 207). Burada sözü edilen

yöntem erler üzerinde her zaman, hatta muharebenin en kritik anında bile son derece dikkatle hedefe çabuk ve doğru nişan almayı meleke hâline getirir. Her mermiyi isabet ettirmek düşüncesiyle ve itina ile ateş etmesi bütün avcılardan istenen önemli bir görevdir (Yeni Piyade Talimnamesi Madde-196).

En son yapılan savaşlardan alınan derslerden iyice anlaşılmıştır ki; piyade, normal ve uzun mesafelerde yüksekliği az piyade ve topçu hedeflerini savaş alanında görüldüğü gibi tanımaya alıştırmalıdır. Ateşin etkili olabilmesi; hedefi çabuk tanımak ve mesafeyi doğru olarak değerlendirmek ve ateşi iyi idare etmek koşullarına bağlıdır. Bu açıdan konuya büyük bir önem verilmeli, göz alıştırmaları olarak adlandırabileceğimiz bu tür eğitimlerden her fırsatta faydalanılarak istenen sonuçlar alınmalıdır. Topçu nişancılarının bilinen ustalığı ve piyade sınıfında tatbiki tecrübelerin sonuçları bunun en açık kanıtıdır. Erlere tercihen yere yatmış olarak hedefleri ayırt etme ve araştırma talimleri yaptırılmalıdır (Yeni Piyade Talimnamesi 153).

Bundan dolayı, düşmanı göstermek için mümkün oldukça uzaktan kolaylıkla ayırt edilebilen kırmızı ve sarı flamalar kullanılmalıdır.

Düşman piyadesinin daima doğru olarak gösterilmesi daha uygundur (251). Ancak bunun için elde yeteri kadar er bulunmadığından avcı hattının flama ile değil belki on adım aralıkla birkaç

erle gösterilmesi önerilir. Harekât Müdürü, elverişli bir şekilde teşkil edilmiş bir avcı hattının sık bir hat göstereceğini ateşin biraz takviye edilmesinin kuvvetli hatta üstün bir ateş olarak yorumlanabileceğini öncelikle dikkate almalıdır. Düşman mevzide ise görüntü olarak baş hedefi kullanılmalıdır. Önemli olan burada hedefi tanımak ve ateşi dağıtmaya alışmaktır.

Bu tür bir eğitim özel bir dikkat gerektirir. Eğer tesadüfen bütün bir manga aynı baş hedefine ateş ediyorsa normal mesafelerde yalayıcı bir ateş sağlanamaz. Bundan başka temsil edilen düşmana, işgal ettirilecek cephe, bu düşmana karşı hareket edecek olan ve varsayımımıza göre kadro hâlinde bulunan kuvvetin cephesinden mümkün olduğu kadar uzakta olmalıdır. Bu şekilde amir, hedefin ateş altına alınacak kısmını dikkatlice sınırlandırarak açıkça bildirmeye alıştırılır (206).

Düşman topçusu bile her biri birer top kabul edilmek üzere yeterli miktarda boy hedefleriyle gösterilir. Flama kullanılmaz. Birbirinden yaklaşık 20 adım aralıkla ayrılmış bulunan bu boy hedeflerinden daha büyük bir hedef göstermeyeceklerdir.

Tatbikatta top kullanılmasının istenilmediği zamanlarda topçu ateşi, avcılarının yayılım ateşiyle canlandırılabilir.

Piyade kendi unsurlarını, tatbikat yapacak esas birliğin yanlarında, ilersinde veya gerisinde, iskelet hâlindeki (sadece kadro hâlinde) eksik

mevcutlu ünitelerle gösteremiyorsa bu takdirde onların yerine mavi flamalar kullanabilir.

Diğer bir bölgeye ayrılan büyük bir birliğin muharebedeki yeri dahi aynı şekilde ve açık bir surette belirlenebilir. Bunun için, flama taşıyıcı olarak silah ve mermi ile donatılmış birkaç er ayrılabilir. Fakat her iki tarafta flamaların miktarını artırmaktan kaçınılmalıdır. Çünkü böylece meydana gelecek karışıklık, beklenen faydayı çok çabuk yok ettiği gibi bundan başka yanlış anlamalara ve hatalara sebebiyet verecektir.

Ayrıca, gerek idareci gerekse birlik komutanlarının dikkatlerini birtakım ayrıntılarla meşgul ederek tatbikatı gerçek amacından da uzaklaştırabilir. Bu nedenle, her durum için en çok ne kadar flama gerekeceği önceden saptanmalıdır.

Bu çeşit eğitimlerde varsayılan düşmanı gerçek olarak sevk ve idare edebilmek için, taktik konularda yetişmiş personele sahip olmak gerekir. Bu konuda en uygun seçim, bu iş için atlı bir subay kullanmaktır.

Temsilî düşman komutanına talimat vermeden önce, onun ne dereceye kadar inisiyatif sahibi olduğuna dikkat etmek gerekir. Bizim yaptığımız muharebe eğitimlerinde harekât yapılan saha oldukça dardır. Daha büyük çaptaki tatbikatlarda düşman temsil edildiği zaman her iki taraf amiri de istenen şartlara sahip olmalıdır. Taraflar savaş hâlinde olduğu gibi birbirlerinin durumunu bilmelidirler. Tasarlanan düşmanı kendisine verilen görevde aktif olması için bir

dereceye kadar hareketinde serbest bırakmak gereklidir. Aksine çok önemli olmayan muharebe eğitimlerinde istenen amaç; özel öğretim açısından kısım ve manga komutanları için faydalı olacak olan birçok belli safhanın meydana gelmesidir. Bu durumda Harekât Müdürü, taarruz istikametinin korunmasına daha çok dikkat eder. Tasarlanan düşman dahi genellikle mangaların ateşinde kullanılan, görülüp sonra tekrar kaybolan hedeflere benzer; sıradan hareketli hedeflerin yerine kullanılır. Bu nedenle Harekât Müdürü temsilî düşmana hareket şeklini doğrudan doğruya ve basit bir surette işaret flamaları ile bildirebilir. Tatbikat bölgesi biraz uzun olduğu zaman bu bölgeye giderken yürüyüş esnasında emniyet görevinin yapılması ve açılmaya ait meselelerin tatbik edilmesi ve hedefin gözetlenmesiyle, mesafe tahmini üzerinde eğitim yaptırılabilir. Ancak ikinci derecede önemli olan bu eğitimler için fazla zaman ayırmaktan kaçınılmalı ve ondan sonra yapılacak esas tatbikata engel olacak derecede erleri yormamaya özen gösterilmelidir.

Kışlaya dönüş sırasında ve genellikle tatbikatın bitiminden sonraki yürüyüşte tekrar tatbikata devam etmek faydalı olmaz. Erler tatbikatta ne kadar çok kuvvet sarfına mecbur edilselerse tatbikatın sonrasında da o derece memnuniyetlerine sebep olacak tarzda serbest bırakılmalıdırlar. Bundan dolayı bir birliğin moralini devam ettirmek için talimnamemizin müsaade ettiği her türlü serbestlik kendilerine tanınmalıdır. Gerektiğinde yakalarını açıp rahat etmelerine ve

dönüş sırasında sigara içmelerine, konuşmalarına ve hatta şarkı söylemelerine izin verilmelidir.

MUHAREBE EĞİTİMİNİN YAPILMASI

Rahmanlı'nın güneyinde kısa bir dinlenmeden sonra Harekât Müdürü subay ve kıta çavuşlarını topladı ve onlara aşağıdaki genel durumu anlattı (Krokiye bakın):

"Büyük bir birliğin öncüsü olan taburumuz (2'nci Tabur) Yaylacık yolu ile Kovalar istikametinde ilerledi. Süratle ileri geçen süvari Doğanca ile Kara Orman çayırılığı arasındaki sırtlarda mevzilenmiş düşman piyadesinin ateşi altında kaldı. Düşman cephesi Rahmanlı'ya olmak üzere bu sırtlarda yayılmış vaziyette idi. Düşman topçusu da aynı şekilde tertiplenmişti. Tabur durdu. Önce öncüsünü teşkil eden K 1, Doğanca caddesi üzerindeki okul binasının gerisinde K 2 (Krokide B) ve K 3 burada yolun iki tarafındaki hendeklerde ve K 4 bizim arkamızda köyün içinde bulunuyorlar.

"Teğmen Şükrü Efendi siz, burada tatbikatı yapacak olan takımın komutanısınız. Bu takımı 1'inci Takım (K 2) kabul edelim. Teğmen Cevat ve Ali Efendiler siz aynı bölüğün 2'nci ve 3'üncü Takımlarının komutanlarısınız (Bu takımlar zayıf mevcutlu idiler). Düşman piyadesi varsayılmıştır. Birbirinden yaklaşık 10 adım aralıkla duran erlerin teşkil ettiği seyrek avcı hatları sık avcı hatlarını gösterir. Kırmızı flamalar düşman bölüklerini, mavi flamalar ise bölüğünüze komşu olan dost bölüklerin yanlarını göstermektedir."

Teğmen Şükrü Efendi, takımına silah aldırđı ve erlere, durumdan onların bilmesi gereken hususları tekrar etti. Daha sonra tatbikatın başladığını bildirmek için erlere silah doldurup yere yatmalarını emretti. Ancak yer karla kaplı olduğundan ve tatbikatın barış koşullarında yapılmasından dolayı, Harekât Müdürü takımın tekrar ayağa kaldırılması için uyarıda bulundu ve daha sonra şunları söyledi:

“Bölük Komutanımız düşmanı gözetlemek için sizin ileride gördüğünüz tepeye 'Krokide T' çıkmanızı emrediyor. Gerek gördükçe Bölük Komutanınıza vereceğiniz tüm bilgileri bana da göndereceksiniz.”

Teğmen Şükrü Efendi iki yardımcısı ile beraber anılan tepeye hareket etti ve görölmeyecek şekilde yerleştikten sonra, dürbünü ile güney istikametinde ve kendi ilerisinde bulunan bütün araziyi araştırmaya başladı.

Yassitepe; iki küçük binası ile ufukta kolayca seçilebiliyordu. Bu tepe ile bulunduğu yer arasında arazinin ayrıntıları bir hayli karışıkı. Çünkü arazi hafif dalgalı olmakla beraber kar araziye yeknesak bir görünüm veriyordu. Bundan dolayı subay iki arazi kabarcıntısı gördüğüne karar verdi ki; bunlardan biri Yassitepe'ye kadar olan mesafenin üçte biri, diğeri üçte ikisi kadar uzakta idi. Yakın olanında (N) küçük bir çam ormanı vardı. Diğeri doğuya doğru küçük bir tepe (H) ile son buluyordu.

Teğmen Şükrü Efendi, harita ve pergel kullanarak Yassitepe'ye kadar olan uzaklığı 2200

metre olarak buldu. Bundan sonra yardımcılılarıyla birlikte bu iki tepenin, bulunduğu yere olan yaklaşık uzaklıklarını da tespit etti. Bu uzaklıklar sırası ile 700-1500 metre kadardı.⁴

Subay bulunduğu noktada, Yassitepe'ye kadar içbükey tarafı doğuya doğru olmak üzere daire yayı görüntüsü veren büyük caddeyi olduğu gibi görüyordu. Bu cadde ile Kara Orman çayırırlıkları arasındaki tüm arazi bölgesi içinde herhangi bir düşman birliğini ayırt etmek kendisi için olanaksızdı. Bölük Komutanına (burada Harekât Müdürüne) bir rapor gönderdi. Raporda küçük meşe ormanından (H) daha iyi görebilmek olanağı olduğunu, bu nedenle orman istikametine dürbünle donatılmış bir keşif kolunun sürülmesini öneriyordu.

Bu sırada Harekât Müdürü, kendi işaret flamasıyla düşmana; H tepesinde kısa bir süre için hedef göstermesi için bazı erlerin başını yukarıya kaldırmaları ve birkaç el ateş etmeleri için işaret verdi. Bunun üzerine Teğmen Şükrü Efendi aşağıdaki raporu gönderdi: "Bulduğumuz yerden 1500 metre uzaklıktaki sırt üzerinde, büyük bir olasılıkla keşif kollarımız üzerinde ateş eden düşman avcıları bulunuyor."

Harekât Müdürü daha sonra şu açıklamayı yaptı: "Rahmanlı'nın batısında topçumuz mevzi aldı. Her iki taraf topçusu karşılıklı ateşe başladı. Düşman bataryalarının ateşlediği mermilerin alevi

⁴ (H) tepesine ait uzaklığın tespitinde Teğmen Şükrü Efendi yaklaşık 150 metre hata yapmıştır.

Yassitepe sırtlarında görülüyor (Krokide Y ile gösterilmiştir). Bu bölgenin engebeli olması sayesinde atlı subaylar ve piyade subay keşif kolları, şimdiye kadar üzerinde sadece birkaç avcının kendini gösterdiği Yassitepe'nin ilerisinde bir kademe oluşturan diğer bir hatla büyük caddenin ilerisine kadar uzanmış görünüyordu.

Sol tarafta bizim taburun bulunduğu tepeye alayın 1'inci Taburu ulaştı. Sağ tarafta Kavaklı'nın güneyinde diğer taburların açılmakta olduklarını görüyoruz.

Taarruza başlanacaktır. Tabur Komutanınız 1, 2 ve 3'üncü Piyade Bölüklerine, derhâl küçük çam ormanında arazinin meylinin değiştiği sırta kadar ilerleme emrini verdi. Asıl taarruzu 2'nci Bölük yapacaktır. 4'üncü Bölük taarruz kademesinin gerisinden hareket edecektir.

Bölük Komutanınız daha başlangıçta iki takımı taarruz kademesinde bulunduracaktır. Solunuzda 2'nci Takım⁵ bulunmaktadır ki bu takım aynı zamanda istikametın temininden de sorumludur. Takımınız küçük çam ormanı istikametinde ilerleyecektir. Bu hareketin yapılması sırasında 300 metre genişliğinde bir bölgenin düşman topçusunun kontrolü altında bulunduğu gözden uzak tutulmamalıdır."

⁵ Takımlar hat düzenine (mangalar avcı kolunda) geçmeden önce yapmaya zorunlu oldukları açılma hareketinde aralıkları kolayca gösterebilmek için Teğmen Şükrü Efendi bu takımın manga komutanları ile beraber 1'inci Takımın 60 adım sol tarafına gitti. (219)

Teğmen Şükrü Efendi derhâl takımının yanına döndü ve aşağıdaki emri verdi:

"Şu istikamette, buradan 1800 metre uzakta, düşman piyadesi yayılmıştır. Bu düşmana taarruz edeceğiz.

Her kısım ayrı ayrı olarak birbirini takip ederek dört adım aralıkla avcı koluna geçecektir. İkinci kısım Zeynel Çavuş'un emir, sevk ve idaresinde olarak öndeki kısmı 300 metre mesafeden takip edecektir. Tepe aşıldıktan sonra örtülü bölgeye varıldığında, takımın öndeki kısmı (birinci kısım) sağ tarafa yanaşarak, avcılar arasındaki aralıkları bir buçuk adıma indirecektir.

İkinci kısım (birinci kısmın gerisinde) da aynı şekilde sol tarafı üzerine yaklaşacaktır." Sırayla şu komutlar verildi:

-Kayış uzat!

Daha sonra, Birinci Kısım İrtibat Üçüncü Mangadan dört adım aralıkla

-Avcı Kolu marş!

ve Üçüncü Manga Komutanına (İrtibat Mangası) istikamet gösterildi (174, 176).

Tepenin üzerine varıldığı zaman, iki yardımcı elemanı ve bir borazan ile önde bulunan Takım Komutanı; yürümekte olan takımın cephenin tamamıyla takip olunan istikamette olmadığını gördü. Bununla beraber yapılan yanlışı işaret ve

kumanda ile düzeltmeyi başardı (Kroki ve tenkide bakın).

Okulun doğusundaki derinliği az hendenkten geçilirken ayakta durulduğuna göre düşman topçusunun gözetlemesine kapalı ancak piyadenin gözetlemesi altında bulunduğunu ve aralıkları sıkılaştırmak için her ihtimale karşı bu hususun dikkate alınması gerektiğini düşündü. Teğmen Şükrü Efendi birinci kısma tepenin biraz gerisinde durmasını ve yere sürünerek veya hedef küçülterek yürümek suretiyle aralıkların kapatılmasını emretti. Düşmanı ve araziye tanımak için kendisi de yardımcı (uzman) personeliyle birlikte küçük çam ormanının güney kenarına kadar ilerledi. Orman su bölümü hattı istikametince pek fazla yoğun olduğu için çok tabii bir gözetleme yeri sağlıyordu. Ancak süratle takımının düşmandan zarar göreceğini anladı. Çünkü düşman piyadesi mevzisini işgal ederek ateşe başlamıştı.⁶ Düşman, ateşini daha çok yürüyüş hâlinde bulunan ikinci kısım üzerine çevirmişti.

Teğmen Şükrü Efendi'nin bu esnada düşmanı gözetlemek için bulunduğu noktadan, kısımlarını görmesi olanaksızdı. Bunun için süratle

⁶ Kroki (H) ile gösterilen noktaya bakınız. Büyük aralıklarla birbirinden ayrılmış yirmi kişi tahminî 200 metre uzunluğunda bir piyade mevzisini canlandırıyor. Bu hattın işgali ve ateşin başlaması Harekât Müdürü tarafından tespit edilen basit flama üzerine yapıldı. Tasarlanan düşmanın harekâtını bütün tatbikat boyunca aynı şekilde idare etti.

geriye döndü ve birinci kısmın tamamıyla saklı bulunduğu ve ikinci kısmın koşar adımla ve normal süratle ileri yürümekte olduğunu gördü ve bundan memnun kaldı (Eleştiri bölümüne bakın). Beş dakika sonra takım tamamen yerleşti ve birinci kısım küçük çam ormanının gerisinde, ikinci kısım solda olmak üzere, uzunca bir avcı hattı meydana getirildi. Daha solda 2'nci Bölüğün zayıf mevcutlu 2'nci Takımı ise (keza bu takım da zayıf mevcutlu idi) büyük cadde hendeğinden yararlanarak bir erle kol düzeninde T tepesini geçti, K hendeği boyunca yerleşti.

Harekât Müdürü; 2'nci Bölüğün sağ ve soluna komşu bulunan 1'inci ve 3'üncü Bölüklerin yanlarının bulundukları yerleri mavi flamalar ile işaretletti (Krokide "M"). Flamalarla temsil edilen bu iki takımın sevk ve idaresini seyirci olarak bulunan iki genç subaya verdi ve onlara gerçekte olduğu gibi hareket etmelerini bildirdi. Diğerlerinden daha kıdemli olan Teğmen Adil Efendi varsayılan 4'üncü Bölüğün komutanlığını yapacak, gerekli durumlarda gerçekte olması icap eden tertibatı emir beklemeksizin Harekât Müdürüne bildirecekti. Bu esnada Teğmen Şükrü Efendi yeniden, küçük çam ormanının güneydoğu köşesinde gözetlemeye başladı. Ancak bu defa takımını da kontrolü altında bulundurabiliyordu.

Düşman avcıları gözden kayboldu. Teğmen, daha önce düşman mevzilerine olan uzaklığı 950 metre olarak değerlendirmişti.

Bunun üzerine ilerlemeye ne şekilde devam edebileceğini anlamak için araziyi inceledi. İşgali uygun görülen en yakın ateş mevzi 300 metre ileride tek bir sırt idi (H). Bu mevziye ulaşmak için geçilecek vadi, düşman ateşine karşı koruma sağlamıyordu. Bu esnada Harekât Müdürü, Takım Komutanına aşağıdaki bilgileri verdi:

"Her iki tarafın topçusu karşılıklı ateş muharebesi yapmaktadır.

Elde edilen bilgilere göre, topçumuz sadece karşınızda gördüğünüz sınırlı araziyi değil daha büyük bir araziyi de ateş etkisi altında bulundurmaktadır. Bölük Komutanınız düşman işgali altında bulunan (H) tepesine karşı yürüyüşe geçmenizi emrediyor."

Teğmen Şükrü Efendi derhâl takımın merkez ilerisine atıldı ve harekât yapılacak istikameti göstererek takımını ileriye doğru yürüttü (11, 181), önceki duruma göre sağ ve sol taraflara konulmuş flamalarla gösterilen takımlar da aynı şekilde yürüyüşe geçtiler. Ancak bu harekât başlar başlamaz bu sefer temsilî düşman yeniden kendini gösterdi ve şiddetli ateş açtı.

Teğmen, Şükrü Efendi kendine özgü kısa ve dikkati çekecek bir ifade ile ikinci kısma hemen yere yatmasını ve daha sonra sürünerek uygun bir ateş mevzi üzerinde bulunan küçük çam ormanının sol tarafına gitmesini emretti. Bundan sonra da şu emirleri verdi.

-İlerideki tepenin solunda görülen bina önünde mevzilenmiş düşman avcıları! Nişangâh 950! Avcılar ateş!

Birinci kısma gelince, bu kısım orman içinde açılmış bir geçitten yürümek zorunda kaldığından ateşlerini ancak ikinci kısımdan sonra yapabilecekti. Bununla beraber Teğmen Şükrü Efendi daha fazla beklemeksizin takımına şu emri verdi:

-Birinci kısım ateşe devam! İkinci kısım sıçrayacak!

Bu emir erler arasında tekrar edilerek bütün avcı hattına ulaştırıldı. Daha sonra,

-Sıçra! marş marş!

komutu ile ikinci kısmın avcı erleri 60 adım ileri gittiler.

Ormanda bulunan ikinci kısım derhâl ateşin şiddetini artırdı. Kısım; diğer komşu takımların (varsayılmış) ilerleyip yeni mevzilerinde ateşe başlayıncaya kadar ateş mevzisinde kaldı.

Buradan itibaren Teğmen Şükrü Efendi diğer takımlarda nöbetleşerek fakat bu işte sıraya dikkat etmeksizin takımını sıçramalarla ileri sevk etti. Hizanın korunmasına fazla önem vermeksizin sıçrayışların uzunluklarını değiştirdi. Yalnız takımları ileri yürütürken birbirlerini rahatsız etmelerinden kaçınmaya özen gösterdi.

Teğmen Şükrü Efendi önündeki tepeyi ele geçirmek için vadiyi geçerken Harekât Müdürü bir şarapnel demetinin kendi tarafına düştüğünü bildirdi.

Bu olumsuz koşullara rağmen, o kendisine verilen görevden yılmadı. Bu mevzide de arazinin alçak olmasından dolayı erler ateş etmek için diz çökmeye mecbur oldular. Bunun üzerine Takım Komutanı geçici olarak ateşi kestirdi ve erlere tam siper yapmalarını emretti. (190)

Bununla beraber ateşin kesilmesi pek çabuk oldu ve hemen tekrar başladı. Komşu takımlardan birinin her ileri hareketinde avcılar kendiliklerinden ateşin şiddetini artırıyorlardı.

(H) ile gösterilen dalgalı arazinin gerisine getirdiği zaman takım; yeni ateş mevzisine dikkatle yanaştı. Şöyle ki; mevzi işgal etmeden önce erler nişangâhlarını 700 metreye ayarladılar ve tüfekleri kayışlarından boyunlarına asılı olduğu hâlde sürünerek ilerlediler. Bunu takiben bütün sıra ateşlerini uygun surette bölerek ateşe başladı. İlk ateşlerinde avcıların sadece süratle ateş etmeye bakmayıp belki her birinin daha başlangıçta hedefe isabet ettirmeye ciddi olarak gayret gösterdiği görülebiliyordu.

İhtiyattaki 3'üncü Takım (zayıf mevcutlu,) bu sırada küçük çam ormanının arkasında yayılmıştı. Krokide (H) ile gösterilen dalgalı araziden ateş açılır açılmaz o da her birinin sonunda bir süre

beklemek üzere birbirini takip eden sıçramalarla kuru hendeğe ulaştı (Krokide "S"). Harekât Müdürü, Takım Komutanı Teğmen Şükrü Efendi'ye şu uyarıda bulundu:

"Buraya ulaşmak için yeteri kadar zayıt verdik. Karşınızda sizden daha sık bir düşman avcı hattı vardır. Durumunuz gittikçe güçleşiyor. Şimdiki mevzinizde daha çok zayıta uğrayacaksınız."

Takım Komutanı, muharebe dışı kalmış erlerin mühimmatının alınacağını ve yaralıların manga komutanlarının gözetimi altında olarak kendi kendilerine sürünerek ve güçleri yettiği kadar geride örtülü bir yere çekilebileceklerini söyledi. Ancak sağlam olanlardan hiçbir ferдин onlara katılmamasını sert bir dille hatırlattı. Şimdi önemli olan muharebeye devam edemeyecek olan erleri muharebe hattından uzaklaştırarak takviye birliklerine yer açmaktı.

Teğmen Şükrü Efendi geriye dönüp baktığı zaman iki manganın⁷ hendekte bulunan desteğin sağ tarafından ayrılarak koşar adımlarla kendi takımına ilerlediğini gördü ve takımına "Takviye geliyor!" haberini verdi. Erlerin dikkatle nişan aldıkları ve tüfeği doldurmakta ve nişan vaziyetine getirmekteki çabuklukla birlikte ateşin süratini de

⁷ Harekât Müdürü avcı hattının, bu sırada fazlaca zayıta uğradığını (varsayıma göre) Teğmen Cevat Efendi'ye bildirdi. Teğmen Cevat derhâl dört manga ile birinci ve ikinci takımları takviye etti.

artırdıkları tamamıyla görülebiliyordu. Gelen bu takviye erlerine tekrar tekrar seslenmek suretiyle nişangâh bildirildi. Bu sırada düşmanın da takviye aldığı görüldü.⁸ Aniden avcılar bu yeni düşmanın oluşturduğu ve çok iyi görülebilen bu hedeften yararlanmak için kendiliklerinden ateşi artırdılar (200). Bu çok olumlu bir hareketti. Bundan dolayı, Harekât Müdürü'nün takdirlerini kazandılar.

Bu mevkide ateş üstünlüğünü sağlamak çok zaman aldı.⁹ Sonunda Teğmen Cevat Efendi avcı hattını geri kalan dört mangasıyla takviye etti ve kendisi de 2'nci Takıma gitti. Daha önce Teğmen, 4'üncü Bölüğün (varsayılan) büyük caddenin batı kenarı boyunca, takımları manga kolu düzeninde olarak tepeyi geçtiklerinden ve çam ormanının (H) gerisine kadar geldiklerinden Harekât Müdürünü haberdar etmişti.

Bunun üzerine Teğmen Şükrü Efendi'ye aşağıdaki haberi gönderdi. "Bizim tarafta cephe boyunca yoğun bir avcı hattı oluştu. Düşman üzerine etkili bir ateş yapıyor ve düşman mevzilerini kuşatıyor. Bu hat bizim işgal ettiğimiz sırtı takip etmek üzere sağ yanıla Doğanca'nın güney kenarına dayanıyor gibi görünüyor." (Krokiye bakın).

⁸ Aralarında büyük açıklık bulunan 8 er, avcı hattına katılacak olan takviyeyi gösteriyordu.

⁹ Harekât Müdürü burada 253'üncü maddeye uydu. Bu maddede gerektiği durumlarda ateşi yavaşlatmak önerilmekte idi.

Bu esnada düşman tarafında zayıatı belirten flamalar görüldü. Teğmen Şükrü Efendi yeni bir sıçrama yaptırmak üzere iken Teğmen Adil Efendi'den aşağıdaki bilgileri aldı:

"Yayılmış olan 4'üncü Bölük koşar adımla üzerinde küçük çam ormanı bulunan sırtın ilerisinde hareket ediyor."

Bunun üzerine Teğmen Şükrü Efendi avcılarının kendiliklerinden şiddetli ateş açmaları için takviye gelmekte olduğunu bildirdi. Ancak Harekât Müdürü "4'üncü Bölük (varsayılan) gerimizdeki hendeğe ulaştı. Orada da birkaç mangasını sizin ateş hattınıza gönderdi." uyarısında bulunduğu için Teğmen Şükrü takımını yeniden yürüyüşe geçirdi. Bu yürüyüş kısa ve gelişigüzel sıçramalarla yapıldı. Gidilecek hendeğin istikameti önceden işgal edilen cepheye göre eğik bulunduğundan, buraya varmak için birinci kısmın gideceği mesafe, ikinci kısmın mesafesinden fazla idi. Birinci kısmın hareketinde tereddütler ve bazı gevşeklikler görüldü. Bu bir hata idi ki; Harekât Müdürü son derece önemli gördüğü bu duruma müdahale ederek düzeltti.

Bir defa bu geniş hendeğin vermiş olduğu kusursuz örtünün korunması altına girilince, takım aynı hedef üzerine 400 metre nişangâh ile yalancı ateş açtı.

Ancak bu esnada düşman; zayıatı gösteren flamalarını indirdi. Düşman avcı hattında artık

zayıat görölmüyordu. Bunun üzerine Harekât Müdürü, Teğmen Şükrü Efendi'ye "Buraya kadar gelmek için büyük zayiata uğradınız. Şimdi düşman ateşi hemen sizin ateşinize denktir." dedi.

Teğmen Şükrü Efendi pek yüksek sesle aşağıdaki komutları verdi:

-Doğru nişan alalım!

-Manga Komutanları, mesafe tahminçileri, ateşe iştirak edin!

Aynı zamanda ihtiyatların gelip gelmediğini anlamak için geriye dönüp bakmaktan kendini alamadı. O zaman Teğmen Adil Efendi 4'üncü Bölükten geriye kalanların, taburun (varsayılan) muharebe hattını takviyeye gideceğini kendisine bildirdi.

Harekât Müdürü, hatırlatma yaparak "Biraz geç gönderilmiş ihtiyat, fazla zayiata uğradıktan sonra muharebe hattına ulaşıyor. Şimdi avcı hattı şüpheli bir durumda bulunuyor. Buna rağmen direniyor. Yeni kuvvetler ve yeni cephanenin gelmesi yavaş yavaş muharebe dengesini sağlıyor ve birliğin güvenini temin ediyordu. Bu sırada küçük çam ormanı istikametinden top sesleri işitiliyordu. Batarlayarımızdan bir kısmı hedefe süratle ilerleyen erlerin moralini yükseltmek için ateşlerini hedef üzerine kaydırmışlardı (331). Bunun üzerine düşman hatlarından yeniden zayıat flamaları gösterildi. Ateşleri de tamamıyla kesilmiş

gibi görünüyordu. Teğmen Şükrü Efendi hücumla kalkacağını işaretlerle geriye haber vermişti (12). Ancak bu esnada daha doğruya doğru kaydırılan ateşler dikkatini çekti. Yeni düşman birliklerinin (birkaç kişi ile, kırmızı flama)¹⁰ cepheleeri kuzeye olmak üzere Karaorman (Krokide "L") çayırılığında son bulan sırtlar üzerinde yayıldığını gördü. Harekât Müdürü bunun üzerine aşağıdaki açıklamayı yaptı:

"Solumuzda bulunan 1'inci Taburun (varsayılan) hücumu düşmanın yeni takviyeleri tarafından durduruldu."

Bunun üzerine Teğmen Şükrü Efendi aşağıdaki komutları verdi:

-Birinci kısım! Ateşkes!

Bir komut bütün manga komutanları tarafından tekrar edilerek uygulandıktan sonra:

- Önümüzdeki sırt üzerinde bulunan avcılar! Mesafe 400! Ateş serbest!¹¹

Harekât Müdürü, erlerin yeni hedef üzerine sağlıklı nişan aldıklarından ve nişangâhlarını doğru ayarladıklarından emin olmuştu.

¹⁰ Adı geçen flamalar Harekât Müdürünün işaretlerle yanına çağrıldığı ve kendisine eşlik eden subaya bizzat verdiği emir üzerine gösterilmiştir.

¹¹ Ateş istikameti muharebe cephesine dik olacaktı.

Yeni gelen düşman ise geri dönüp gözden kayboldu. Ancak bu sırada Takım Komutanı Teğmen Şükrü'nün sağında bulunan 1'inci Bölük (varsayılan) "T" tepesini ele geçirmek üzere anılan tepe istikametinde yürüyordu. Fakat bu bölüğün daha önce işgal etmekte bulunduğu hendeğin istikameti, karşısında ilerlemekte olduğu hedefe göre eğik olduğu için ileri yürüyüş anında Teğmen Şükrü Efendi'nin avcılarının önünü kapadı (Krokiye bakın).

Teğmen Şükrü Efendi de 2'nci Bölüğün 1'inci ve 2'nci Takımlarıyla 1'inci Bölüğü takip etti. Daha sonra ileri yürüyüş esnasında erlerini topladı ve onlara süngü takıyormuş gibi yapmalarını emretti ve hücum için silahlarını indirtti. Ancak düşman mevzisine 60 metre yaklaştıkları zaman yeniden ateşle karşılaştılar. Teğmen Şükrü Efendi:¹²

-Hemen hücum!

emrini verdi ve 1'inci Bölüğü (varsayılan) de kendisine bağlayarak "Allah Allah" sesleriyle düşman üzerine atıldı ve tepeyi zapt etti.

Burada tatbikat sona erdi. Tatbikatı yapan takım silah çattı ve sıralardan çıktı. Subaylar ve çavuşlar Harekât Müdürünün eleştirisini dinlemek üzere toplandılar.

¹² Harekât Müdürünün yardımcı subayına vermiş olduğu özel talimat gereğince.

TATBİKAT HAKKINDA HAREKÂT MÜDÜRÜNÜN ELEŞTİRİSİ

Takımın Rahmanlı'nın güneyinde bulunduğu başlangıç yeri ile ilk ateş mevzisi arasındaki sırt (üzerinde çam ormanı bulunan sırt) 2200-2500 metre uzaklıkta bulunan düşman topçusu tarafından kolaylıkla dövölüyordu. Bu sırtı sık avcı hattı ile geçmek doğru bir hareket sayılmazdı.

Özellikle bu tepenin güney yamaçlarına geçildiği zaman düşman piyadesinin de ateş bölgesine girildiği için avcı hattındaki bu birikme çok tehlikeliydi. Sık avcı hattı, az bir başarıyla bile olsa düşman ateşine karşılık veremedi zayıya uğrar.

Bu sebeple Takım Komutanı pek doğru olarak bu tehlikeli bölgeyi geçerken birbirini uzak mesafeden takip eden seyrek avcı hattını kullandı. (162) Bundan sonra da vakitsiz ve gereksiz yere takımın karışmasına meydan vermemek için kısımların sağ ve sol yanlarını sıkıştırmaya önem vermekte Takım Komutanı haklı idi. Ancak bunun yapılmasına şartların uygun olup olmadığı bilinmediği vakit buna ait emrin önceden verilmeyip geciktirilmesi tercih edilir. Bundan başka hareketin başlangıcında takım yürüyüş istikametlerini doğru almalı ve cephesini uygun olarak yönlendirmelidir.

Gerçi Takım Komutanı, açılma hareketine başlanılan yerden kendisine yürüyüş istikameti olarak verilen küçük çam ormanını, daha henüz

sırtta iken göremezdi. Ancak gözetleme yerinden ayrılmadan önce, genel hareket istikameti üzerinde, örneğin büyük caddenin iki tarafındaki ağaçlardan en uzun olanını, uzaktan kolaylıkla seçilebilecek bir yardımcı nokta olarak kullanabilirdi.

Takımını yaymadan önce cepheyi tamamıyla bu yeni noktaya göre almalı ve ancak bundan sonra takımını yaymalı idi. Bunu yapsaydı ve bunu hissettiği anda yapılması yanlış olan bu yan yürüyüşten ve istikamet değişikliğinden de kaçınmış olurdu.

Şükürler olsun ki, düşman topçusu bu zafiyetimizi değerlendiremedi. Ancak düşman, bu hatasını karşılamak için biraz sonra piyadesi ile taarruza geçen ve kendisinden yaklaşık 1300 metre mesafede bulunan ikinci kısmı ateş altına aldı ise de bu ateşin tesiri pek fazla olmadı. Bu durumda Mehmet Çavuş'un, cesaretle kısmını ileri yürütmeye devam etmesi doğru bir harekettir. Muharebede böyle duraksamaya sebep olabilecek anlar erlerin son derece disiplin ve intizamını, kısım ve manga komutanlarının sıkı bir gözetimini gerektirir. Bu husus, dikkatle üzerinde durulacak önemli bir noktadır.

Birinci kısma komuta eden Hasan Çavuş düşman ateşine doğrudan doğruya karşılık vermemekte ve tam siperde kalmakla pek doğru hareket etti. Takım Komutanının ateşe sık avcı hattı ile başlamaya özen göstermesi ise çok

yerinde bir harekettir. Ancak bu düşüncesini tatbik için yeni düzeni alıncaya kadar takımının yanında kalması daha uygun olurdu. Bunun için de çavuşlardan birini mesafe tahmincileri ile birlikte küçük çam ormanına göndermesi yeterli olurdu. Yanında bulunduğu takdirde onlara bir de telemetre bile verebilirdi.

Düşman piyadesi, bu sırada yoğun topçu ateşlerimizin etkisi ile olduğu yerde tam siper yapmak zorunda kaldı. Çünkü düşman topçusu, topçu ateşlerimize engel olamıyordu. Bu fırsatı iyi değerlendiren piyademiz hemen ileri yürüyüşe geçmekte bir an tereddüt etmedi. Düşmanı, tekrar mevzisini işgal edip topçumuzun ateşi altında bırakmak zorunda idik. İşte bu iki sınıfın, savaşta gerekli olan iş birliği hareketine güzel bir örnek.

Bizim sık avcı hattımız; korunduğu düz vadiden ilerlemeye çalıştığı zaman, düşman piyadesinin ateşlerine hedef oluyordu. Teğmen Şükrü Efendi pek yerinde bir kararla bulunduğu yerde kaldı ve Seferî Hizmet Talimnamesi'nin 263'üncü maddesini hatırlattı. "Tamamıyla örtülü olan bir piyadenin ateşi altında açıktan ilerleyen avcı hatları 1000 metreden itibaren önemli ölçüde zayıyata uğrarlar." Bütün düşman topçu mevzilerini büyük ölçüde ateşleriyle baskı altında bulunduran topçumuzun (329) düşman piyade mevzisini de "varsayıma göre pek geniş" tamamıyla ateşi altında bulundurabilecek bir hâlde olup olmadığı şüpheli idi. Bundan dolayı düşmana karşı

savaşmak için bu iki sınıfın birbirlerine yardım etmesi gerekiyordu (260).

Teğmen Şükrü Efendi'nin bu ilk ateş mevzisinde fazla beklememesi takdirle karşılanmalıdır. Yalnız baş hedefi gösteren bir düşman karşısında bu düşmana yaklaştırmaya çaba göstermedikçe gerçekten kesin sonuç alabileceğini aklından bile geçirmemişti.

Bu andan itibaren araziye tamamıyla uygun olarak yapılan sıçramalar talimname kurallarına göre yapıldı.

Hiçbir değişmez kural yoktur ki, bu sıçramaların yapılmasındaki mesafeleri sınırlasın. Bu nedenledir ki ileri yürüyüş; birliğin kuvveti, birbirini takiben alınan düzen gibi faktörler sıçramaların uzunluğunu kesin surette değiştirir. Ancak her türlü durumda, kısımlar, sıçramalarını mümkün olduğu kadar süratli yapmalıdırlar. "Esas olan hep beraber çabuk kalkmak ve şiddetle ve süratle ileri atılmaktır" (188). Erler bu hareketi bir içgüdü ile yapmalıdırlar.

Düşmana karşı ateş üstünlüğü sağlayacak mevzi yeri; düşmanın 700 metre ilerisinde bulunan sırt ile düşmanın cephesine eğik bulunan hendek idi. Bu mevzinin yeri iyi seçildi ve en iyi bir şekilde kullanıldı. Gerçekte seçilen bu ateş mevzilerinin birincisinde muharebenin saatlerce sürmesi olası idi. Zira açıktan "kısa mesafeleri" geçmeye teşebbüs edilmeden önce düşman direnişini tahmin etmek çok önemlidir.

Ateş üstünlüğünün kesin bir şekilde sağlandığı anlaşıldıktan sonra Teğmen Şükrü Efendi bunu fırsat bilerek ileri yürüyüşe devam etti. Ancak bu esnada bazı tersliklerin ortaya çıkması yüzünden eğik hendekte yeniden durmak zorunda kalındı. Muharebede dahi bu gibi beklenmeyen durumların her zaman ortaya çıkmasını önceden kestirmek ve tehlikeli durumlarda son derece dikkatlice ve soğukkanlılıkla hareket etmek gerekecektir.

Birinci hat, her duruma karşı, yerini koruyabilmek için özellikle, gerekli mukavemeti yapmalı ve geride bulunan küçük birlik komutanları da her zaman dikkatli bulunup aynı şekilde zamanı gelince işe karışmalıdırlar.

Gerçi, buraya kadar, hedefimizi oluşturan düşman mevzisine yaklaşılmıştı ve hücumla kalkma zamanı da gelmişti. Ancak sol yanımızda gelişen taarruzumuz, düşmanın sağ yanını takviyeye gelen yeni birliker tarafından tamamıyla durduruldu. Buna karşı Teğmen Şükrü Efendi hücumla kalkmalı mı yoksa komşu bölüklere yardım etmekle mi yetinmeli idi?

Kendisine öyle bir fırsat düşmüştür ki, onu kaçırmak pek boşuna olurdu. Doğrusu düşmanın meydana çıkan ve kendisine hemen yanını veren avcılarını üzerine, kısa mesafede devamlı ateş etmekte pek doğru hareket etti. Böylece düşman az zamanda muharebe dışı bırakılabilirdi.

Bundan sonra sıra muharebenin son safhası olan tepenin ele geçirilmesine geldi. 1'inci Bölükten önce yürüyüşe geçen 2'nci Bölüğün önünü 1'inci Bölük kapadığı için 2'nci Bölük ikinci hatta kalmaya mecbur oldu ve yürüyüş esnasında toplandı. Ancak, bu sırada yeni bir gelişme oldu. Terkedilmiş olduğu zannedilen mevziden birkaç el ateş yapıldı. Böyle birdenbire yapılan ateş, gerçek bir durumda bütünüyle faydalı olabilir. Hatta muharebenin bu safhasında düşmanın; direnmesine ayrılan yeni ihtiyat birliklerini muharebeye sokması da mümkün olabilir. Bununla beraber burada zaman kaybetmeksizin yani diğer bir ifade ile düzen değişikliği yapmaksızın mevziye yanaşmak doğru idi.

Yine böyle mümkün olan süratle tepeyi ele geçirmek ve ancak bundan sonra, yerin darlığından dolayı takip ateşine iştirak edemeyecek olanlar varsa onları toplamak gerekirdi.

Bundan başka, düşmana bu derece yakın mesafeye kadar sokulduktan sonra Teğmen Şükrü Efendi'nin hâlâ direnecek gibi görünen düşman üzerine süngü ile kesin olarak atılmaya karar vermesi pek doğrudur.

Özetle; takım, hem süratle ve hem de tedbirli olarak sevk olundu. Birlik, muharebe açısından pek iyi bir eğitim ve öğretim eseri gösterdi.

Bu kritikten sonra birlik kışlaya götürüldü.

GÖRÜŞLER-2

Eğitime başlamadan önce Harekât Müdürü; Teğmen Şükrü Efendi'nin tamamıyla anlaması gerekli olan genel vaziyeti ona yeteri kadar basit ve anlaşılır şekilde anlatmaya gayret etti.

Bu kısa açıklama yeterli olduğu gibi, o kadar sade idi ki, durumu canlandırmak için pek fazla düşünmeye gerek yoktu.

Harekât Müdürü, gerekli bütün bilgileri, yapılan hareketlerin sonuçlarına göre daha sonra sırası geldikçe verecekti. Şüphesiz önceden kaba taslak olarak, büyük birliklerin (tatbikatta işaretle temsil edilen) konuşlandırılmasını zihninde planlamıştı.

Her şeyden önce bu şekilde harekâtın genel bütününü bir tablosunu ortaya çıkarmak önemlidir. Talimin amacını oluşturacak özel harekât, ancak bu sayede doğruya uygun bir şekilde canlandırılabilir. Bununla beraber meseleyi idare edene, durumun pek iyi olduğunu bildirmek gereksiz ve belki de düşünülen amaca aykırı olabilir. Çünkü muharebede küçük birlik komutanları Başkomutanın plan ve tasarımlarından ancak pek azı hakkında ve nadiren haberdardırlar.

Sınırlı kadro tatbikatlarında Harekât Müdürü meseleyi o derece kolay ve o derece kısa düzenleyecektir ki, bütün görevlilere hatta erlere bile tatbikat esnasında anlatmak mümkün olabilsin.

Harekât Müdürü, meseleyi anlatmak için sadece subaylarla çavuşları veya sadece subayları toplarsa Müfreze Komutanı, erlerin en istifadeli şekilde eğitimi izleyebilmeleri için meselenin en çok bilinmesi gereken yönlerini, daha sonra onlara anlatmalıdır. Bu konuda meselenin özetini yapmak yeterlidir. Ayrıntılara girmek yanlış olur.

İlgilendiğimiz konuya göre durumu hemen aşağıda olduğu gibi bildirmek yeterlidir:

"2'nci Bölüğün Birinci Takımını teşkil ediyoruz. Bölük buradadır.

3'üncü Bölük yanımızda büyük caddenin diğer tarafındadır. 1'inci Bölük daha ileride cadde üzerindeki çiftliktedir. 4'üncü Bölük gerimizde köy içindedir. Buradan 2 km uzakta şu istikamette (eliyle göstererek) düşmanın piyade ve topçusu bulunuyor.

Eğitim başlamadan önce, Harekât Müdürü, görevlilere diğer bazı bilgileri verdi. Özellikle düşmanın nasıl gösterileceğini ve değişik renkte mevcut flamaların ne anlama geldiğini onlara anlattı.

Harekât Müdürü, birlik komutanlarıyla erlerin yapılacak tatbikat hakkında kesin bir fikir edinmeleri için, başlangıçta durumu hakkında bazı önemli bilgileri açıklamayı gerekli görüyordu. Bundan başka düşman birlikleri hakkında verilen işaretler üzerine meydana gelecek haberlerde "birkaç avcı" ya da "kırmızı flamalar" anılmayıp

belki aksine görülen işaretlerin gösterildiği hakiki kuvvetler; örneğin: düşmanın ilerleyen bir avcı hattı ya da bölüklerin anılması daha önemli olabilirdi. Özet olarak bu hususların dikkate alınması ve verilen bilgilerin gerçeğe uygun olması şarttır.

Gerçek bir durum görüntülemek yani muharebede olduğu gibi göz önüne getirmek için Harekât Müdürü; tatbikatı yapacak takımın bağlı olduğu bölüğün, komutasını varsayım olarak üzerine aldı ve bu şekilde Teğmen Şükrü Efendi'nin, emirlerin alınmasının ve raporların gönderilmesinin muharebede olduğu gibi yapılmasına dikkati çekilmiş oldu.

Astların muharebede alacakları emirler gibi, görev tipi kısa emirleri de doğru ve çabuk kavramalı ve bu gibi emirleri vermeyi öğrenmeli ve gördükleri önemli olaylar hakkında en yakın amirlerini vakit geçirmeden haberdar etmeye alışmaları gerekir.

Tatbikat sırasında Harekât Müdürü, bütün zamanım Teğmen Şükrü Efendi'nin yapacağı göreve ayırdı ve bu amacın elde edilmesi için de dost ve düşman birliklerinin varsayılmış ya da kadro hâlinde gösterilmiş birliklerle ilgilenmek üzere, birkaç subayını yanına aldı. Bir subay özel olarak Harekât Müdürüyle birlikte taşıdığı telemetre sayesinde me safeleri ölçmeye; diğer bir subay da tasarlanmış olan düşman tarafından (verilen talimat gereğince), gösterilen işaretleri gözetlemeye ayrıldı. Tatbikatlarda seyirci olmaktan

başka bir görevi bulunmayan subaylara herhangi bir görev vermek değişik açılardan faydalıdır.

Harekât Müdürü tasarlanan düşman komutanına işaret ile emirlerini ulaştırmak için aşağıda olduğu gibi birtakım basit işaretlerin (12) kullanılmasını kararlaştırmıştı:

VVV- Birkaç avcı göstermek için.

GGG- Piyade mevzisinin tamamıyla işgal edildiği.

BBB- Topçu bataryalarını göstermek için.

YYY- Hedefin büyüklüğünü artırmak ve onu daha yüksek göstermek için.

KKK- Hedefin büyüklüğünü küçültmek ve onu daha alçak göstermek için.

TTT-Ateş açtırmak için.

SSS- Takviye getirmek için.

Zayıatı göstermek için kullanılan flamalar: DDS (Sağda), DDM (Ortada), DDL (Solda), NNN (Yukarıda)

Gösterilen flamaları değişen durumlara göre gizletmek için (V,G, BD)

Ke Ke Ke- Birlik Komutanları Harekât Müdürünün yanına!

Birlikleri göstermek için kullanılıp miktarı az bulunan flamalar, seyirci erlere olduğu kadar

Müfreze Komutanına da yeterli derecede açık ve muharebeye uygun görüntü veremeyeceğinden dikkati fazla çekmez. Bu eksikliği gidermek için Harekât Müdürü tatbikatın yapılması esnasında her iki tarafın gösterilmemiş fakat bununla beraber bilinmesi uygun olan birliklerini bazı tamamlayıcı bilgiler vererek duruma kesinlik kazandırmak zorunda kaldı.

Düşmanın ateş üstünlüğünden veya fazla zayıata uğrama endişesinin doğuracağı heyecanlar, muharebeye pek büyük tesiri olan manevi etkenlerdir, onları da kısa uyarmalarla göz önüne aldirmayı özellikle unutmadı.

Harekât Müdürünün, gerek doğrudan doğruya sözlü olarak bazı bilgiler vermesi gerekse varsayılan birliklerin yapacağı hareketleri bildirmesi, tatbikat sırasında meydana gelen her duruma müdahale etmesi, ast birlik komutanlarının anlama yeteneklerini geliştirmek esasına da dayanıyordu. Müdür ayrıca astların sadece dikkatlerini çekmeyi ya da dikkat ettiğini göstermesini arzu ettiği anlarda bile, daima onlara kendiliklerinden hareket ve bir karar edinmelerini gerektirecek fırsatlar hazırlamaya çalışıyordu. Özellikle bu sonucun elde edilmesini temin etmek kendisine pek önemli görünüyordu. En son muharebenin verdiği eleştirisi olanaksız derslerden çıkarılan sonuca göre; uzun menzilli ve dumansız barutlu tüfeklerin kullanılması sonunda düşmanın araziden faydalanma konusunda becerikliliğinden

dolayı, zaman uygun oldukça piyade subay keşif kolları ve aynı zamanda atlı piyade subayları ile muharebe meydanlarını araştırtmak zorunluluğu var.

Düşmanın ani ateşlerinden kendimizi korumak, düşman avcı mevzileri, kendi işgal ettiğimiz mevziler ve taarruzumuz sırasında takip edeceğimiz yolları bize bildirmek konusunda bu keşif kollarının, bilhassa etkin hareket etmeleri çok gereklidir.

Bu sorumlu görevlerin başarı ile yapılması, esasen barış zamanındaki hazırlıklara bağlıdır. Buna nazaran subay ve kıta çavuşlarının kesinlikle eğitim ve öğretim görmeleri gerekir. Bu nedenle yapılacak talimlerde düşman mevzisi, mümkün olduğu kadar gerçekte olduğu gibi gösterilmeli ve önlemleri almayan keşif kolları üzerinde ateş edilmelidir. Harekât Müdürü, tatbikatın seyrini yakından kontrol etmeli ve başarı göstermeyen keşif kollarını takdir etmemelidir. Genellikle pek büyük bir ustalıkla araziden faydalanmayı bilmeyen ve dürbününü doğru kullanmayan, özellikle sarsılmaz bir dayanıklığa sahip olmayan keşif kolları, görevlerini yapmaya yeterli olamazlar.

Düşman mevzisinin yeri, kuvveti ve cephesinin uzunluğu kesin olarak belli olmadıkça taarruz eden taraf sık avcı hattı düzeni ile ilerlemeyi düşünmez. Sık avcı hattı düzeni, kolay değiştirilemediği için taarruz sırasında meydana gelecek hataların düzeltilmesi de zordur. Böyle sık

avcı hatları birdenbire ve yanlış bir cephe ile düşmanın tesirli ateşine tutulursa birlik çok fazla zayıyata uğrar.

Düşman, keşif kollarımızı keşif yapmasından özellikle kendi ilerisine sürdüğü küçük birliklerle mani olduğu takdirde, düşman mevzilerinin yerini tespit için bağımsız olarak ve ayrı istikametlerde ileri sürülen keşif mangalarımızın düşmana yaklaşması zordur (344).

Aslında bu hareket tarzının pek çok sakıncaları vardır. Biraz zayıf olan bu hatları düşmanın etkili ateşine hedef oldukları zaman takviye etmek zorunluluğu vardır. Kendi ateşleri ise güçlülere uğratılacağı gibi az çok gecikmiş olacaktır.

Bundan başka bazen düşmanın bize karşı kullanacağı kuvvetten daha zayıf bir kuvvetle muharebe etmek zorunda kalınabilir. O hâlde, böyle bir taarruz usulünü her durum için kabul etmek arzu edilmeyebilir. Bununla beraber tatbik şekli ve kullanılmasını önceden düşünmek buna göre bu konuyu da eğitimlerde pekleştirmek gerekebilir.

Üzerinde durduğumuz örnekte, varsayımlara göre taarruz eden tarafın keşif kolları, düşman mevzisini keşfetmeyi başardılar. Bir kere tesirli ateş mesafesine girildi mi ondan sonra doğrudan doğruya kuvvetli avcı hatları ile muharebeye tutuşulabilir.

Muharebe eğitimlerinde her şeyden önce dikkate alınacak taraf, avcı muharebesinin sevk ve idaresidir. Çeşitli durumlarda, avcı hatlarını teşkil ve onları hareket ettirmek, özellikle dağınık düzende; ateşin idaresine önem vermek, takviye birliklerini avcı hatları gerisinde ileriye sürmek, subayları, muharebe görüş açısından yetiştirmek için yapılacak eğitimlerin en önemli safhasını teşkil etmelidir. Her tatbikat bu gibi öğretime esas olmalıdır.

Harekât Müdürü; kullanılacak araçların seçiminde Kıta Komutanını tamamen serbest bırakmalıdır ve eğitimi o şekilde idare etmelidir ki, Kıta Komutanı çeşitli değerlendirmelerden birini seçmek zorunda kalsın. Tatbikat bu şekilde idare olunursa ancak faydalı olur.

Bu çeşit eğitim ve tatbikatlarda yönetime bağlı eğitimlerden meydana gelen gelişme ile yetinilerek Komutan yavaş yavaş daha büyük zorluklar karşısında bulundurulmak suretiyle daima aşamalı olarak düzenli bir yöntem izlemelidir. Takım komutanı olan bütün genç subayların eğitim ve öğretiminde ise alınacak düzenin araştırılması, bu eğitimlerin esasını oluşturmak ve onlara verilecek görevler pek basit olmalıdır.

Tatbikatta verilecek bilgiler sonuçta bir eleştiri ile özetlenmelidir. Ancak Harekât Müdürü harekât esnasında gördüğü bütün tedbirsizliklerin ve yanlışların düzeltilmesini sonraya bırakmamalı tam tersine tatbikat esnasında hak edenleri

mükafatlandırmakta ve cezalandırmakta asla kararsızlık göstermemelidir.

Erler üzerinde intizamsızlık ve gevşeklik görüldüğü vakit derhâl müdahale etmelidir.

Seferî tam mevcutlu küçük birliklerle tatbikat yapıldığı zaman pek kolaylıkla tertip ve düzenlerde bazı gevşemeler ve bozulmalar her an görülebilir. Çünkü erler, her zaman olduğu gibi sıkı bir gözetim altında bulunduklarını fark etmezler. Böyle durumlarda gevşeklikler derhâl önlenmelidir.

Harekât Müdürü, görebileceği büyük taktik hataları hemen yerinde düzeltmelidir. Çünkü, yapılan hatanın düzeltilmesiyle verilecek ders, elbette zaman geçtikten sonra verilecek dersten daha etkilidir.

Sınırlandırılmış kadro tatbikatları, ayrıntıları esaslı bir şekilde yorumlanmaya uygundur. Bu konuda harcanacak zaman da hiçbir vakit boşa geçmiş sayılmaz. Başarısız bir hareketi derhâl tekrar başlatmak ve bir mevzinin ilk işgal şekli beğenilmediği zaman bu mevziye tekrar hareket ettirmekten bir sakınca meydana gelmez.

Ancak bu eğitim yöntemi; Harekât Müdürünün tatbikatta yetki ve sorumlulukları çerçevesi içinde doğru olarak uygulamasıyla yararlı olabilir. Çünkü tatbikatı yapacak olanları aynı işi birkaç defa tekrara mecbur etmek, istenen faydayı vermeyeceği gibi birliklerin, dolayısıyla erlerin

yorulmasına ve dikkatlerinin dağılması gibi bir tehlikeye yol açar.

Bundan başka tatbikat sırasında, fırsat buldukça Harekât Müdürünün memnuniyetini göstermesi hoş bir hava yaratır. Yerinde söylenen bazı güzel sözler, subay ve erlerin isteklerini artırmakta yararlı olur. Bu önlemlerin alınmasından çekinilmemelidir. Fakat ölçü de aşılmamalıdır. Çünkü daima tekrar edilen övgüler kısa bir sürede anlamını yitirir. Bundan başka her türlü durumda korunmak zorunda kaldığımız talimnamelerin ciddi hükümlerine de aykırı hareket edilmiş olur.

Hemen söylenmesine gerek olmayan düşüncelerin, eğitimin veya tatbikatın sonuna bırakılması yeğlenmelidir. Tatbikatın yapılışı anında gereksiz müdahaleden kaçınılmalı, eleştiriler zorunlu kalınmadıkça yapılmamalıdır. Bu türlü müdahale personeli uyandırmak ve isteklendirmekten çok, onları dikkatsizliğe ve ağır davranmaya sevk edebilir

Son eleştiriye ait bütün maddeler için burada diğer bir eserde¹³ bahsedilen konulara bakılabilir. Eleştirinin kısa olması ve konu edilecek noktaların seçilmesi hakkında ilgili eserlere başvurmak önemle tavsiye olunur.

Burada olduğu gibi yapılan talimlerden amaç; subaylarımızı daha büyük birlikler içinde

¹³ "Subaylar İçin Seferi Hizmetler Tatbikatı" adlı eserin birinci kısmına bakınız. (s.40, 44-46 ve 105,106.)

hareket eden küçük birliklerin sevk ve idaresini muharebe şartlarında yetiştirmek olduğu zaman, bu eleştiri; dikkate değer olan aşağıdaki soruları da kapsayacak ve onlara cevap verecek nitelikte olmalıdır:

1. Birlik Komutanı, içinde bulunduğu birliğe veya birliğin ilerisinde veya gerisinde bulunan birliklere nazaran durumunu doğru olarak anladı mı ve gerekli tertip ve emniyetini aldı mı?

2. Muharebe sırasında kendi harekâtını, komşu birliklerin ve gerektiği zaman topçunun harekâtıyla koordine etmekte gerekli önlemleri aldı mı?

3. Kendisine verilen inisiyâtifi kötü kullanmaksızın gerektiğinde kendiliğinden hareket etti mi ve taarruz anında ileriden arazi kazanmak için bir gayret gösterdi mi?

4. Tatbikat biter bitmez, takımıyla beraber bağlı olduğu bölüğe katılmaya ve asıl komutanı kim ise onun emir ve komutasına girmeye dikkat etti mi?

5. Düşmanı uygun şekilde ve doğru olarak gözetledi mi ve raporlar zamanında üst birliklere ulaştırıldı mı?

Son eleştiride, daha önce eğitim sırasında yapılan hatalar için yapılan uyarıların tekrar söylenmesi uygun değildir.

FİHRİST

Başlangıç

Astlarımızı küçük bir birliğin kendinden daha büyük birlikler içinde muharebeye yetiştirmek.

Bu eğitim ve öğretim için sonbahar tatbikatlarından yararlanma ve aynı amacın elde edilmesi için diğer eğitimlerin önemi.

Eğitimlerin seferber mevcudunda (tam mevcutla) küçük birliklerle yapılmasının önemi.

Muharebe eğitimlerinin hazırlanması ve yapılmasından kaçınılmayan güçlükler; bu eserden istenen amaç ve yöntemler.

Örnek

Eğitime hazırlık. Eğitim alanına gitmek için yapılan yürüyüş.

Görüşler 1: Değişik arazi üzerinde tatbikat yapılmasında sonbahar aylarıyla kış mevsiminin faydaları. Cephanenin sağlanması ve kullanılması.

Göz alıştırmak. Düşman ve dost birliklerini belirlemek için kullanılan araçlar.

Tasarlanmış düşman birlikleri.

Asıl eğitimden önce ve sonra yapılacak yürüyüşler.

Muharebe eğitiminin yapılışı.

Harekât Müdürü tarafından eğitimin eleştirisi.

Görüşler 2: Tasarlanan Genel Durum

Eğitim başlamadan önce, Harekât Müdürü tarafından verilen diğer bilgiler. Harekât Müdürünün yanında toplanmak,

Harekât Müdürü ile varsayılan düşman birlikleri arasında haberleşmeyi sağlayacak olan işaretlerin kullanılması.

Eğitim sırasında Harekât Müdürünün müdahale edebileceği durumlar. Muharebe keşif kolları.

Bir muharebenin başlangıcında alınacak değişik düzenler. Eğitimlerin istenen amacı gibi kabul edilen avcı muharebesinin sevk ve idaresi.

Eğitim esnasında yapılan ödüllendirme ve cezalar.

Son eleştiri.

*“Dağınık nizamda
kumanda ve idare-i ateş
cüzütamı kaideten takımdır.”*

(Yeni Talimname-166)

Bir ordunun, senelerce sây ve tatbik sayesinde ahkamına vukuf hasıl ettiği Talimnamesinin tebdili heyet-i umumiye-i askeriye-i şaşkırtır. Bahusus yeni kabul edilen Talimname, kendi Talimnamelerinin tedricen kendi taraflarından ıslah edilmiş bir sureti olmazsa bu şaşkınlık büsbütün zulmet ve müphemiyet içinde olur. Çünkü hayat-ı umumiye-i askeriyede yeni açılan bu safha; dahil olanların kendi mesai ve tekemmülat-ı tedriciyyelerinin mâkes-i tecelliyatı değildir; orada her kesin hatvesi müteredit, nazarı mütehayyir, fikri müşevveştir.

İşte bu gün Osmanlı Ordusu heyet-i askeriyesi bu hâldedir. Lâkin, ne çare ki, bu şaşkınlıktan bugün ihtiraz etmek istersek yarın derecesi büyüyeceği için ihtiraz imkanı azalacak veyahut bir meydan muharebesinin ateşli seması altında, esbab-ı izalesi mevcudiyetimize tesir-i elim icra edebilecek azim bir şaşkınlıkla nihayet bulacaktır. Çünkü, elimizdeki Talimname terakkiyat-ı zemaniye-i takib edebilecek mahiyeti haiz değildir. Onun hâyîde ve fersûde yapraklarını koparıp atmak; yerine, bize; zaman-ı hazır harbin taleb eylediği evsaf ve şeraiti bahşedecek yeni bir kitab-ı mübin komak mecburidir.

Nitekim, hayat-ı askeriyesimizde ilk hatve-i terakki bu lüzum ve mecburiyete inkiyad etmek olmuştur.

Kabul ettiğimiz Talimname mazmunu o kadar şumullü ve müteâlidir ki, onu bihakkın ihataya, ahkâm-ı mündericesinin tatbikat-ı mütemadiye ve mütevaliyesile perverde olmuş bulunan Alman Ordusunun bile seviyye-i terakkiyatı henüz tamamı ile yetişmemiştir. O halde bizim gibi rehber-i hayat ve sanatı olan Talimnameyi elinde yıpratmak değil evrak-ı battaliye arasında küfletmekle melûf olmuş bir heyetin ne derece bidar ve say u gayret ve himmet-i mütemadiyede bîemsal olması lâzım geleceği düşünölmek icabeder.

Yeni Talimnamemizin, kıtaat tarafından tatbik-ı ahkâmına başlanmadan evvel; bu güne kadar bizi, Talimgâhlara paslı zincirlerle bağlayan sakim âdetleri ki kıtaatı talimgâhın tesviyesi ile yormaktan ve zâbitanı âtıl bırakmaktan ve efkârı umumiyeiyi muktaziyatı harbiyeye tevafuk etmeyen vesaitle talimlerin kusursuz ve pürüzsüz cereyanını taht-ı temine almak meyil ve arzusuna (Talimname-254) sevketmekten başka hiçbir netice hasıl etmemiştir-eski Talimnamemizle bir mezara gömmek lâzımdır. Bu muvaffakiyetin temin-i tecellisi pek o kadar kolay değildir; çünkü bir kıtayı talimgâhtan arazi meydanına atmak kadar kolay bir şey olmamakla beraber, orada da bîfaide yorulmaktan onu halas edebilmek iktiza eder.

Biz, bu hususta, mümkün olan hüsn-ü delalet ve müşareketi de pek müphem ve gayri kafi görüyoruz. Zira, delalet her kıtanın kendi amiri tarafından vuku bulmak imkanından bait ve ancak mahdut kimselere müftakir bulunursa korkarım ki dalalet olur. Çünkü, mesela Serez'de (Siroz'da) bir delil-i münevvere malik olanlar mazhar-i hidayet olabilirlerse de, Seniçe'dekilerin dalalette kalacaklarına hiç şüphe edilemez.

Demek istiyorum ki, ordu ve fırka erkânı harbiyelerinin - ki ilk vazife-i vicdaniyeleri zâbitan ve efradın harbe hazırlıklarının daimi nighbanı ve her hususta onların pişvası olmaktır - bizzat delâlette bulunmak suretiyle müstefidedebilecekleri kıtaat ekaliyyette kalır ve binaenealeyh kendileri vazifelerini ifa edemezler. Veyahut netice-i muvaffakiyete pek geç varırlar. Bu sebeple bilvasıta dahi tevsi-i gayrete pek geç varırlar. Bu hususta en iyi vasıta talimlerin harb noktayı nazarından suret ve muvaffakiyet-i icraiyesini tasvir eden âsardan istifade etmektir.

Vakıa gayretperver arkadaşlarımız bunda da kusur etmiyorlar; Lâkin, bugün dest-i tevkirde dolaşan bu yoldaki âsârın çoğu - bana öyle geliyor ki - birer usul ve kavaid-i harbiye mecmuası veya muhtırası veya, en büyüğü, tefsiridir. Bunlara da ihtiyacımız derkâr ise de nereden başlamak lâzım geleceğinde mütereddit duran, bize, bir mebde ve bilhassa muharebe talimlerinde ilk dersi gösterecek

bir esere ihtiyacımız ondan da daha ziyade bâriz ve katîdir.

İşte; Berlin Darülfunun-u Askerîsi kadim müdürlerinden General Litzman'ın (Seferber mevcudunda takım, bölük ve taburun muharebe talimleri) namındaki eserinin en son Alman Talimnamesine göre - ki bizim de kabul ettiğimiz Talimname o dur - tadil ve ıslâh edilmiş dördüncü tab'ı bize o mebdei gösteriyor, ilk dersi veriyor:

"Dağınık nizamda kumanda ve idare-i ateş cüzütamı takımdır “

Talimname-166

Filhakika eser-i mezkûr mündericatinın bu maksadın teminine pek ziyade meder olabileceğini gördüm ve bu eserin behemehal bizim lisanımıza naklolunması lüzumuna hüküm verdim ve fakat bunu benden evvel görmüş, okumuşların mevcudiyetini ve bunların dahi tabiaten benim gibi bir hükümde bulunmuş olduklarını kabul ederek, emel-i mütereke vusul için sarf olunan kuvvetlerin israfından ise diğer cihete sarfına karar verdim. Fakat zannettiğim henüz olmadı. Yalnız ben biraz gecikmiş oldum.

Bu teahhuru tazmin için kitabın tekml münderecatının hitam-ı, tercümesine intizardan sarfınazar ederek her meselenin bir kitapçık halinde çıkmasını münasip gördüm. Zaten eser, tertibi cihetiyle buna pek müsaittir.

Bu isticale bâis olan diğer sebep de ordunun, takibetmekte olduğu edvar-ı talimiye programıdır. Çünkü, tabur talimine geçildiği zaman takımın esaslı bir surette talim ve terbiyesine medar olan birinci misal layık olduğu ehemmiyetle mütalaa edilmeyebilir.

Eserde ilk harfleriyle gösterilen zâbitan isimleri yerine, bizim isimlerimizi koyduğum gibi ait olduğu harita -hakiki bir araziyi gösterdiği halde-ondaki isimleri de, bir ihtarı vakıfane üzerine bizim isimlerimizle tebdil ettim.

Filhakika böyle oluşu bizim için, meselenin mütalaa ve takibini teshil eder. Şüphesiz ki müellifinin de maksadına mugayir düşmez. Satırlar için de parantez arasına alınan rakamlar Almanyâ Piyade talimnamesi tercümesinin maddelerini gösterir.

Müellifin, eserin dördüncü tab'ı hakkındaki mütalâasiyle bütün muhteviyatın şamil olan mukaddimesinde müftakir olduğumuz fikir ve mütalâaların mevcut bulunması itibariyle onları da olduğu gibi bu ilk misalin baş tarafında bulundurdum.

Silah arkadaşlarımin, hüsnüniyetinden emin olduğum için, bu kitaba ait, her nevi nevâkısı cüstücûya elbette sarf-ı zaman etmezler zannındayım. Çünkü bilirler ki, bu nevi iştigalât-ı hasîseye masruf olacak zaman, bunun gibi birçok

meselelerin, ordumuza neşrine vakfedilmekle daha pek çok kıymetli olur. 10 Şubat 1324

Erkânıharbiye Kolağası

Piyademizin talim ve terbiyesi oldukça uzun bir zamana muhtaçtır. Eğer her iki veyahut üç senede bir, talim ve terbiye usulleri esasından tadil edilmeye kalkışılırsa; birdenbire silah altına celbedilen redif efrat ve zâbitanın, muharebe zamanında, müttehiden hareketlerinden bir netice beklenilemez. Vakt-ı hazarda dahi, bu sık sık tebeddülât efradı bizar eder; onları, her günkü iştigallerinde daima şaşırtmak yüzünden, talime olan heveslerinin ziyanına ve talim ve terbiyeleri seviyesinin terakkisi yerine tedennisine sebebiyet verilmiş olur. Bu sebeple, talimnamelerimizin birkaç seneler meriyetlerini muhafaza etmeleri lâzımdır; onlar esbabı mücbire olmadıkca; efkâr-ı cariyenin ki devir, devir, tâbiye hakkında dahi hasıl olur; keyfine, hatta bu husustaki müsademat-ı efkâr esaslı olsa bile, terkedilmemelidirler.

Mamafih ne kadar şayan-ı teessüf görölse bile yine bir talimnamenin, hatta en iyi bir talimnamenin, kamilen feshedilmeden evvel, kısmen eskileşmesinden asla içtinap edilemeyecektir. İçtinabımuhal olan bu fersudeğî, herşeye rağmen, lâyenkâti tashihat icrası gibi küçük bir mahzurdan âri değildir.

Fakat bizzarur yeni bir talimname kabul edildi mi; mezkûr talimname, derhâl terakkıyat-ı zamaniyeyi takib edebilecek mahiyeti haiz olmalı ve hatta mümkünse bu derecenin fevkinde bile bulunmalıdır.

Efradın "muhabere meydanında tatbiki muktedir olamayacağı" şeyleri vakt-ı hazarda öğrenmekten feragat eylemeleri için eski şeyler nabedit olmalıdır.

En son harblerden alınan gayr-i kaabil-i itiraz dersler, endaht ve manevra meydanlarının kanaatbahş tecaribi, en son günlerimize kadar icra edilen taharriyat-ı fenniye'nin netayic-i müsbitesi bütün bu şeyler, yeni talimnamede; mucez, açık, sade amelî bir surette mahall-i tatbikini bulmalıdır. Amelî olmak noktası yeni vesaitin talim ve terbiyesi usullerine o kadar hakkedilmelidir ki mezkûr usuller tadile muhtaç olmaksızın birkaç seneler mer'i olabilsin.

Bizim yeni Piyade Talimnamemiz bütün bu ihtiyacı fevkalâde bir surette temin ediyor. Pek ciddi bir terakki vücuda getirdiği gibi, mazmunu itibarı ile, zannederim, efradımızın bugünkü talim ve terbiye seviyesini de pekçok geçer. Onun talebettiği mekasıd-ı muhtelifeye vusul; oldukça uzun bir zamandan sonra ve sebatkarane bir say sayesinde, ancak yavaş yavaş müyesser olabilecektir. Biz burada madun Kumandanların teşebbüsat-ı fikriyye âsarı göstermeye alışmaları için geçecek zamanı düşünüyoruz. (Mafevkler için

de, madunlarda bulunanlara kafi bir meydan-ı faaliyet bırakmağa alışmak lüzumu buradan neşet eder.)

Eserimin yeni tab'ından maksat, piyade sınıfına mensup arkadaşlarımin vazifelerini muvaffakiyetle ifa etmelerine yardım etmektir.

Vakıa, evvelki tabı'da da (3'üncü) yeni Piyade Talimnamemizin maani-i mündericesine mübayenet yoktur; orada da, zâbitanın, amir olmak itibarile, düşünmeyi bilecek, kendiliklerinden hareket eyleyecek ve herhangi bir mesuliyeti kemal-i memnuniyetle deruhte edecek surette yetiştirilmeleri lüzumu musırran talep ve keزالık, ateş hattını düşman mevziine doğru, "icabında büsbütün yakınına kadar" ileri sürmek kâtiyen tavsiye olunmuştur; Lâkin nizamların istimali ve yeni kumandalar, teçhizatımızca yapılan tadilat bu eserin yeniden tab'ını istilzam etti.

Bundan başka üçüncü tabı'da; ateş hattında hatve-i mevzune, dört sıra üzere yayılım ateş ve bilhassa tabur ve bölük Kumandanlarına da ateş muharebesinde mühim vezaif tevcihi gibi eski talimnamenin hoşâ gitmeyen imtiyazatını metn-i eserden atmak şüphesiz faydadan hâli değildir.

Ancak yeni talimnamenin kabulile Takım, "Dağınık nizamda kumanda ve idare-i ateş cüzütamı kaideten takımdır." ünvan-ı sahibini alabildi.

Yeni Talimnamemizde "Mevakı-i meskûne ve orman muharebesi" bahsinin ehemmiyetli olmasından naşi, evvelce mevcut olan meselelere "orman muharebesi"ne ait 4 ncü meseleyi ilâve etmeyi lâzım addettim ve bu meselede, bu nevi talimlerin idaresinin her türlü hususi müşkilata merbut olmasını münasip gördüm. Diğer bahisleri dahi tadil ve ihtisar etmeğe dikkat ettim. Kariîni yeni talimname ile ülfet ettirmek için her yerde, bu ameliyatlarda mahall-i tatbikini bulan madde numaraları irae edilmiştir.

Muharebe için, her şeyden evvel, düşünmeyi bilir ve kendi kendisine iş görmeye alışmış amirler lazımdır.

Talimname-2

MUKADDİME

Harpte, netice-i kâtiye ancak meydan muharebesile istihsal edilir. Buna binaen zâbitan ve efrat her şeyden evvel, daha büyük kıtalar dahilinde bulundukları zaman icra edecekleri müsadematın taleb eyleyeceği ihtiyaca göre yetiştirilmiş olmalıdırlar.

Burada, vakıa, yalnız takım, bölük ve tabur Kumandanlarından bahsolunuyor. Fakat bir meydan muharebesinin cesim kadrosu dahilinde. bunların vezaifi ancak ikinci derecede kalır. Aksam-ı sagireden her bir kısım-ı hususînin tesîri, efal ve harekât-ı umumiye içinde adeta mahvolur. Bununla beraber inkar edilemez ki, bütün bu kuvayı şahsiyenin mecmu-ı muhassalası hakikaten muharebatın ve hatta en ciddi meydan muharebelerinin bile talihleri üzerine tesir eder.

Malumdur ki halihazırda, piyade muharebesinin icabatı, madun amirlerin de pek büyük meziyetlere sahip olmasını istilzam eder. Eskiden, bunların vazifeleri alınan emirleri bilâ tereddüt ifa etmekle, hitam buluyordu; lâkin bugün, artık, böyle değildir: Şimdi, bizzat itay-ı hüküm ve karar eyleyebilmek liyakâtini ihraza mecburdurlar.

Silsile-i merâtibin en dûn rütbesinde ve binaenaleyh mafevklerinin bilâ vasıta taht-ı emirlerinde bulunanlar dahi her an, maksadın en iyi bir surette istihsali için icabeden hareketi kendiliğinden icra etmeyi bilmek mecburiyetindedirler.

Bu husus, takım amirleri için daha büyük mikyasta aynıdır. Zira, "dağınık nizamda kumanda ve idare-i ateş cüzütamı kaideten takımdır." (Piyade Talimnamesi-166).

Bu sebeple genç zâbitanımızın kıtalarının daha büyük cüzütamlar içindeki muharebe talimleriyle peyday-ı ülfet eylemeye ihtiyaçları vardır.

Halbuki büyük Kumandanlar, muharebede kendilerine tevdi edilecek vezaife ameli bir surette hazırlanmak fırsatlarına vakt-i hazarda nadiren malik olurlar. Madun amirler, bu nokta-i nazardan daha çok müsait şerait içinde bulunurlar. Takımlar, bölükler ve taburlar gibi nisbeten daha küçük olan cüzütamların muharebesinde bir usul-i tabiye vardır ki bu kendilerine hastır; mesela bir taburun, müfrez bir livanın veyahut bütün bir ordunun bir kısmını teşkil etmesi taburca haiz-i ehemmiyet değildir. O, yine daima aynı tarzda muharebe eder.

İster liva ve ister bütün bir ordunun bir kısmı bulunsun, her iki halde de tabura merkezde veyahut diğer taburların gerisinde bir mıntika-i mahdude tahsis edilecektir. Tabur, açılmasını,

manevrasını harb-i taarruzî veyahut tedafuîsini işte, bu mıntika dahilinde icra edecektir.

Her sene vukubulan, sonbahar manevraları, manevraya iştirak eden kuvvetler muhtelit veyahut müfrez bir livadan ziyade olmasa bile, madun Kumandanların, muharebe nokta-i zanarından bilfiil hazırlanmalarına müsaittir. Lâkin, şüphe yok, ki bu hazırlıklar kâfi addedilemez. Belki madun amirlerin bütün sene, hakikaten ciddi bir usulde talim ve terbiyeye tâbi tutulmaları iktiza eder. Sonbahar manevraları zâbitana kendileri için elzem olan ameliyat-ı harbiye ve malûmat-ı tabiyeviyede derece-i matlubeyi ihraza müsait olacak kadar imtidatlı değildir. Bundan başka, bir manevra günü her madun zâbitin hareketi ekseriya mafevklerin nazar ve tenkidinden kaçır. Ve mafevkin yapılan bütün hataları mevzuubahis etmek için zamanı da yoktur.

Cidden müddekkıkane bir talim ve terbiye için muallimin tekrril dikkâtini talebesine hasredebilmesi lâzımdır; halbuki bu, bizzat muallim, bir kıtanın kumandasını deruhte ettiği ve bundan dolayı diğer bir taraftan mesul tutulmakta bulunduğu zaman asla mümkün değildir.

Bundan başka, sonbahar manevralarında, ne kadar az olsa bile efrad-ı ihtiyâtiyenin iltihak ettirilmesi halinde vukua gelen masarif-i külliyyeden dolayı kıtaatı seferber mevcutlarında celp ve cemetmek imkanı müstesnadır. Halbuki bilakis eyyam-ı âdiyede gerek herhangi bir piyade

kışlasında, takımlar veyahut bölükleri ve gerek, hazarî mevcudunda iki, yahut üç taburun bulunduğu mahalde taburları seferber mevcudunda teşkil etmek daima kolaydır. Herhalde, bu veçhile takviye olunmuş kıtaatla sık sık manevra icra eylemek lüzumuna kâtiyen itiraz edilemez. Vakt-ı hazar kuvvetleri seferber mevcutlarından ne derece ziyade tehallûf ederse, bilcümle rütbe eshabının, o mertebe seferber kıtaatin tahrikinde gayr-i kaabil-i içtinap olan müşkûlatı takdir ve iktiham etmeyi öğrenmesi mühimdir.

"Talimler ne derece muhtelif arazi üzerinde icra edilirse kıtanın istifadesi o nisbette ziyadedir. Bunun için her fırsattan ve her mevsimden istifade olunmalıdır" (Piyade Talimnamesi-7). Lâkin burada, bilhassa şayan-ı ehemmiyet olan, hazırlanıp idare edilmek suretile icra edilen muharebe talimlerinin az olmasıdır. Takımın, bölüğün ve taburun ancak farazî olabilecek olan daha büyük kıtaat dahilindeki vaziyetleri pek açık ve vazih olarak gösterilmelidir. Ahval-i muharebe ve ifa olunacak vezaif, hakikate mukarin yani sade ve mamafih mümkün olduğu kadar mütenevvi olmalıdır.

Harekât; talim ve tedrisatın dimağa nüfuzuna medar olacak veçhile, hakikate mukarin olarak tevali etmelidir.

Ve nihayet talim hitam bulduğu zaman; müdir, mezkûr talimden istihracı mümkün olan

dersleri, zâbitanın hakikaten malumat-ı tabiyevilerini tezyide medar olacak surette, az kelime ile onlara izah etmeye muktedir olmalıdır.

Bu tadat olunan şeraitin kâffesini aynı zamanda temin etmek pek o kadar kolay değildir. Bundan başka, kaabil-i istimal arazinin mefkudiyeti hemen ekseriya talim icrasına mani olur.

Her şeye rağmen, bütün bu müşkilâtın iktihamına azmedilmeli ve her ne suretle olursa olsun bu maksada vasıl olunmalıdır. Çünkü, mesele, zâbitanımızın talim ve terbiye-i askeriyelerinin esaslı bir kısmını tevsi etmektir.

Vazife tertibinde ve talimin idaresinde ve muharebe talimlerinin tenkidinde ne nevi müşkilât olduğunu ve müşkilâtın nasıl iktiham olunabileceğini mebahis-i âtiyede, birkaç misal ile gösterrneğe çalışacağız.

Bu eserde takibolunan usul (zâbitanımızın tabiye tedrisatında temin-i istifadelerine medar) olmak üzere yazılan silsile-i âsırın birincisinde¹ tatbik edilmiş olan usulün aynıdır: Her tasvir olunan hal ve vaziyet için muharebe taliminin bil'amel suret-i icrası izah ve bu izahatın nihayetine de mütalaat-ı umumiye ilave edilmiştir.

¹ Zabitanımızın Tabiye tedrisatında temin-i istifadelerine medar olmak üzere yazılan silsile-i âsardan 1. Hizmet Seferiye Talimleri.

Birinci misâlde mefruz bir kıta dahilinde bulunan bir takım musavver² (mutasavver) düşmana karşı harbediyor.

Burada, genç zâbitan; piyade muharebesinin usul ve kavaidine ait verilen dersler üzerine izahatta bulunmak fırsatı da gözetilmiştir.

İkinci misalde, bir bölüğün; üçüncü ve dördüncü misallerde bir taburun (cüzütamlarının herbiri diğer cüzütamlar dahilinde ve muhtelif mevzilerde olarak) muharebesi tasvir olunacaktır.

Bu sayede bölük ve tabur kumandanlarının muharebe nokta-i nazarından talim ve terbiyeleri ne yolda idare edilmek lâzımgelseğine dair vazih bir fikir edinilebilecektir. Misal olarak dercedilen talimler, evvelce (Kozl) ve (Gnezen) deki kıtaat tarafından bilfiil icra edilmiştir.

Bu misallerin intihabı mahza bu eserde takibedilen maksada muvafık olduğu içindir. Yoksa, herhangi bir arazide asla beis görülmeksizin kaabil-i tatbik nûmuneler vücuda getirmek gibi bir fikr-i sakim benden baid olsun.

² Musavver kelimesinin o zaman askerlik terimleri arasında “mutasavver” yani “hakikatte mevcut olmayıp zihinde canlandırılmış, düşünülmüş, anlamına kullanıldığı zannedilmektedir. Ancak “resimli” anlamına geldiğinden, kitapta hep musavver şeklinde çıkan bu kelime kararsızlık uyandırmamak için mutasavver olarak yazılmıştır. (Türkçeye çevirenin notu.)

Belki bu talimlere mümkün olduğu kadar müşabih safahat gösterilmek arzu edilmiş ve filhakika onlar, ameliyatta nasıl vuku bulduysa o veçhile her türlü nevakısile ve bütün pürüzler ile gösterilmiştir. Çünkü maksat, asıl hazırlık talimlerinde ve manevranın idaresinde bizzarur tesadüf edilen müşkilatı tayin etmektir. Vakıa bu müşkilatın bilhassa, vakt-ı hazarda her nevi zarar ikaindan içnitap için daima gözetilen kayıttan ve bundan dolayı cüzütam kumandanları tarafından alınan gayr-i memul vaziyetlerden neşet ettiği malûmdur.

Her talimi müteakip yapılan tenkid pek güzel gösterecektir ki, bir amir tarafından ittihaz olunan tedabir tadadedilirken tedabir-i mezkûreden kusurlu olanlar asla tasvip ve tavsiye edilmemiştir.

MİSAL

Arazi-i muhtelifi üzerinde seferber mevcudunda Takım-Piyade muharebesinin icrası: Avcı hattı teşkili ve bir avcı hattının harekâtı-Ateş muharebesi.

Talime hazırlık. - Talim icra edilecek araziye gitmek için icra olunan yürüyüş.

26:27 Teşrinevvel gecesi kuru bir soğuğu müteakip kar yağdı. 27 sabahı termometre sıfırı, irae ediyordu. Hava berrak ve güneşli idi.

Tabur Kumandanı, karakol ve angarya hidematında olmayan eski efradı, boru

çaldırmaksızın serian ve sükûnetle cemettirdi. Bunları Yüzbaşı Saffet Efendinin taht-ı emrine verdi. Saffet Efendi birkaç gün evvel, bir takım talimi ihzarı ve mezkûr talimin sevk ve idaresi ile tavzif edilmiş ve bu sebeple münasip bir arazi intihabına mecbur olmuştu. Saffet Efendi mezkûr efrattan 8 mangalı seferber mevcudunda bir takım teşkil ettikten sonra fazla kalan küçük zâbitanla efrada vezaif-i âtiyeyi tevdi etti:

Bunlardan, küçük zâbitan ve onbaşılar ve zeki efrad meyanından intihab ettiği 16 kişi bölüğün iskelet halinde kalacak olan diğer iki takımın kadrosunu teşkil edecekti. (Yeni Piyade Talimnamesi, Madde-8) Mavi flamalar taşıyacak iki nefer civar bölüklerin cenahlarının bulundukları mahalleri iraeve tahsis edilmişlerdi. 4 küçük zâbit ile ikisi kırmızı flama ve ikisi zaiyata delalet eden flamaları taşımak üzere 32 nefer düşmanı tasvir edecek ve (99 milimetrelik) küçük telemetre ile mücehhez 2 ve işaret flamalarını hamil 1 nefer müdirin refakâtinde kalacaktı. Diğer bir vazifesi olmayan tekmil zâbitan seyirci sıfâtıyla talimde isbat-ı vücut etmeye mecbur idiler.

Mülâzimsani Cevad, Şükrü ve Ali Efendiler takımları sevk ve idareye memur edilmişlerdi. Bunlar, kıyafet ve teçhizatlarını ona göre hazırlıyacaklardı.

Fişek tevziinden sonra Yüzbaşı Saffet Efendi tabur Kumandanının emrine tâbi bulundurulan mülâzim rütbesindeki refakat zâbitine düşmanı

tasvir etmek için icabeden bilcümle talimatı verdi. Mezkûr zâbit manevra arazisini bizzat tanımak üzere atlı olarak hemen ileri hareket etti. Mülâzımsani Cevad Efendi tarafından kumanda edilen takım (Kovalar) tarikiyle asıl muharebe talimine başlanılacak olan (Rahmanlı) üzerine hareket etti. Lâkin bu 9 kilometrelik yürüyüşten talim ve terbiye nokta-i nazarından istifade etmek için Tabur Kumandanı, yürüyüş esnasında Mülâzımsani Cevdet ve Ali Efendilere açılmaya müteallik birçok meseleler sordu.³ Müncemit bir halde bulunan tarlaları kar tabakası örtmüş idi ki, yoldan çıkıp hakikatte olduğu gibi takımla her tarafta hareket etmek mümkün idi.

(Rahmanlı)nın cenubunda Takım manga koluna geçirildi. Badehu tekrril kıta yüz geri ettirilerek cephe tebdil edildi ve yüzler (T) tepesine karşı olmak üzere yerleştirildi ki, mezkûr tepe cenup istikametine karşı takımı setrediyordu. Bundan sonra efrat silah çattı ve sıralardan çıktılar.

Yürüyüş esnasında tesadüf edilen, (180,9) da şimendifer geçidi, ondan sonraki (S) tepesi iki tarafı hendekli büyük cadde, üzerinde müdafaa mevzii gibi kullanılabilen kum ocağını havi (Yassitepe), kuru F hendeği, K tepesi (Doğanca) nın cenup kenarındaki ormak parçası gibi muhtelif zemin arızaları Müdür'e talimhanede bahis ve tatbik edemiyeceği birçok mütenevvi meseleler hatırlattı.

³ Krokiye bakın.

Mülhak zâbit müfrezeyi (Yassıtepe) ye isal etti. Oradan düşmanı iraeğe memur olan efradı kendisi ile beraber götürdü.

MÜTALAAT-1

Gayr-i müsait bir hava, mesela fevkalâde sıcak yahut keskin bir soğuk, yağmur yahut kar, buz, sis ve fırtına bizi kâtiyen kışlalar dahilinde veyahut sundurmalar altında tutamamalıdır. Çünkü harbe hazırlanmak için, zâbitan ve efradın her türlü şedaid-i haviyeye mukavemet etmeğe alışmaları lâzımdır. Lâkin talimlerimiz, kıta amirlerini tabiye ve umummiyetle ateş muharebesi nokta-i nazarından yetiştirmek maksadı ile yapılacaksa, elbette bu maksadı daha emin bir surette istihsale müsait bir zamanın intihabı müreccahtır. Fakat hassaten fena mevsim, zarar ikaindan korkmaksızın tarlaları çiğnemeğe müsait olduğu için hariçte yapılacak talimleri teshil eder. Zaten iyi günler nadir olduğu gibi herhalde iyi günleri az çok kâtiyetle tahmin etmek de güçtür. Binaenaleyh sabahleyin erkenden havanın öğleden sonra iyi olacağı anlaşılırsa hemen karar verilmelidir. Seri' bir haber, hareket edecek efradın hemen toplanması için, kâfidir. Meselemizdeki halde, taburun muallim efradının kısmıazamı kışla hidemâtiyle meşguldu. Lâkin bununla beraber, 80 : 100 nefer, seferber mevcudunda bir takımın mütesavver bir düşmana karşı muharebesini icra etmeye kâfi idi. Bu cihetle Tabur Kumandanı havanın güzelliğinden istifade etmemekte hiç haklı olamazdı.

Vakt-ı hazar talimlerimizde, efradımıza alacakları kadar fişek vermek dahi gayr-i mümkündür. Bu sebeple elde bulunan birkaç yüz manevra fişeğinden makul bir surette istifade etmek arzu edilirse avcılarının berveçh-i âti hususatı nazar-ı dikkate almaları muvafıktır:

Her yeni ateş mevziinde ve ateşin mebdeinde veyahut gerek kendi ve gerek düşmanın muharebe hattında ilâna değer harekât vukua geldiğinde ve mesela civar kıtaatın ileri hareketi, her iki tarafa takviye geldiği, düşman ateşinin kesb-i bataet eylediği (zayiata delalet eden flama'nın zuhuru) ve düşmanın ileri hareketi veya ricatı gibi ahvale hükmolunduğu zaman avcılar kendiliklerinden ancak birer manevra fişeği endaht etmelidirler. Bundan gayri zamanlarda ve muhalif bir emir verilmedikce, daima sıhhatli nişan almağa ve matlup olan nişan mevziini tutmağa gayret etmek şartıyla endaht etmeksizin ateşi taklid ederler. Mezkûr talim, nazar-ı ehemmiyete almak icabeden bir faydayı temin eder ki, o da bu tarz-ı hareket sayesinde efrad, daimi surette muharebe hattında güzeran eden ahvali takıbeder. (Yeni Piyade Talimnamesi 148, 207). Usul-i mezkûr efratta her vakit, hatta muharebenin en heyecanlı zamanında bile kemal-i dikkatle nişan almak hassasını tabiat-ı saniye hükmüne koyar. "Her mermiyi isabet ettirmek niyetiyle ve itina ile ateş icrası, her avcıdan matlup bir vazife-i mühimme"dir. (Yeni Piyade Talimnamesi. 196 madde).

En son icra olunan harplerden alınan derslerle gayr-i kabil-i itiraz bir surette sabit olmuştur ki, piyade, vasâti ve büyük mesafelerde, irtifa-ı az piyade ve topçu hedeflerini meydan-ı muharebede görüldüğü gibi tanımağa muntazaman alıştırmalıdır. Ateşin tesiri, serian hedefi tanımak ve mesafeyi doğru olarak tahmin etmek ve endahı iyi idare etmek şartıyla ancak mükemmel olabilir. Bu nokta-i nazardan, layık olduğu derecede atf-ı ehemmiyet edilmek şartıyla göz alıştırmak tesmiye edebileceğimiz mezkûr hususî talimden şayan-ı dikkat netayiç istihsal olunur. Topçu nişancı efradımızın malûm olan mahareti ve piyade sınıfında amelî tecrübeler netayici buna delildir. Efrat tercihan, yere yatmış vaziyette hedefleri tefrik ve tarassud etmeğe talim ettirilmelidir.

(Yeni Piyade Talimnamesi-153)⁴

Bu maksatla, düşmanı irae etmek için mümkün oldukça uzaktan suhuletle tefrik edilebilen kırmızı ve sarı flamaların istimal edilmesi münasiptir.

Düşman piyadesinin daima hakiki surette gösterilmesi şüphesiz daha muvafıktır. (251) Lâkin, bunun için elde lüzumu kadar efrat bulunmadığından avcı hattının flama ile değil, belki

⁴ Yalnız zabıtana ve küçük zabıtana değil, efrada dahi dürbün istimali talim ettirilmelidir. (Yeni Piyade Talimnamesi, Madde: 205).

10 hatve aralıkla bazı efrat vasıtasıyla gösterilmesi tavsiye olunur. Müdür, daha evvelce nazar-ı dikkatte bulundurulmalıdır ki, idareli teşkil edilmiş bir avcı hattı sık bir hat arzeder ve az takviye olunmuş bir ateş, kuvvetli ve hatta faik bir ateşe bile delalet eder. Düşman mevzide ise nazara yalnız (baş hedefi) arzetmelidir.⁵ Bu, burada, hedefi tanımağa ve ateşi taksim etmeye alışmaktır.

Bu nevi bir talim dikkat-i mahsusa sarfını istilzam eder. Eğer, tesadüfen bütün bir manga aynı bir "baş hedefine" ateş ediyorsa, alelâde mesafatta mail bir ateş icra edilmiş olmaz. Bundan başka, tasvir edilen düşmana işgal ettirilecek cephe mezkûr düşmana karşı hareket edecek olan ve faraziyatımıza göre kadro halinde bulunan kuvvetin cephesinden mümkün olduğu kadar imtidatlı olmalıdır. Bu suretle amir, hedefin dövülecek kısmını kemal-i dikkatle tahdid edip vazihan bildirneğe alıştırılır (206).

Düşman topçusu dahi herbiri birer top farzedilmek üzere miktar-ı kâfi dizilerle irae edilebilir, flama kullanılmaz. Yekdiğerinden takriben yirmi katve aralıkla ayrılmış bulunan mezkûr diziler (gövde hedef) inden büyük bir hedef göstermiyeceklerdir.

⁵ Mutasavver düşmanın hakikatte olduğu gibi manevra icra etmelidir (251); o hâlde düşmanı tasvire memur olan efrat yere yatmağa mecburdurlar. Soğuk ve rutubetli havalarda sıhhat nokta-l nazarından kaputların alınmasını emretmek muvafık olur.

Manevrada top kullanılmak istenilmeyen zamanlarda topçu ateşi, avcılarının yayılım ateşiyle tasvir edilebilir.

Piyade kendi aksamını yani muharebe esnasında manevra icra eden kısmın cenahında, ilerisinde, gerisinde bulunacak aksamı, iskelet halinde (yalnız kadro halinde) ki cüzütamlarla irae etmek mümkün değilse bu hususta mavi flamalar kullanılabilir.

Diğer bir mıntıkaya tahsis olunan büyük bir kıtanın muharebedeki mahalli dahi aynı veçhile vazih bir surette temyiz ettirilebilir. Bu husus için flama hamilerine silah ve mermi ile mücehhez birkaç nefer tefrik edilebilir. Lâkin her halde, her iki tarafta flamaların adedini tezyid etmekten içtinap olunmalıdır. Zira bu suretle hasıl olan karışıklık, istihsali memul olan fevaidi pek çabuk zail eder.

Bundan başka su-i tefehumat ve hataları tezyid ettiği gibi gerek müdirin ve gerek aksam-ı muhtelif ve kıta amirlerinin dikkatlerini, ârizî bir takım teferruatla pek kolay bir surette tatbikattaki maksad-ı hakikiden uzaklaştırılabilir. Bu cihetle her hal için azami ne kadar flama lâzım olacağını daima tahdit ve tayin etmeye gayret edilmelidir.

Bu nevi talimlerde mütesavver düşmanı hakiki olarak idarede az çok tabiye efradına malik olmanın ehemmiyeti vardır. Bu hususta en iyisi atlı bir zâbit kullanmaktır.

Mutasavver dūřman amirine talimat vermeden evvel mezkûr âmirin ne dereceye kadar kendiliğinden hareket hassasına malik bulunduğunu nazar-ı dikkate almak lâzımdır. Bizim iştigal ettiğimiz muharebede talimlerinde kendiliğinden hareket dairesi oldukca dardır. Büyük manevralarda dūřman mutasavver olduğu vakit bu taraf amiri hemen diğeri taraf amiri kadar şerait-i matlûbeyi haiz olmak lâzımdır. Her iki taraf, seferde olacağı gibi karşısındakinin vaziyetini bilmemelidir. Mutasavver dūřmanı kendisine tevdi olunan vazifede faal bulmak için bir dereceye kadar hareketinde serbest bırakmak ehemmiyetlidir. Bilakis, o derece haiz-i ehemmiyet olmayan muharebe talimlerinde maksut olan; tedrisat-ı hususiye nokta-i nazarından küçük zâbitan için faydalı olacak olan birçok muayyen safehatın husule gelmesidir. Bu halde, müdir taarruz istikametinin muhafazasına daha ziyade itina eder. Mutasavver dūřman dahi hemen ekseriya, mangaların endahtında istimal olunan, görölüp müteakiben kaybolan, hedeflere müşabih, alelade müteharrik hedefler makamına kaim olur.

Bu sebeple müdir, mutasavver dūřmana suret-i hareketi, doğrudan doğruya ve pek sade bir surette işaret flamalarıyla, bildirebilir. Tatbikat mahalli biraz uzak olduğu zaman mahall-i mezkûre giderken yürüyüşte emniyet hizmeti ifa ve açılmaya müteallik mesail hall ve hedef taharrisiyle mesafe tahmini talim ettirilebilir. Lâkin, bu ikinci derecedeki talimlere çok zaman hasretmekten ve

asıl ondan sonra icra edilecek esaslı manevraya mânî' olacak derecede efradı yormaktan içnitap edilmelidir.

Kışlaya avdet esnasında ve hususile manevranın hitamından sonraki yürüyüşte tekrar manevraya devam etmek faydalı olmaz. Efrat manevrada muhtelif suretlerle ne kadar çok kuvvet sarfına mecbur edilirlerse manevranın hitamında o derece mucib-i memnuniyetleri olacak veçhile kendilerinin serbest bırakılmasına lüzum vardır. Binaenaleyh bir kıtanın şetaretini muhafaza etmek için Talimnamemizin kabul ettiği her nevi serbestlik kendilerine bahşedilir: Lüzumu anında açılıp rahat etmelerine ve esnayı avdetinde cigara içmeye, konuşmağa veyahut şarkı söylemeye müsaade olunur.

MUHAREBE TALİMİNİN İCRASI

(Rahmanlı)nın cenubunda kısa bir istirahatden sonra Müdür, zâbitan ve küçük zâbitanı topladı ve onlara âtideki vaziyet-i umumiyei anlattı. (Krokiye bakın):

"Büyük bir kıtanın pişdarı olan taburumuz (2 nci Tabur) (Yaylacık) tarikiyle (Kovalar) üzerine ilerledi. Sürat ile ileriye geçen süvari (Doğanca) ile (Karaorman) çayırılığı arasındaki tepeliklerden müteşekkil arazide mevzi almış, düşman piyadesinin ateşine maruz kaldı. Mezkûr düşman piyadesi, cephesi (Rahmanlı) ya olmak üzere yayılmış görüldüğü gibi düşman topçusunun dahi

aynı vaziyette olduğu bildirildi. Tabur durdu. Piştarbaşını teşkil eden K 1 (Doğanca) caddesi üzerindeki mektep binasının gerisinde, K 2 (Krokide, B) ve K 3 burada yolun iki tarafındaki hendeklerde ve K 4 bizim arkamızda köyün içinde bulunuyorlar.

"Mülâzimsani (Şükrü Efendi) siz, burada, manevra icra edecek olan Takımın Kumandanısınız. Bu Takımı K 2 Takım 1 farzedelim. Mülâzimsani Cevad ve Ali Efendiler siz aynı bölüğün 2 nci ve 3 ncü (iskelet) takımlarının kumandanlarısınız. Düşman piyadesi mutasavverdir. Takriben yekdiğerinden 10 hatve fasıla ile ikame olunmuş efradın teşkil ettiği seyrek avcı hatları sık avcı hatlarına delâlet eder. Kırmızı flamalar düşman bölüklerini, mavi flamalar bölüğünüze mücavir bulunan dost bölüklerin cenahlarını gösterecektir."

Mülâzimsani Şükrü Efendi, takımına silâh aldırdı ve efrada, vaziyetten onların bilmesi icabeden noktaları, tekrar etti. Badehu ameliyatın başladığını bildirmek üzere efrada silâh doldurup yere yatmalarını emretti. Lâkin zemin karlı olduğu ve hazarî bir talim yapıldığı için, müdir, takımın tekrar ayağa kaldırılmasını ihtar etti. Badehu âtideki malûmatı verdi:

"Bölüğünüz Kumandanı, senin, düşmanı tarassut etmek için, ilerinizde gördüğünüz tepeye "Krokide T" çıkmanızı emreder. Lüzum gördükce

Yüzbaşıınıza vereceğiniz bilcümle malûmatı bana isal edeceksiniz."

Mülâzım Şükrü Efendi iki muhamminle beraber mezkûr tepeye hareket etti ve görülmeyecek surette yerleştikten sonra dürbünü ile cenup istikametinde ve kendi ilerisinde bulunan teknil araziye araştırmaya başladı.

(Yassitepe) iki küçük binası ile semada açıkca tefrik ediliyordu; mezkûr tepe ile kendi arasında bulunan arazinin tafsilâtını temyiz etmekte müşkilât vardı. Zira arazi hafif dalgalı olmakla beraber kar mezkûr araziye yeknasak bir manzara veriyordu. Mamafih zâbit iki arazi kabartısı gördüğünde hükmetti ki; bunlardan biri (Yassitepe) ye kadar olan teknil mesafenin üçte biri, diğeri üçte ikisi kadar uzakta idi. Yakın olanında (Krokide N) küçük bir çam ormanı vardı, diğeri şarka doğru küçük bir tepe ile (H) nihayet buluyordu.

Mülazimsani Şükrü Efendi, harita ve pergele müracaatla (Yassitepe)ye olan mesafeyi ölçtü ve 220 metre buldu. Badehu muavinlerinin yardımıyla zikrolunan iki tepenin ayırdığı mesafatı mutavassıtayi hesabetti ki, bulunduğu mesafat 700 ve 1500 metredir.⁶

Zâbit bulunduğu noktada (Yassitepe) ye kadar, mukaar ciheti şarka müteveccih olmak

⁶ (H) tepesine ait mesafede Mülazimsani Şükrü Efendi ekalli 150 metrelik bir hata ediyordu.

üzere kavsidaire resmeden büyük caddeyi tamamen görüyordu. Mezkûr cadde ile (Karaorman) çayırıklarıarasındaki tekrril mıntika-i arazi dahilinde her hangi bir düşman kıtasını tefrik etmek kendisi için mümkün olmuyordu. Bölük Kumandanına (burada Müdür'e) bir rapor gönderdi. Mezkûr raporda küçük meşe ormanından (H) daha iyi görebilmek ihtimali olduğunu düşünerek mezkûr ormana kadar dürbünüyle mücehhez bir keşşafın ileri sürülmesini teklif ediyordu.

Bu aralık, müdir, kendi işaret flamalarıyle düşmana (H) tepesinde cüz'i bir müddet birkaç başgöstermesini ve birkaç el endaht etmesini işaret ettirdi. Bunun üzerine Mülâzımsani Şükrü Efendi âtideki raporu gönderdi: "Buradan 1500 metre mesafedeki sırt üzerinde ağleb-i ihtimal keşşaflarımız üzerine ateş eden birkaç düşman avcısı bulunuyor."

Müdür âtideki izahatı ilave etti:

"(Rahmanlı) nın garbinde, orada, topçumuz mevzi aldı ve düşman bataryasıyle harbe tutuştu. Düşman bataryasının endaht ettiği mermilerin alevi (Yassitepe) sırtlarında görülüyor (Kroki Y ile gösterilmiştir.) Bu mıntıkanın arızalı olması sayesinde atlı zâbitan ve piyade zâbit keşif kolları, bu ana kadar üzerinde yalnız bazı avcıların kendilerini gösterdiği Yassitepe'de yüzlerce metre imtidadında uzun bir piyade mevzii keşfetrneğe muvaffak oldular. Mezkûr hat (Yassitepe) nin

ilerisinde kademe teşkil eden diğer bir hatla büyük caddenin ötesine kadar uzamış görünüyor.

Solda bizim Taburun bulunduğu tepeye Alayın birinci taburu vasıl oldu. Sağda (Kavaklı) nın cenubunda diğer taburların açılmakta olduklarını görüyoruz. (Mefruz)

Taarruza başlanacaktır. Tabur Kumandanınız 1, 2 ve 3 ncü Bölüklere hemen küçük çam ormanında arazi meylinin değiştiği sırta kadar ilerlemek emrini verdi. Esas bölümü 2 nci Bölüktür. 4 ncü Bölük, ikinci hat olarak takibedecektir.

Bölük Kumandanınız daha biyadette iki takımı birinci hatta koyacaktır: Senin takımınla- ki istikametın muhafazasına da memurdur- Solundaki ikinci Takım...⁷

Takımınız küçük çam ormanı istikametinde ilerliyecektir. Bu hareketin icrası esnasında 300 metre genişliğinde bir mıntıkanın düşman topçusunun nazarına maruz bulunduğu nazar-ı dikkatten dūr tutulmıyacaktır. (Krokiye bakın)

Mülazımsani Şükrü Efendi derhâl takımının yanına döndü ve âtideki emri verdi:

⁷ Takımlar ava çıkmadan evvel icra etmeye mecbur oldukları açılma hareketinde aralıkları güzelce göstermek için Mülazımsani Şükrü Efendi bu takımı gösteren mangabaşılarla beraber Birinci Takımın 60 have soluna gitti. (219)

"Şu istikamette, buradan 1800 metre uzakta, düşman piyadesi yayılmıştır; bu düşmana taarruz edeceğiz.

Her nısıf takım, ayrı ayrı olarak yekdiğerini müteakiben 4 hatve aralıkla ava çıkacaktır. ikinci nısıf takım, Zeynel Çavuş, birinci nısıf takımı 300 metre mesafeden takibedecektir. Tepe aşıldıktan sonra mestur mahalle varıldı mı; birinci nısıf takım sağ cenahına yanaşarak, aralıkları bir buçuk hatveye indirecektir.

İkinci nısıf takım dahi aynı suretle sol cenahı üzerine yaklaşacaktır."

Sıra ile âtideki kumandalar verildi:

- Kayış uzat!

Badehu, birinci nısıf takım irtibat üçüncü mangadan, 4 adım aralıkla:

-Ava çık!

Ve üçüncü manga başına (esas mangası) istikamet gösterildi (174 ila 176).

Tepenin üzerine vasil olunduğu zaman, muhammimler ve bir borazanla ileride bulunan Takım Kumandanı yürümekte olan takımının cephesinin tamamıyla takıbolunan istikamette olmadığını gördü. Mamafih yapılan hatayı, işaret ve kumanda ile, tashihe, muvaffak oldu. (Kroki ve tenkide bakın).

Mektebin şarkındaki umku az hendekten geçilirken ayakta durulduğuna nazaran düşman topçusunun nazarından mestur ve fakat piyadenin nazarı altında bulunduğunu ve aralıkları sıkıştırmak için ihtiyaten husus-u mezkûrun nazar-ı dikkate alınması lüzumunu düşündü. Mülazimsani Şükrü Efendi birinci nısıf takıma tepenin biraz gerisinde tevakkuf etmeyi ve yere sürünerek veyahut iyilerek yürümek suretiyle aralıkların sıkıştırılmasını emretti. Düşmanı ve araziye tanımak için kendisi de muhamminleriyle beraber küçük çam ormanının cenup kenarına kadar ilerledi. Orman hatt-ı taksimi miyah istikametince pek ziyade kesif olduğu için fevkalade bir tarassut mahalli bahşediyordu. Lâkin derhâl takımının düşmandan müteessir olacağını takdir etti. Zira düşman piyadesi mevziini işgal ve ateş küşadeylemişti.⁸ Muhakkak, düşman, ateşini henüz yürüyüş hâlinde bulunan ikinci nısıf takıma tevcih etmişti.

Mülazimsani Şükrü Efendinin düşmanı tarassud etmek için bu anda bulunduğu noktadan, nısıf takımları nazar altında bulundurmak mümkün değildi. Bunun için sürat-i mümkün ile geriye geldi ve birinci nısıf takımının tamamiyle mahfuz bulunduğunu ve ikinci nısıf takımının dahi koşar

⁸ Krokide (H) ile gösterilen noktaya bakınız. Büyük aralıklarla yekdiğerinden tefrik edilmiş kişi takriben iki yüz metre imtidadında bir piyade mevzii tasvir ediyordu. Mezkur hattın işgali ve ateşin küşadı müdir tarafından tayin edilen basit flama işaretleri üzerine vuubuldu. Mutasavver düşmanın manevrasını bütün ameliyatın imtidadında aynı suretle idare etti.

adımla ve mümkün olan süratle ileri yürümekte olduğunu gördü ve memnun oldu. (Tenkide bakın) Beş dakika sonra takım kamilen yerleşti ve birinci nısıf takım küçük çam ormanının gerisinde, ikinci nısıf takım solda olmak üzere imtidatlı bir avcı hattı teşkil etti. Daha solda 2 nci Bölüğün ikinci Takımı (iskelet) yayılmıştı. İstinadı teşkil eden Üçüncü Takım (kezalik iskelet) büyük cadde hendeğinden istifade ederek birer'le kol nizamında T tepesini geçti, K hendeği boyunca yerleşti.

Müdür, 2 nci Bölüğün sağ ve soluna mücavir bulunan 1 nci ve 3 ncü Bölüklerin cenahlarının bulundukları mahalleri mavi flamalarla irae ettirdi. (Krokide "M") Flamalarla görülen mezkûr iki takımın sevk ve idaresini seyirci sıfatıyla bulunan iki genç zâbite tevdi ve hakikatte olduğu gibi hareket eylemeye dikkat etmelerini tenbih etti. Daha kıdemli olan Mülazimsani Adil Efendi itibari olarak 4 ncü Bölüğün Kumandanlığını ifa edecekti ki zaman-ı lâzımında hakikatte (alması) icabeden tertibatı emir beklemeksizin müdire bildirecekti. Bu esnada Mülazimsani Şükrü Efendi yeniden küçük çam ormanının cenub-u şarki köşesinde tarassudata başladı. Lâkin bu defa takımını dahi nazarı altında bulundurabiliyordu.

Düşman avcılarını gözden kaybıldı: Evvelce Mülazım, mezkûr avcılara olan mesafeyi tahmin etmiş ve 950 metre bulmuştu.

Bunun üzerine ilerlemeye nasıl devam edebileceğini anlamak için araziye tetkik etti. İşgali

münasip görülen en yakın ateş mevkii 300 metre ileride yekpare bir sırt idi. (Krokide "H") Mezkûr mevzie vasıl olmak için geçilecek olan hatt-ı içtima', düşman ateş ettiği takdirde tahaffuza gayri müsait idi. Bu sırada Müdür Takım Kumandanına bervechiâtı malumatı ita etti:

"İki taraf topçusu yekdiğeriyle uğraşmaktadır. Bizim topçumuz düşman piyade mevziini ateş altında bulunduruyor.

Alınan malumata nazaran topçumuz yalnız önünüzde gördüğünüz mahdut araziyi değil (mefruz) daha büyük bir imtidadı dahi işgal etmektedir. Bölük Kumandanınız düşman taht-ı işgalinde bulunan (H) tepesine karşı yürüyüşe geçmenizi emrediyor".

Mülazimsani Şükrü Efendi derakap Takımın merkezi ilerisine atıldı. Ve koluyla takib olunacak istikameti göstererek Takımını ileri sürdü. (11) (181). Evvelki vaziyete göre sağ ve sol cenahlarına mevzu flamalarla gösterilen takımlar da aynı veçhile yürüyüşe geçtiler. Lâkin mezkûr harekete başlanır başlanmaz mutasavver düşman yeniden kendini gösterdi ve şiddetli bir ateş icra etti.

Mülazimsani Şükrü Efendi kendine mahsus kısa ve nazar-i dikkâti celbedecek bir ifade ile ikinci nısıf takıma hemen yere yatmasını badehu sürünerek münasip bir ateş mevzii üzerinde bulunan küçük çam ormanının soluna gitmesini emretti. Bunu müteakip âtideki kumandanları verdi:

"İlerdeki tepenin solunda iki evin önündeki, avcılar! Nişangâh 950! Avcı ateş!"

Birinci nısır takımına gelince, mezkûr nısır takım, ormanın kat'ından hasıl olmuş bir geçitten yürümeye mecbur idi ki, ateşini de ancak ikinci nısır takımdan sonra kûşad edebilecekti. Bununla beraber mûlazımsani Şükrü Efendi daha fazla beklemeksizin kıtasına emr-i âtiyi verdi "Birinci nısır takım ateşe devam! İkinci nısır takım sıçrayış!" icra edecektir. Mezkûr emir neferden nefere tek mil avcı hattına isal edildi; badehu:

-Sıçra! Marş marş!

Kumandasında ikinci nısır takımın avcıları 60 hatve ileri gittiler.

Ormanda bulunan birinci nısır takım derhâl ateşin şiddetini tezyid etti. Mezkûr nısır takım, mücavir bulunan takımlar (mutasavver) ilerleyip yeni mevzilerinde ateş açınca kadar kendi sıçrayışını tehir etti.

Buradan itibaren Mûlazımsani Şükrü Efendi diğer takımlarla mûnavebeten ve fakat bu mûnavebede bir intizama dikkat etmeksizin takımını sıçrayışlarla ileri sevketti. Hizanın muhafazasına sarf-ı zihin etmeksizin sıçrayışların uzunluklarını tebdil etti, yalnız takımlar ileri yürürken yekdiğerini rahatsız eylemelerinden içtinap etmeyi nazar-ı dikkate aldı.

Mülazimsani Şükrü Efendi önündeki tepeyi kazanmak için vadiyi geçerken, müdir bir şarapnel huzmesinin kendi tarafına düştüğünü ihbar etti.

Bu malûmat kendisini hiçbir suretle hedefinden ayırmadı. Bir mevzide de arazinin münhat olmasından naşi efrat ateş etmek için diz çökmeğe mecbur oldular. Bunun üzerine Mülazimsani Şükrü Efendi muvakkaten ateşi kestirdi ve efrada tamamiyle tesettür etmelerini emretti. (190) Mamafih ateşin inkıtaı pek ani oldu ve hemen tekrar başladı. Mücavir takımlardan birinin her ileri hareketinde avcılar kendiliklerinden ateşin şiddetini tezyid ediyorlardı.

(H) ile gösterilen arazi dalgasının gerisine gelindiği zaman takım, yeni ateş mevziine fevkalade ihtiyat ile yanaştı. Şöyle ki: Mevzii işgal etmeden evvel efrat nişangâhlarını (700) metreye tanzim ettiler ve tüfekleri kayışlarından boyunlarına asılı olduğu hâlde sürünerek ilerlediler. Bunu müteakip tekmil hat ateşlerini münasip surette taksim ederek ateşe başladı. İlk ateşlerinde avcıların yalnız süratle ateş etmeye bakmayıp belki her birinin daha bidayette hedefe isabet ettirmeye cidden cehdettiği görülebiliyordu.

İstinat (3 üncü iskelet takım), bu esnada küçük çam ormanının gerisinde yayılmıştı. (H) da ateş açılır açılmaz, o da, her birinin nihayetinde bir müddet tevakkuf etmek üzere yekdiğerini müteakip müteaddit sıçrayışlarla kuru hendeğe vasil oldu. (Krokide "S") Müdir Mülazimsani Şükrü Efendiye

yeniden beyanat-ı âtiyede bulundu: "Buraya vasıl olmak için hissölunacak derecede zayıat verdik. Karşınızda sizden daha kesif bir düşman avcı hattı vardır. Vaziyetiniz kesb-i müşkilat ediyor. Şimdiki mevziinizde daha zayıata (ve yaralılara) düçar olacaksınız."

Mülâzimsani Şükrü Efendi muharebeden hariç kılınan efradın cephanesinin alınacağını ve yaralıların mangabaşılarının nezareti altında olarak kendi kendilerine sürünerek ve muktedir oldukları kadar geride mahfuz bir mahalle çekilebileceklerini beyan ve Lâkin sağlam olanlardan hiç bir ferdin onlara iltihak edemiyeceğini ihtar etti. Bu anda mühim olan husus, muharebeye devam edemiyecek olan efradı muharebe hattından uzaklaştırarak, takviye kıtaatına yer açmak idi.

Mülâzimsani Şükrü Efendi başını geriye çevirdiği zaman iki manganın⁹ hendekte bulunan istinadın sağ cenahından ayrılarak koşar adımla kendi takımına doğru ilerlediğini gördü ve takımına: "Takviye geliyor!" ihbarında bulundu. Efradın kemal-i dikkatle nişan aldıkları ve tüfeği doldurmakta ve nişan vaziyetine getirmekteki süratle ateşin sürâtini tezyid ettikleri tamamıyla görülebiliyordu. Vasıl olan istinada tekrar tekrar bağırmak suretile nişangâh bildirildi. Hemen bunu

⁹ Müdür, avcı hattının bu esnada külliyetli zayıata uğradığını (farazi) Mülâzimsani Cevat Efendiye ihbar ve Mülâzimsani Cevat Efendi derakap 4 manga ile birinci ve ikinci takımları takviye etti.

müteakip idi ki düşman tarafının dahi istinatlarını celbettiği görüldü.¹⁰ Birdenbire avcılar bu yeni düşmanın teşkil ettiği gayet mer'î hedeften istifade ve kendiliklerinden ateşi tezyit (200) ettiler ki hareketlerinden dolayı müdirin mazhar-ı takdiri oldular.

Bu mevkide ateş tefevvukunu istihsale muvaffak olabilmek çok zaman tevakkuf etti.¹¹ Nihayet Mülâzimsani Cevat Efendi avcı hattını mutebaki 4 mangasile takviye etti ve kendisi de İkinci Takıma (mutasavver) gitti. Daha evvelce Mülâzimsani Dördüncü Bölüğün (mefruz) büyük caddenin garp kenarı boyunca, takımları manga kolu nizamında olarak müteakiben tepeyi geçtiklerinden ve çam H ormanının gerisine muvasalat eylediklerinden müdiri haberdar etti.

Bunun üzerine Mülâzimsani Şükrü Efendi'ye âtideki haberi gönderdi: Bizim tarafta bütün imtidadınca kesif bir büyük avcı hattı teşekkül etti. Düşman üzerine müessir bir ateş icra ediyor ve büyük bir kavsidaire üzerinden düşman mevkiine çeviriyor. Bu hat bizim işgal ettiğimiz sırtı takıbetmek üzere sağ cenahile (Doğanca)nın cenup kenarına istinad ediyor gibi görünüyor. (Krokiye bakın)

¹⁰ Beyinlerinde büyük aralıklar bulunan 8 nefer avcı hattına iltihak edecek olan takviyeyi irae ediyordu.

¹¹ Müdür burada (253) maddeye tâbi oldu. Mezkur maddede icabı takdirinde ateşi batileştirmek tavsiye olunur.

Bu esnada düşman tarafında zayıata delâlet eden flamalar göründü. Mülâzimsani Şükrü Eferdi ileri yeni bir sıçrama yaptırmak üzere iken Mülâzimsani Adil Efendi'den malûmat-ı âtiyeyi aldı:

"Açılmış olan Dördüncü Bölük koşar adımla üzerinde küçük çam ormanı bulunan sırtın ilerisine yürüyor."

Bunun üzerine Mülâzimsani Şükrü Efendi kendi avcılarının kendiliklerinden şiddetli ateş icra eylemeleri için takviye gelmekte olduğunu ihbar etti. Lâkin müdir: "4 üncü Bölük (mefruz) gerimizdeki Hendeğe vasıl oldu. Orada da birkaç mangasını sizin ateş hattınıza gönderdi." ihtiyarında bulunduğu için Mülâzimsani Şükrü Efendi yeniden ileri yürüyüşe başlattı. Bu yürüyüş kısa ve gayr-i muntazam sıçrayışlarla icra edildi. Gidilecek ve Hendeğin istikameti evvelce işgal edilen cepheye nisbetle mail bulunduğundan mezkûr Hendeğ'e vasıl olmak için birinci nısıf takımın katedeceği mesafe ikinci nısıf takımdan ziyade idi. Mezkûr nısıf takımın hareketinde adem-i kâtiyet ve bazı gevşeklikler görüldü. Bu bir hata idi ki, derakap müdir kemal-i ciddiyetle hatayı mezkûru refetti.

Bir defa bu geniş hendeğin bahşettiği mükemmel sütrenin taht-ı mahfuziyetine girilince takım aynı hedef üzerine 400 nişangâhı ile rmail ateş tevcih etti.

Lâkin bu esnada, düşman, zaiyatı gösteren flamaları geri çekti. Düşman avcı hattında artık zaiyat görülmüyordu. Bunun üzerine müdir, Mülâzimsani Şükrü Efendi'ye: "Buraya kadar gelmek için külliyetli zayiata uğradınız, şimdi düşman ateşi hemen sizin ateşinize muâdildir." dedi.

Mülâzimsani Şükrü Efendi, pek yüksek sesle âtideki kumandaları verdi:

-Doğru nişan alalım!

-Mangabaşılar, mesafe muhamminleri, ateşe iştirak edin!

Aynı zamanda istinatların gelip gelmediğini anlamak için geriye bakmaktan kendini menedemedi. O zaman, Mülâzimsani Adil Efendi 4 üncü Bölük mütebakisinin, Taburun (mefruz) muharebe hattını takviyeye gideceğini kendisine bildirdi.

Müdür âtideki ihtarda bulundu: "Biraz geç gönderilmiş istinat, külliyetli zayiata uğradıktan sonra muharebe hattına vasil oluyor. Şimdi avcı hattı şüpheli bir vaziyette bulunuyor. Mamafih sebat ediyor. Yeni kuvvetler ve yeni cephanenin vürudu yavaş yavaş muharebe muvazeneti tesis ve kıta itminanını iade etti. Bu sırada küçük çam ormanı istikametinden top sadaları işitiliyor: Bataryalarımızdan birkaçı muhaciminin kuvve-i maneviyesini artırmak için oraya atılmışlardı. (331) Aleyhine hücum icra edilen düşman hattından yeniden zaiyatı gösteren birkaç flama zuhur etti.

Ateşleri de tamamiyle kesilmiş gibi görünüyordu. Mülâzimsani Şükrü Efendi hücumu kalkacağını işaretle geriye haber vermişti. (12) Lâkin bu esnada daha şark tarafa icra edilen endahlar nazar-ı dikkâtini celbetti. Yeni düşman kıtaatının (birkaç kişi ile, kırmızı flama¹² cepheleleri şimale olmak üzere (Karaorman) (Krokide "L") çayırılığında nihayet bulan sırtlar üzerinde yayıldığını gördü. Müdür bu hususa dair rizahat-ı âtiyeyi verdi: "Solumuzda bulunan, Birinci Taburun (mefruz) hücumu düşmanın taze kıtaatı tarafından tevkif edildi..."

Bunun üzerine Mülâzimsani Şükrü Efendi müteakiben âtideki kumandaları verdi:

-Birinci nısıf takım, ateş kes!

Bu kumanda tek mil mangabaşılar tarafından tekrar edilerek icra edildikten sonra: Önümüzdeki sırt üzerinde bulunan avcılar! Nişangâh 400! Avcı ateş!¹³

Müdür emin oldu ki, efrat, yeni hedef üzerine sıhhatle nişan alıyor ve nişangâhları doğru tanzim ediyorlar.

Yeni düşman geri döndü ve derakap gözden kayboldu. Lâkin .bu esnada, Mülâzimsani Şükrü Efendi'nin sağında bulunan (mutasavver) 1 inci Bölük T tepesini zaptetmek üzere mezkûr tepe

¹² Mezkur flamalar müdrini, işaretle yanına celbettiği rekafat Zabıtine bizzat verdiği emir üzerine gösterilmişti.

¹³ Ateş istikameti muharebe cephesine amud olacaktı.

istikametinde yürüyordu. Fakat mezkûr bölüğün evvelce işgal etmekte bulunduğu hendeğin istikameti, aleyhine yürüdüğü hedefe nazaran mail olduğu için ileri yürüyüş esnasında Mülâzimsani Şükrü Efendi'nin avcılarının önünü kapadı. (Krokiye bakın).

Mülâzimsani Şükrü Efendi de 2 nci Bölüğün Birinci (ve mutasavver) ikinci takımlarile 1 inci Bölüğü takib etti. Badehu ileri yürüyüş esnasında efradını topladı ve onlara süngü takmayı taklid eylemelerini emretti ve hücum için silah indirtti. Lâkin, düşman mevziine 60 metre yaklaştıkları zaman yeniden ateşe maruz kaldılar.¹⁴ Mülâzimsani Şükrü Efendi:

-Hemen hücum!

emrini verdi ve 1 inci Bölüğü (mutasavver) dahi kendisine tâbi kılarak Allah Allah sadalarile düşman üzerine atıldı. Ve tepeyi zaptetti.

Burada talim hitam buldu. Manevra icra eden takım silah çattı ve sıralardan çıktı. Zâbitan ve küçük zâbitan tenkidi dinlemek üzere toplandılar.

TALİM HAKKINDA MÜDİRİN TENKİDATI

Takımın (Rahmanlı) nın cenubunda bulunduğu ilk mevki ile aldığı ilk ateş mevzii arasındaki sırt (üzerinde küçük çam ormanı bulunan sırt) 2200-2500 metre mesafede bulunan

¹⁴ Müdrini refakat Zabıtine vermiş olduğu hususi talimat mucibince.

düşman topçusu tarafından doğrudan doğruya döğölüyordu. Mezkûr sırtı kesif bir avcı hattıyla geçmek müdebbirane bir hareket olmazdı.

Hususile mezkûr tepenin cenup mailesine geçildiği zaman düşman piyadesinin de ateş mıntıkasına girildiği için tehlike pek ziyade idi. Kesif avcı hattı, cüz'i muvaffakiyetle olsun düşman ateşine cevap vermeye muktedir olamaksızın zayıata düçar olur.

Bu cihetle Takım Kumandanı pek doğru olarak mezkûr tehlikeli mıntıkayı yekdiğerini uzak mesafeden takibeden zayıf avcı hattile geçmeğe karar verdi. (162) Bundan sonra da, vakitsiz bilâ lüzum Takımın karışmasına meydan bırakmamak için nısıf takımlarını sağ ve sol cenahları sıkıştırmağı nazarı dikkate almakta Takım Kumandanı haklı idi. Lâkin bu hususun icrasına ahvalin müsaade edip etmiyeceği bilinmediği zaman buna dair emrin evvelce verilmeyip tehir edilmesi müreccahtır. Bundan başka, bidayet-i harekette takım yürüyüş istikametini doğru almalı ve cephesini muvafık tevcih etmelidir.

Vakıa Takım Kumandanı, açılma hareketine başlanılan mahalden kendisine yürüyüş istikameti olarak tayin edilen küçük çam ormanını, daha henüz sırtta iken göremezdi. Lâkin mezkûr tarassut noktasını terketmeden evvel hareket istikamet-i umumiyesi üzerinde, mesela büyük caddenin tarafeynindeki ağaçlardan bir büyük ağaç gibi

uzaktan kolaylıkla tefrik edilen mutavassıt bir nokta bulabilirdi.

Takımını yaymadan evvel cepheyi tamamiyle bu yeni noktaya göre almalıydı ve ancak bundan sonra takımını yaymalıydı. Bu suretle, yaysaydı; hissolunduğu andan icrasına imkan verilmiyecek olan bu yan yürüyüşten ve tebdil-i istikametten içtinab etmiş olurdu.

Teşekkür olunur ki, düşman topçusu bunu yapmadı. Bunu telâfi için biraz sonra düşman piyadesi muhaciminin takriben kendisinden 1300 metre mesafede bulunan ikinci zayıf hattını ateş altına aldı. Bu ateşin tesiri pek az olabilirdi. Bu hâle karşı Mehmed Çavuş'un, cesaretine halel getirmeyip ileri yürümeye devam edişi doğrudur. Muharebede böyle bais-i tereddüt olabilecek anlar, efradın son derece terbiye ve intizamını ve küçük zâbitanın sıkı bir nezaretini icabettirir. Bu husus, nazar-ı dikkatten kaybedilmemek iktiza eden bir noktadır.

Birinci nısıf takım (Hasan Çavuş) düşman ateşine doğrudan doğruya cevap vermemekte ve mestur kalmakta pek doğru hareket etti. Takım Kumandanının ateşe kesif avcı hattıyla başlamağa dikkat etmesi tamamiyle musiptir. Lâkin bu tasavvurunu mevki-i icraya koymak için, yeni tertibatı alıncaya kadar takımının yanında kalması daha muvafık olurdu. Bu sıradaki bir küçük zâbiti muhamminlerle beraber küçük çam ormanına göndermek kâfi idi. Yanında mevcut bulunduğu

takdirde bu küçük zâbite bir (telemetre) dahi verebilirdi.

Düşman topçusu, düşman piyadesini ateş altına almaktan bizim topçumuzu menedemezdi. Bu cihetle düşman piyadesi bu sırada kendini gizlemek tedbirinde bulundu. Bu vaziyet karşısında piyademiz hemen ileri yürüyüşe geçmekte tereddüt edemezdi. Düşmanı, tekrar mevziini işgal edip topçumuzun ateşine maruz kalmağa mecbur etmek lâzımdır. İşte bu iki sınıfın, harpte lâzım olan ittihad-ı hareketine bir misâl...

Bizim kesif avcı hattımız mahfuz bulunduğu düz vadiden ilerlemeye teşebbüs ettiği zaman düşman piyadesinin ateşine hedef oluyordu. Mülâzimsani Şükrü Efendi pek doğru olarak bulunulan yerde kalmaya karar verdi. Şükrü Efendi (Hizmet-i Seferiyyenin 263 üncü maddesini) derhatır etti: "Tamamiyle mestur olan bir piyadenin ateşi altında açıktan hareket eden avcı hatları 1000 metreden itibaren mühim zayiata düşar olurlar." Tekmil düşman topçusunu lüzumu derecede işgal etmiş bulunan (329) topçumuzun, düşman piyade mevziini de "faraziyata göre pek geniş" tamamiyle ateşi altında bulundurabilecek bir hâlde olup olmadığı meşkûk idi. Bundan dolayı düşmana karşı beraber harbetmek için bu iki sınıfın yekdiğerine muaveneti icabediyordu. (260)

Mülâzimsani Şükrü Efendi bu ilk ateş mevziinde pek çok gecikme istemediği için takdir olunur. Yalnız baş hedefi gösteren bir düşman

karşısında, mezkûr düşmana yaklaşmağa gayret etmedikçe, hakikaten kâti netayiç istihsal olunabileceğini hatırına bile getiremezdi.

Bu andan itibaren araziye tamamiyle uygun olarak yapılan sıçrayışlar kavaid-i asliyey-i umumiyyeye tevfikân icra edildi.

Hiçbir kaide-i lâyetegayyer yoktur ki, bu sıçrayışların icrasındaki tafsilâtı tahdidetsin. Bu sebepledir ki, ileri yürüyüş; kıtanın kuvveti, yekdiğerini müteakip alınan nizam ve sıçrayışların uzunluğu suret-i kâtiyede mütebeddildir. Lâkin her türlü ahvalde, her kısmının; sıçrayışını mümkün olduğu kadar bütün şiddet ve faaliyetle icra etmesi ehemmiyetlidir. "Esas olan, hep beraber çabuk kalkmak ve kemal-i şiddet ve sûratle ileri atılmaktır." (188) Efrat bu hareketi âdetâ sevk-i tabî ile icra etmelidirler.

İşgal edebilmek için düşmana ateşçe tefevvuku icabettiren mevazi' düşmandan (700) metre mesafede bulunan sırt ile düşmanın cephesine mail bulunan hendek idi. Mezkûr mevazi' tanındı ve hüsn-ü suretle kullanıldı. Hakikatte, bu mevaziin birincisinde muharebe ihtimalki saatlerce devam ederdi. Zira açıktan "kısa mesafata" geçmeğe kalkışmadan evvel düşmanın mukavemetini kesretmek zaruridir.

Tefevvuk-i ateş'in istihsal edildiği kâti bir surette anlaşıldı. Mülâzimsani Şükrü Efendi ileri yürüyüşe devam etmek için bundan istifade etti.

Lâkin bu esnada ahval-i makûsenin zuhuru sebebiyle mail hendekte yeniden tevakkuf etti. Muharebede dahi bu gibi ahval-i makûsenin zuhurununa intizar ve mehaliki kemal-i sukûnetle iktiham etmek daima icab edecektir.

Birinci hat, her hâle karşı muhafaza-i mevki etmek için bilhassa mukavemet-i lâzımede bulunmalı ve geride bulunan cüzûtam kumandanları da daima müteyakkız bulunup zaman-ı lâzımında işe karışmalıdırlar.

Vakıa, buraya kadar, hedefimizi teşkil eden düşman mevziine yaklaşılmıştı ve hücum etmek anı da vurudetmiş gibiydi. Lâkin sol cenahımızın taarruzu, düşmanın sağ cenahını takviyeye gelen taze kıtaat tarafından tamamiyle hükümsüz bırakıldı. Bu hâle karşı Mülâzimsani Şükrü Efendi hücumla kalkmalı mı yoksa mücavir bölüklere muavenet eylemekle iktifa mı etmeli?

Kendisine öyle bir fırsat düşmüştür ki, onu kaçırmak pek beyhude olurdu: Filhakika düşmanın meydana çıkan ve kendisine hemen yanını arzeden avcılarını üzerine, kısa mesafede devamlı ateş etmekte pek isabet etti. Bu suretle mezkûr düşman az zamanda muharebeden hariç kılınabilirdi.

Bundan sonra muharebenin son safhası. tepenin zabtı gelir. 1 inci Bölükten evvel yürüyüşe geçen 2 nci Bölüğün önünü Birinci Bölük kapadığı için mezkûr bölük ikinci hatta kalmağa mecbur oldu ve yürüyüş esnasında toplandı. Lâkin, bu sırada

dahi yeni bir hadise vukua geldi. Terkedilmiş olduğu zannolunan mevziden birkaç el endaht icra edildi. Böyle nagehani bir ateş hakikatte tamamıyla faidebahş olabilir. Hatta muharebenin bu safhasında düşmanın; tezyid-i mukavemete tahsis edilen taze ihtiyat kıtaatını hatta sokması da vâki olabilir. Bununla beraber burada bilâ ifate-i zaman yani tebdil-i nizam etmeksizin mevzie yanaşmak münasip idi.

Kezalik sūrat-i mümküne ile tepeyi kazanmak ve ancak badehu, yerin darlığından dolayı takip ateşine iştirak edemiyecek cüzütamlar varsa onları toplamak lâzımdır.

Bundan başka; düşmana bu derece yakın mesafeye kadar sokulduktan sonra Mülâzimsani Şükrü Efendi'nin hâlâ mukavemet edecek gibi görünen düşman üzerine süngü ile kâtiyen atılmağa karar vermesi pek doğrudur.

Hülâsa; Takım hem şiddetle ve hem de tedbirle sevkolundu ve kıta, muharebe nokta-i nazarından pek iyi bir talim ve terbiye eseri gösterdi.

Bu tenkidden sonra kıta kışlaya götürüldü.

MÜTALAAT-2

Talime başlamadan evvel, müdir, Mülâzimsani Şükrü Efendi'nin tamamile anlaması lâzım olan vaziyet-i umumiyei ona mümkün olduğu kadar basit ve muhtasar olarak anlatmağa gayret etti.

Bu kısa izahat kâfi olduğu gibi o kadar sade idi ki, vaziyeti tasavvur etmek için pek ziyade itab-ı zihne hacet yoktu.

Müdür icabeden bilcümle malûmatı ameliyatın kesbedeceği suretlere göre bilahare sırası geldikce verecekti. Şüphesiz evvelden kabataslak olarak büyük cüzütamın (ameliyatta. mefruz idi.) tabiye vaziyetini zihninde takarrur ettirmiş ve muharebenin büyük hatlarını hakiki olarak büyüdüğü gibi zihninde çizmişti.

Her şeyden evvel bu suretle ameliyatın heyet-i umumiyesinin bir tablosunu tecessüm ettirmek mühimdir; Talimin gaye-i maksadını teşkil edecek olan hususi ameliyatı ancak bu sayede hakikate mutabık bir surette en iyi tasvire muvaffak olunur. Bununla beraber meseleyi hal edene vaziyetin pek mükemmel bir suretini bildirmek zait ve belki tasavvur edilen maksada mugayir olur. Muharebede takım Kumandanı Başkumandanın tasavvurat ve planlarına ancak nadiren kesb-i vukuf eder.

Mahdut kadro talimlerinde, meseleyi o kadar sade ve o derece muhtasar tertip edecektir ki, teknil vazifedarana, hatta efrada bile, esnayı ameltiyatta meseleyi anlatmak mümkün olabilsin.

Müdür, meseleyi anlatmak için yalnız zâbitanla küçük zâbitanı veyahut sırf zâbitanı toplarsa Müfreze Kumandanı, efradın talimi istifadeli bir surette takibedebilmeleri için

meselenin en ziyade bilmeleri iktiza eden cihetlerini, bilâhara onlara anlatmalıdır. Bu hususta meselenin esasını söylemek kâfidir. Daha fazla söylenirse hatadır.

İştigal ettiğimiz meseleye göre vaziyeti hemen âtide olduğu gibi bildirmek kâfi idi:

"2 inci Bölüğün Birinci Takımını teşkil ediyoruz. Bölük buradadır.

3 üncü Bölük yanımızda büyük caddenin diğer tarafındadır. 1 inci Bölük daha ileride cadde üzerindeki çiftliktedir. 4 üncü Bölük gerimizde köy içindedir. Buradan 2 kilometre uzakta, şu istikamette (göstererek) düşmanın piyade ve topçusu bulunuyor."

Talim başlamadan evel, müdir, vazifedarana diğer bazı malûmat daha verdi: Bilhassa düşmanın nasıl gösterileceğini ve muhtelif flamaların nelere delâlet ettiğini onlara izah etti.

Müdir, kıta amirleriyle efradın, icra edilecek ameliyat hakkında kati bir fikir edinmeleri talep olunca, bu izahat-ı ibtidaiyeyi elzem addediyordu. Bundan başka düşman kıtaatı hakkında verilen işaretler üzerine vaki olacak ihbaratta "birkaç avcı" yahut "kırmızı flamalar" zikrolunmayıp belki, bilakis görülen işaretlerin delâlet eylediği hakiki kuvvetler ve mesela düşmanın ilerleyen bir avcı hattı veyahut bölükleri zikrolunmak mühimdir. Hülâsa verilen malûmatın

mutabık-ı hakikat olması lâzımdır ki, bu cihetler nazar-ı dikkate alınmalıdır.

Hakiki bir vaziyet tasvir edebilmek yani muharebede olduğu gibi tecessüm ettirmek için müdir, manevra icra edecek takımın mensup olduğu bölüğün, itibari olarak, kumandasını deruhte etti ve bu suretle Mülâzimsani Şükrü Efendi'nin, emirlerin alınmasının ve raporların gönderilmesinin muharebede olduğu gibi olmasına dikkatı celbedilmiş oldu.

Madunların muharebede alacakları emirler gibi, pek muhtasar emirleri sıhhat ve sûratle ihata etmeyi ve böyle emirleri vermeyi öğrenmeleri ve gördükleri vukuat-ı mühimme hakkında en yakın amirlerini derhâl haberdar etmeye de alışmaları lâzımdır.

Ameliyat esnasında müdir, bütün vaktini Mülâzimsani Şükrü Efendi'nin ifa edeceği vezâifeye hasretti ve kendini tamamilen bu noktaya hasredebilmek için her iki taraftaki mutasavver veyahut mefruz kıtaatla iştigal etmek üzere birkaç zâbiti refakâtine aldı. Bir zâbit suret-i mahsusada, müdirle beraber taşınan telemetre vasıtasıyla mesafeleri ölçmeğe; diğer bir zâbit de mutasavver düşman tarafından - ita olunan talimat mucibince - verilen işaretleri görmeye tayin edildi. Manevra'da seyirci olmaktan başka bir vazifesi bulunmayan zâbitana her hangi bir vazife vermek muhtelif nikat-ı nazardan faydalıdır.

Müdir, mutasavver düşman kumandanına işaret vasıtasıyla emirlerini tebliğ etmek için âtide olduğu gibi bir takım basit işaretlerin (12) istimalini kararlaştırmıştı:

VVV- Birkaç avcı göstermek için

GGG- Piyade mevziinin tamamıyla işgal edildiği

BBB- Topçuyu göstermek için (bataryaları)

YYY- Hedefin cesametini tezyidetmek ve onu daha yüksek göstermek için.

KKK- Hedefin cesametini tenkisetmek ve onu daha alçak göstermek için.

TTT- Ateş ettirmek için.

SSS- Takviye celbetmek için."

Zayıata delalet eden flamaları göstermek: D (D S, DM, DL) (Sağda, merkezde, solda) N N N yukarıda (V, G, BD) ile irae edilen flamaları ahvale göre gizletmek için

Ke Ke Ke- Kıta Kumandanları müdirin yanına

Kıtaatı irae etmek için kullanılıp adedini bililtizam mahdut olan flamalar ve efrat seyirci bulunanlara olduğu gibi müfreze kumandanına da kâfi derecede vazih ve muharebeye mutabık bir suret ihtar edemez. Bu noksanı telafi için, müdir manevranın icrası esnasında her iki tarafın

gösterilmemiş ve fakat bununla beraber malûm olması muvafık olan kıtaatı hakkında bazı malumat-ı mütemmime vererek vaziyeti katileştirmeğe mecbur oldu.

Düşmanın tefevvuk-u ateşinden veyahut bizzat zayıat-ı külliyeye düçar olmaktan naşı olan heyecanlar ki, muharebede pek büyük tesir icra eden müessirat-ı maneviyedir, onları da muhtasar ihtaratla nazarıdikkate aldirmayı hassatan unutmadı.

Müdirin gerek doğrudan doğruya şifahen bazı malumat itası ve gerek mutasavver kıtaatın bazı manevra icrasını bildirmesi suretile, tatbikat esnasında, vaki' olan her müdahalesi cüzütam amirlerinin kuvve-i müdrikelerini istimal ettirmek esasına müstenit idi ve madununun sadece nazarıdikkatini celbetmeyi veyahut dikkat ettiğini göstermesini muradettiği bazı defalar dahi daima onlara kendiliklerinden hareket ve bir karar ittihaz etmelerini istilzam edecek fırsatlar hazırlamağa çalışıyordu. Bilhassa bu neticenin istihsalini temin etmek kendisine pek ehemmiyetli görünüyordu. En son muharebatın verdiği gayr-i kaabil-i tenkid derslerden istintaç olunuyor, ki, uzun menzilli ve dumansız barutlu tüfeklerin istimali neticesi olarak düşmanın araziden istifade etmek hususundaki maharetinden dolayı zaman müsait oldukça piyade zâbit keşif kolları ve aynı zamanda hayvana rakip piyade zâbitan ile muharebe meydanını taharri ettirmek mecburiyeti hasıl olacaktır.

Düşmanın nagehani ateşlerinden kendimizi vikaye etmek, düşman avcılarının mevziini; bizim tarafımızdan işgal olunacak mevazii ve taarruzumuz esnasında takibedeceğimiz yolları bize bildirmek hususunda mezkûr keşif kollarının hassaten faal davranmaları elzemdir.

Bu misillu vazaifin muvaffakiyetle ifası, esasen vakt-ı hizada hazırlanmış olmağa mutavakkıftır. Bu nokta-i nazardan zâbitan ve küçük zâbitanın suret-i mahsusada talim ve terbiye görmüş olmaları lâzımdır. Bu maksatla yapılacak talimlerde düşman mevzii mümkün olduğu kadar hakikatte olduğu gibi gösterilmeli ve tedbirsizliği görülen keşif kolları üzerine ateş edilmelidir. Müdür ameliyatın sureti icrasını yakından tetkik etmeli ve isbat-ı maharet edemiyen keşif kollarını takdir etmemelidir. Ekseri ahvalde pek büyük bir maharetle araziden istifade etmeyi bilmeyen ve dürbününü güzel kullanamayan, bilhassa sarsılmaz bir metanete malik bulunmayan keşif kolları, vazifelerini ifaya muktedir olamazlar.

Düşman mevzii tamamilen, tanınmadıkça ve cephesiyle imtidadı taayyün etmedikçe muhacim taraf sık avcı hattında ilerlemeyi hatırına bile getiremez. Sık avcı hattı nizamı kolay tebdil edilemediği için sevk-u idaresinde hasıl olacak bilcümle hataların taarruz esnasında tadil ve telafisine muvaffak olamaz. Böyle sık avcı hatları bağdeten ve yanlış bir cephe ile düşmanın

müessir ateşine tutulursa fevkalade çok telefata verir.

Düşman, keşşâflarımızı keşif icrasından, bilhassa kendi ilerisine sürdüğü küçük kıtaat vasıtasile, menettiği takdirde ayrı ayrı ve müstakil mangalarla ileri yürüyerek, düşman mevzii tanınmadıkça avcılarımız mezkûr mevzie takarrub edemezler. (344)

Bu tarz-ı hareket, hakikatte pek çok mahaziri cami'dir.

Biraz zayıf olan mezkûr hatları düşmanın müessir ateşine hedef oldukları zaman takviye etmek mecburiyeti vardır. Kendi ateşleri ise müşkilata uğratılacağı gibi, az çok taahhur da edecektir.

Bundan başka bazan düşmanın bize karşı koyacağı kuvvetten daha zayıf bir kuvvetle muharebe etmeye mecbur olunur. O hâlde, öyle bir usul-i taarruzu her hâl için kabul etmek arz edilir bir şey değildir. Bununla beraber suret-i tatbik ve istimalini evvelce görmek ve binaenaleyh bu hususu da talim etmek iktiza eder.

İştigal ettiğimiz misalde, faraziyata nazaran; muhacim tarafın keşşâfları düşman mevziini keşfe muvaffak oldular. Bir defa vasatî mesafeler mıntıkasına girildi mi ondan sonra doğrudan doğruya kuvvetli avcı hatlariyle muharebeye girişebilir.

Muharebe talimlerinde her şeyden evvel, nazar-ı dikkate alınacak cihet, avcı muharebesinin sevk u idaresidir. Muhtelif vaziyetlerde avcı hatlarının teşkili ve onları hareket ettirmek, hususiyle dağınık nizamda ateşin idaresine ehemmiyet vermek, takviye kıtaatını avcı hatları gerisinde sevk ve tahrik etmek; zâbitanı muharebe nokta-i nazarından yetiştirmek için icra edilecek talimlerin en mühim silsile-i safehatını teşkil etmelidir. Her manevra bu gibi tedrisata esas olmalıdır.

Müdür, istimal olunacak vesaitin intihabında kıta kumandanını tamamiyle serbest bırakmalıdır ve talimi o suretle idare etmelidir ki, mezkûr kıta kumandanı muhtelif kararlardan birini ihtiyar etmeğe mecbur kalsın. Ve manevra bu suretle idare olunursa ancak istifadeli olur.

Bu nevi talim ve tatbikatlarda, usule müteallik talimlerden hasıl olmuş bulunan terakki ile iktifa edilerek, kumandan yavaş yavaş daha büyük müşkilât karşısında bulundurulmak suretiyle daima tedrici bir usul-u muntazam takibedilmelidir. Takım kumandanı olan bilcümle genç zâbitanın talim ve tedrisinde ise alınacak tertibatın tetkiki bu talimlerin esasını teşkil etmeli ve onlara verilecek vezaif pek sade olmalıdır.

Manevrada edinilecek malûmat nihayette bir tenkid ile hülâsa edilmelidir. Lâkin müdir, harekâtta gördüğü bilcümle kusurların ihtarını nihayete bırakamaz. Bilâkis esna-yı ameliyatta,

müstahak olanları takdir ve tekdir etmekte tereddüt etmemelidir.

Efratta adem-i intizam görüldüğü vakıt derakap müdahale etmelidir.

Seferber mevcudundaki cüzütamlarla manevra yapıldığı zaman pek kolaylıkla nizam ve intizamda bazı müsamahalarda bulunulduğu muhik görülür; Çünkü efrat her vakıt olduğu gibi sıkı bir nezaret altında bulunduklarını hissetmezler. Bu türlü gevşekliklerin kâffesi kemal-i şiddetle bertaraf edilmelidir.

Müdür görebileceği büyük tâbiye hatalarını hemen, o anda tashih etmelidir. Çünkü, edilen hatanın tashihile verilecek ders, elbette zaman geçtikten sonra verilecek dersten daha müessirdir.

Mahdut kadro manevraları, teferruatı esaslı bir suretle mütalâa etmeğe müsaittir. Bu hususta sarf olunacak zaman da hiç bir vakitte zayi olmuş değildir. Muvaffak olunamayan bir harekete derhâl tekrar başlatma ve bir mevziin ilk suret-i işgali şayan-ı memnuniyet olmadığı zaman mezkûr mevzie tekrar hareket ettirmekten zarar hasıl olmaz.

Lâkin bu usul-i talim müdirin tatbikatta doğru ve makul bir haddi muhafaza etmeyi bilmesiyle ancak pek faydalı olabilir. Çünkü işi icra edenleri aynı şeyi müteaddit defa tekrara mecbur

etmek onların istifadesini tenkis etmek ve dikkatlerini gevşetmek tehlikesini tevliyeler.

Bundan başka, esanay-ı ameliyatta fırsat düştükçe, müdirin izhar-ı memnuniyet eylemesi mucib-i hoşnudi olur. Yerinde sarfolunan bazı takdirat, zâbitan ve efradı teşvikte haiz-i tesirdir. Bu tedbirden istiğna edilmemelidir. Fakat hadd-i itidali de geçmemelidir. Zira daima tekrar edilen methiyeler pek çabuk bütün tesirlerini kaybeder. Bundan başka her türlü ahvalde muhafazasına gayret etmeye mecbur olduğumuz Talimname ahkam-ı ciddiyesine de muhalif hareket edilmiş olur.

Derakap söylenilmesine lüzum olmayan mütalâatın talimin niyahetine bırakılması müraccahtır. Tatbikatın cereyanı esnasında müdahaleden içtinaben tenkidat nadiren olmalıdır. Lüzum-u katî olmadıkça müdahale etmek, iş görenleri tahrik ve teşrik değil bilâkis, onları dikkatsizliğe ve bataete sevkeder.

Son tenkide ait bilcümle mevad için bu bapta diğer bir eserde¹⁵ söylenilen hususata müracaat olunabilir. Tenkidin muhtasar olması ve mevzuubahs edilecek nikatın intihabı hakkında mezkûr esere müracaat, hassaten tavsiye olunur.

Burada olduğu gibi icra olunan talimlerden maksat zâbitanımızı daha büyük kıtaat dâhilinde

¹⁵ (Zabitan için Hizmet-I Seferiye Tatbikatı) nam eserine birinci kısmına müracaat : 40'inci, 44-46 ve 105-106 sayfaları.

hareket eden cüzütamların muharebesi noktainazarından yetiştirmek olduğu zaman; mezkûr tenkid şayanı dikkat olan âtideki sualleri de tetkik edecek surette olmalıdır:

1- Kıta kumandanı, dâhilinde bulunduğu kıtaya yahut kıtasının ilerisinde veya gerisinde bulunan kıtaata nazaran kıtasının vaziyetini sahih olarak ihata etti mi ve icabeden tertibatı aldı mı?

2- Muharebe esnasında kendi harekâtını mucavir kıtaatın ve hin-i hacette topçunun harekâtıyla irtibatta bulunduracak tedabire tevesül etti mi?

3- Kendisine bahşolunan istiklaliyeti suiistimal etmeksizin, icabında kendiliğinden hareket etti mi ve taarruz esnasında ileriden arazi kazanmak için sebatkârane bir sây gösterdi mi?

4- Ameliyat biter bitmez, takım ile beraber mensup olduğu cüzütam'a iltihak etmeğe ve asıl kumandanı kim ise onun taht-ı emrine girmeğe dikkat etti mi?

5- Düşmanı münasip surette ve doğru olarak tarassud etti mi ve raporları zaman-ı lâzımında vasıl oldu mu? Son tenkidde evvelce talim esnasında ihtar edilen hataların tekrar zikrinden sarfınazar edilmek evlâdır.

FİHRİST

Mukaddime

Madunlarımızı bir cüzütamın kendinden büyük cüzütamlar dahilinde muharebesi noktainazarından yetiştirmek.

Bu talim ve terbiye noktainazarından sonbahar manevralarından istifade aynı maksada vusul için diğer talimlerin lüzumu.

Talimlerin seferber mevcudunda cüzütamlarla icrasındaki ehemmiyet.

Muharebe talimlerinin ihzar ve icrasından gayr-i kaabil-i içtinap müşkilât; bu eserde takibolunan maksat ve usul.

Misal

Talime hazırlık. Talim meydanına gitmek için olunan yürüyüş.

Mütalaat-1. Arazi-i muhtelifi üzerinde tatbikat icrasında sonbahar avahirile kış mevsiminin fevaidi. Cephane tedarik ve istimali.

Göz alıştırmak. Düşman ve dost kıtaatı tasvir için kullanılan vesait.

Mutasavver düşman kumandanlığı

Asıl talimden evvel ve sonra icra olunan yürüyüşler. Muharebe taliminin icrası.

Müdür tarafından talimin tenkidi.

Mütalaat-2. Farzolunan vaziyet-i umumiye.

Talim başlamadan evvel müdür tarafından verilen sair malûmat. Müdirin yanında toplanmak.

Müdirle mutasavver düşman arasında temin-i muhabere için işaret istimali.

Talim esnasında müdirin müdahalesi. Muharebe keşif kolları.

Bir muharebenin bidayetinde alınacak muhtelif nizamlar. Talimlerin-gaye-i maksadı gibi telakki edilen avcı muharebesinin sevk ve idaresi.

Talim esnasında edilen takdir ve tevbih.

Son tenkid.

EKLER

جنرال لیتمان

برلین دارالفنون عسکری قديم مدير لرندن

مناطق
قلمی
مطابق

۱ عدد خریطه سی

ترجمه :

ارکان خریبه قول آغاسی
م . کمال

صاحب و ناشری سلانیک کتبخانه سی صاحب لری
واصف جودت و ناقد

۱۰ - شباط - ۱۳۲۴

سلانیکده اورتولی چارشوده عصر مطبعه سی

« طاغیبق نظامده قوماندا و اداره
آتش جزو تائی قاعده طاقدر .
[یکی تعلیمنامه — ۱۶۶]

بر اردونك ، سنه لجه سى و تطیبق سایه سنده احكامنه
وقوف حاصل ایتدیكى تعلیمنامه سنك تبدیلی هیئت عمومی
عسکریه بی شاشیرتیر . باخصوص یکی قبول ایدیلن تعلیمنامه ،
کندی تعلیمنامه لرینك تدریجاً کندی طرفلرندن اصلاح ایدلمش
بر صورتی اولمزه بوشاشقنلق بستیون ظلمت و مهمیت ایچنده
اولور . چونکه حیات عمومی عسکریه ده یکی آجیلان بوصفحه ؛
داخل اولانلرك کندی مساعی و تکملات تدریجیه لرینك
مکس تجلیاتی دکلدرد ؛ اوراده هر کسك خطوه سی متردد ،
لظری متحیرت ، فکری مشوشدر .

ایشته بوکون عثمانلی اردوسی هیئت عسکریه سی بو حالده در .
لکن ، نه چاره که بوشاشقنلقدن بوکون احتراز ایتك ایسترسه ك
یارین درجه سی بیویه جکی ایچون احتراز امکانی آزاله حق
ویا خود بر میدان محاربه نك آتشی سماسی آلتده ، اسباب
ازاله سی موجودیتزه تأثیر الم اجرا ایده بیله جك عظیم بر
شاشقنلقله نهایت بوله جقدر . چونکه المزده کی تعلیمنامه
ترقیات زمانیه بی تعقیب ایده بیله جك ماهیتی حازر دکلدرد .
اونك خاییده و فرسوده بیر اقلرینی قوباروب آتمق ؛ برینه ،
بزه ؛ زمان حاضر حربنك طلب ایلدیکی اوصاف و شرائطی
بخش ایده جك یکی بر کتاب مبین قومق مجبوریدر .

تکیم ، حیات عسکریه مزده ايلک خطوه ترقی بو لزوم
 و جبوریته انقیاد ایتک اولمشدر .
 قبول ایتدیکمز تعلیمنامه مضمونی اوقدر شمولی و متعا-
 لیدرکه اونی بحق احاطه به ، احکام مندرجه سنک تطبیقات مبادیه
 و متوالیه سیله پرورده اولمش بولان المان اردوسنک سیله سوبه
 ترقیاتی هنوز تمامیه یتشمه مشدر . او حالده ؛ بزم کبی رهبر
 حیات و صنعتی اولان تعلیمنامه بی النده بیبرآتمق دکل اوراق
 بطالیه آرمسده کوفتمکله مألوف اولمش بر هیئتک نه درجه
 بیدار و سعی و غیرت و همت مبادیه ده بی امثال اولسی لازم
 کله جکی دوشونولمک ایجاب ایدر .
 یکی تعلیمنامه مزک ، قطعات اظرفندن تطبیق احکامه
 باشلانمندن اول ؛ بر کونه قدر بزی ، تعلیمکاهلره باصلی
 زنجیرلره باغلابان سقیم عادتلری — که قطعائی تعلیمکاهک
 تسویه سیله یورمقندن وضابطائی عاضل بر اقمقندن و افکار عمومیه بی
 [مقتضیات حربیه به توافق ایتمین و سائطه تعلیملرک قصورسز
 و پرورسز جریاتی تحت تأمینیه آلمق میل و آرزوسنه
 (تعلیمنامه — ۲۵۴)] — وق ایتکدن بشقه هیچ بر نتیجه
 حاصل ایتهمشدر — اسکی تعلیمنامه مزله بر مزاده کومک
 لازمدر . بو موفقیتک تأمین تجلیسی پک اوقدر قولای دکلدر؛
 چونکه بر قطعه بی تعلیمکاهدن اراضی میدانه آتمق قدر قولای
 بر شی اوله مقله برابر ، اورادمه بی فائده یورولمقندن اونی
 خلاص ایده یلمک اقتضا ایدر .

بز، بوخصوصده، ممکن اولان حسن دلالت و مشارکتی ده
 يك مبهم و غیر کافی کوروپورز. زیرا، دلالت هر قطعه‌نك
 گندی امری طرفندن وقوع بولمق امکانندن بعید و آنحق
 محدود کیمسه‌له مفتقر بولنورسه قورقارم که ضلالت اولور.
 چونکه، مثلاً سیرورده بر دلیل منوره مالک اولانلر مظهر
 هدیات اوله بیلیرلرسه‌ده، نتیجه‌ده کیلرک ضلالتده قالدجق‌لرینه
 هیچ شبهه ایدیه‌من.

دینك استورم، که اردو و فرقه ارکان حربیه‌لرینك
 — که ایلک وظیفه و جدانیه‌لری ضابطان و افرادك حربیه
 حاضرلق‌لرینك دائمی نکهبانی و هر خصوصده آنلرک پشواسی
 اولقدنر — بالذات دلالتده بولمق صورتیه مستفید ایدیه‌بیله.
 جک‌لری قطعات اقبیتده قالیر و بناء علیه کندیلری وظیفه‌لری
 ایضا ایدمه‌زلر و یاخود نتیجه موفقیته يك کیج وازیرلر. بوسبیله
 بالواسطه دخی توسیع غیرته لزوم کوروولر. بو خصوصده اك
 ای واسطه تعامیلرک حرب نقطه نظرندن صورت و موفقیته
 اجراییه‌نی تصویر ایدر آناردن استفاده اتمکدر.

واقعا غیرتیرور ارقداشلرمن بونده‌ده قصور ایتیرلر؛ لکن،
 بو کون دست توقیرده دولاشان بو یوله‌کی آنارک جوضی
 — بکا اویله‌کلیر که — بر اصول و قواعد حربیه‌جموعه‌سی
 و یا مختصره‌سی و یا "ک بیوکی"، تفسیریدر. بولنده‌ده احتیاجن
 درکار ایه‌ده، نردن باشلامق لازم کله‌جک‌نده متردد دوران،
 بزه، بر مبدأ و بالخاصه محاربه تعلیم‌لرنده ایلک درسی کوستره‌جک

بر اثره احتیاج جز اوندن دها زیاده بارز و قطعیتر .
 ایسته ؛ برلین دارالفنون عسکریسی قدیم مدیرلرندن
 جنرال لیتمانک (سفر بر موجودنده طاقم ، بلوک و طاپورک
 محاربه تعلیملری) نامنده کی آریسک اک صوک المان تعلیمنامهسته
 کورده — که بزمده قبول ایستدیکمز تعلیمنامه اودر — تعدیل
 و اصلاح ایدلش دردیحی طبیی بزم او مبدائی کوستریور ،
 ایلك درسی و بریور :

« طاغیبق نظامده قوماندا و اداره آتش جزواتمی قاعدهٔ
 طاقدرد . » [تعلیمنامه — ۱۶۶]

فی الحقیقه اثر مذکور مندرجاتک بو مقصدک تأمینته پک
 زیاده مدار اوله بیله جکینی کوردوم . و بر اثرک همه حال بزم
 لسانمزه نقل اولندی لزومنه حکم ویردم و فقط بونی بندن
 اول کورمش ، او قومشارک موجودیتی و بوتلرک دخی طبییعه
 بنم کی بر حکمده بولنش اولدقلرینی قبسول ایدرک ، امل
 مشترکه وصول ایچون صرف اولان قوتلرک اسرافندن ایسه
 دیگر جهته صرفه قرار ویردم . فقط ظن ایستدیکم هنوز
 اولمدی ؛ یالکمز ، بن بر آرزیکیمش اولدم .

بو تأخری تضمین ایچون کتانبک تکمیل مندرجاتک ختام
 ترجمهسته انتظاردن صرف نظر ایدرک هر مسئله نک بر کتابحق
 حالنده چیقمنی مناسب کوردوم . ذاتاً اثر، ترتیبی جهتیله بوکا
 یك مساعدرد .

بو استعجاله باعث اولان دیگر سببده اردونک، تعقیب

ایتمکده اولدینی ادوار تعلیمیه پروغرامیدر . چونکه طابور تعلیمنه کچیلدیکی زمان طاقک اساسلی بر صورتده تعلیم و تربیه سنه مدار اولان برنجی مثال لایق اولدینی اهمیتله مطائعه ایدلیه بیلیر . اترده ایلک حرفلریله کوستریلن ضابطان اسملری یرینه . بزم اسماءیمزی قویدیم کبی عائد اولدینی خریطه — حقیقی بر اراضی بی کوستردیکی حالده — اونده کی اسملری ده ، براخطار واقفانه اوزرینه بزم اسملر مزله تبدیل ایتدم .

فی الحقیقه بویله اولیشی بزم ایچون ، مسئله نك مطالعه و تعقیبنی تسهیل ایدر شبهه سزکه مؤلفنك ده مقصدینه مفایر دوشمز . سطرلر ایچنده یارانتیز آراسنه آلان رقلر المانیا پیاده تعلیمنده مهمسی ترجمه نك ماده لرینی کوسترد .

مؤلفك ، اثرک دردنجی طبعی حقنده کی مطالعه سیله بتون محتویاتنه شامل اولان مقدمه سنده مفتقر اولدیمز فکر و مطالعه لرك موجود بولمنسی اعتباریله آلمی ده اولدیمی کبی بویلك مثالک باش طرفده بولندردم .

سلاح آرقداش لرك ، حسن نیتدن امین اولدیم ایچون ، بو کتابه عائد ، هر نوع نواقصی جستجو به البته صرف زمان ایتمز لر ظندیم . چونکه بیلر لرك بو نوع اشتغالات حبسه به مصروف اولدق زمان ، بونک کبی برچوق مسئله لرك ، اردومزه نشرینه وقت ایدنکله دهاپک چوق قیمتی اولور .

ملانیک : ۱۰ ل شباط ۳۲۴ ارکین حربیه قول آغاسی

م . کمال

بیاده منزه تعلیم و تربیه سی اولدجه اوزون بر زمانه محتاجدر .
اگر هر ایکی و یا خود اوج سنهده بر . تعلیم و تربیه اصوللری
اساسدن تعدیل ایدلمک قالقیشلر سه ؛ بردن بره سلاح آلتیه
جلب ایدیلن ردیف افراد و ضابطانک ، محاربه زماننده ،
متحداً حرکاتلرندن بر نتیجه بکله نیله من . وقت حضرده دخی ،
بو صیق صیق تبدلات افرادی بیزار ایدر ؛ اوللری ، هر
کونکی اشتغاللرنده دائمی شایرتمق یوزندن ، تعلیم اولان
هوسلرینک ضیاعنه و تعلیم و تربیه لری سویه سنک ترقیسی یینه
تدینسه سبیت و برنش اولور . بو سبیله ، تعلیمنامه لری منزه
برقاج سنه نر مرعیلرینی محافظه ایللری لازمدیر ؛ اوللر ، اسباب
مجبوره اولدجه ؛ افکار جاریه نکه که دور ، دور ، تعیه حقنده
دخی حاصل اولور ؛ کیفیه ، حتی بو خصوصده کی مصادقات
افکار اساسی اولسه بیله ، ترک ایدلمه ملیدر لر .

مع مافیه نه قدر شایان تأسف کولسه بیله یته بر تعلیماته -
منه نکه ، حتی ان ای بر تعلیماته نکه ، کمالاً قبیح ایللمق
اول ، قیماً اسکیتممنن اصلاً اجتناب ایدیلیمه ییجکدر -
اجتنابی محلی اولان یو قوسودکی - هر شییه و غماً - لایق طبع
تصحیحان اجراسی کی کوچک بر محذورن علری دیکلر -

فقط ، بالضرورتی بر تعلیمنامه قبول ایدلیدی ؛ مذکور
تعلیمنامه ، در حال ترقیات زمانیه تعقیب ایدم بیه جک ماهیتی
حاضر اولمی و حتی ممکن ایسه بو درجه بک فوقنده بیه بولمیدر .
افرانك و محاربه میداننده تطبیقه مقتدر اوله میه جنی ، شیلری
وقت حضرده اوکر نمکدن فراغت ایللری ایچون اسکی شیلر
نابید اولمیدر . اك صوك حربلردن آلنان غیر قابل اعتراض
درس لر ، انداخت و مانوره میدانلرینك قناعتبخش تجاربی ،
اك صوك کونلرمزه قدر اجرا ایدیلن تحریکات فیهك نتایج
مقبه سی بتون بولیلر ، یکی تعلیمنامه ده ؛ موجز ، آجیق ،
ساده و عمیق بر صورتده محل تطبیقی بولمیدر . عملی اولمق
تقطعه سی بتی و سائلك تعلیم و تربیه سی اصول ایسه او قدر حك
ایدلیدر که مذکور اصوللر تعدیله محتاج اونق سزین رقاچ سنلر
مرعی اوله بیلسین .

بزه یکی پیاده تعلیمنامه مز بتون بواحتیاجاتی فوق العاده
بر صورتده تأمین ایدیلور . بک جدی بر ترقی وجوده کتیردیکی
کبی ، مضمونی اعتباریه ، خن ایدرم ، افراد مزك بو کونکی
تعلیم و تربیه سویه سنده بک چوق کچر . اولنك ضابط ایتدیکی
مقاصد مختلفهیه وصول ؛ اولدجه اوزون بر زماندن صکیره
و تبا انکارانه بر سی ، سایه سنده ، آنجیق یواش یواش میسر
اوله بیه جکدر . بز بوراده مادون قوماندانلرک تشببات فکریه
آناری کورتره که آیشملری ایچون کجه جک زمانی دو و نیورز
(مافوقلر ایچونده ، مادونلرند بولانلر کفی بر میدان فعالیت

براقعه آیشقی لزومی نوردان نشأت ایدر) .
 اترمک یکی طبعندن مقصد، پیاده صفتنه منسوب آردا شلرمک،
 وظیفه لرینی موفقیته ایضا ایتملرینه یازده ایتمکدر .
 واقعا، اولکی طبعدهده (۳ محی) یکی پیاده تعلیمنامه مزک
 معانی مندرجاسنه مبیانت یوقدر ؛ اورادهده ، ضابطانک ،
 آمر اولقی اعتباریه، دوشونمکی بیله جک ، کندیلک لک لردن حرکت
 ایلجه جک و هر هاسکی برمسؤلینی کمال ممنونیتله درعهده ایده جک
 صورتده . یئشدر برملری لزومی مصرأ طلب و کذلک ، آتش
 خطئی دشمن موضعه دوعری ، « ایجابنده بسبتون یقینه قدره
 ایلری سورمک قطعاً توصیه اولمشدر ؛ لکن نظاملرک استعمالی
 و یکی قوماندالر ، تجویز انترجه بابیلان تعدیلات بو اثرک یکیدن
 طبعنی استیزام ایتدی .

یوندن بشقه اوچیجی طبعده ، آتش خطنده خطوه موزونه،
 درت صرره اوزره یایلر آتش و بالخاصه طابور و بلوک قوماندانلرینه ده
 آتش محاربه سنده مهم وظائف توجیهی کی اسکی تعلیمنامه نک
 خوشه کتبیان امتیازاتی متن اثردن آتقی شبهه سز فئده دن
 خالی دکادر .

آنحقی یکی تعلیمنامه نک قبولیه خاقم ، « طاغیق نظامده
 قوماندلر و اداره آتش جزو نامی قائمده طاسقندر ، عنوان
 صحیحنی آله بیلدی .

یکی تعلیمنامه مزده « مواقع مکونه و اورمان محاربه سی ،
 بحسبک اهمیتلی اولمشدن ناشی ، اولجه موجود اولان مسئله نره

« اورمان محاربه سی ، نه عائد ۽ نجی مسئلہ ہی علاوہ ایتمکی لازم
عد ایتدم و بومشلهده ، نوع تعلیملرک اداره سننک هر درلو
خصوصی مشکلاته مربوط اولسنی مناسب کوردم . دیگر بختلری
دخی تعدیل واختصار ایتمکه دقت ایتدم . قارئینی یکی تعلیمنامه
ایله الفت ایتدیرمک ایچون هر یرده ، بوعمایاتلرده محل تطیقنی
بولان ماده نومرولری ارائه ایدلمشدر .

محاربه ایچون ، هر شیدن اول ، دوشونیک
بیلیر و کندی کندینه ایش کورمه الیشمش
آمرار لازمدر . [تعلیمنامه — ۲]

مقدمه

حربده ، نتیجه قطعیه آنجق میدان محاربه سیله استحصال
ایدیلیر . بونا بناء صابطان و افراد هر شیدن اول ، دها بیوک
قطعه لر داخلنده بولندقلری زمان اجرا ایده جکلری مصادماتک
طلب ایله جکی احتیاجاته کوره یتشدیریش اولمیدرلر .
بوراده ، واقعا ، بالکری طاقم ، بلوک و طابور قوماندانلرندن
بحث اولتور . فقط بر میدان محاربه سنک جسم قدروسی داخلنده ،
بونلرک و نلانی آنجق ایکنجی درجه ده قالیر . اقسام صغیره دن
هر بر قسم خصوصیتک تأثیری ، افعال و حرکات عمومیه ییچنده
مادتا محو اولور . بونلکه برابر انکار ایدیه مزسه که ، بتون بوقوای
شخصیه نك مجموع محصله سی حقیقه محارباتک و حتی اك جدی
میدان محاربه لرینک بیله خانقلری اوزرینه تأثیر ایدر .
معلومدر که حال حاضرده ، پیاده محاربه سنک ایجاباتی ،
مادون آمرلر لیه پک بیوک مزیتلره صاحب اولمشی استلزام ایدر .
اسکیدن ، بونلرک وظیفه لری آلتان امرلری بالتردد ایضاً تمکله
ختم بولیوردی ، لکن بوکون ، آرتق ، بویه دکلدز : شمعی ،
بالذات اعطای حکم و قرار ایله بیلمک میاقتی ادرازه مجبوردرلر .

لهله مرآتیک اک دون رتبه سنده و بناء عليه مافوق لریک
بلا واسطه تحت امر لرنده بولنانلر دخی هر آن مقصدک اک ایی
بر صورتده استحصالی ایچون ایجاب ایدن حرکتی کنیدلکندن
اجرا اتمه بیلمک مجبوریتده درلر .

بو خصوص ، طاقم آمرلری ایچون دهها بیوک مقیاسده
عینیدر . زیرا ، طاقم نظامده قوماندا و اداره آتش جزو
نامی قاعده طاقدر ، (پیاده تعلیمنامه — ۱۶۶) .

بو سببه کنج ضابطاتمیزک قطعہ لریک دهها بیوک جزو ناملر
ایچنده کی محاربه تعلیملریه پیدای الفت ایلمک احتیاجلری
وارددر .

حالبوکه بیوک قوماندانلر ، محاربهده کندیلرینه تودیع
ایدیله جک وظائفه عملی بر صورتده حاضر لاتیق فرصت لریه وقت
حضرده نادرآ مالک اولورلر . مادون آمرلر ، بو نقطه نظر دن
دهها جوق مساعد شرائط ایچنده بولونورلر . طاقدر ، بولکلر
و طابورلر کی نسبة دهها کوچک اولان جزو ناملرک محاربه سنده
بر اصول تعیه وارددر که بو کندیلرینه خاسدر ، مثلاً بر طابورک ،
مفرز بر لوانک و یا خود بتون بر اردونک بر قسمی تشکیل ایتسی
طابورجه حاضر اهمیت دکادر ، او ، ینه دائماً عینی طرزده محاربه
ایدر .

ایستروا و ایستر بتون بر اردونک بر قسمی بولندسون ،
هر ایکی حالدهده ، طابوره مرکزده و یا خود دیگر طابورلرک
کریسنده بر منطقه محدوده تخصیص ایدیله جکدر . طابور ،

آچیله‌سی ، مانوراسنی حرب تعرضی و یاخود تدافعیسی
ایسته ، بومنطقه داخلنده اجرا ایدم‌جکدر .

هر سه وقوع بولان ، صوگ بهار مانوره لری ، مانوره به اشتراك
ایدن قوتلر مختلط و یاخود مفرز بر لواندن زیاده اولسه بیله ،
مادون قوماندانلرك ، محاربه نقطه نظرندن بالفعل حاضر لعلرینه
مساعدر . لکن ، شبهه یوق ، که بو حاضر لعلر کافی عدایده‌من
بلکه مادون آمرلرك بتون سنه ، حقیقه جدی بر اصولده
تعلیم و تربیه ینایع طوتلری اقتضایدر . صوگ بهار مانوره لری
ضابطانه کندیلری ایچون الزم اولان عملیات حربیه و معلومات
تمیه ویده درجه مطلوبه بی احرازه مساعد اوله‌جق قدر
امتدادلی دکلدر . بوندن بشقه ، برمانوره کونی ، هرمدون
ضابطه حرکتی اکثر ایمانولرک نظاروتقیدندن قاجار و مافوقک
بایلان بتون خطالری موضوع بحث ایتک ایچون زمانی ده
یوقدر .

جدا مدققانه بر تعلیم و تربیه ایچون معلمک تکمیل
دقتی طلبه‌سنه حصر ایدم بیلسی لازمدر ، حالبوکه بو ، بالذات
معلم بر قطعه‌نک قومانداسنی درعهده ایتدیکی و بوندن دولایی
دیگر بر طرفدن مسؤل طوتولقمده بولندیی زمان اصلاً ممکن
دکلدر .

بوندن بشقه ، صوگ بهار مانوره‌لرنده ، نه قدر آز اوله
بیله افراد احتیاطیه‌نک التحاق ایتدیلمسی حائده وقوعه کلن
مصارف کلبه‌دن طولایی قطعاتی سفر بر موجودولرنده جلب

وجع ايتك امكانى مستنادر . حالوكه بالعكس ايام عاديده
 كرك هر هانكى بر بياده قشله سنده ، طاقدر ويا خود بلوكلى
 وكرك ، حاضرى موجودنده ايكي ، يا خود اوج طاپورك
 بولدينى محله طاپورلى سفر بر موجودنده تشكيل ايتك
 دانما قولايدير هر حالده ، بوجهله تقويه اولتمش قطعاتله
 صيق صيق مانوره اجرا ايتك لزومنه قطعياً اعتراض ايديله من .
 وقت حضر قوتلى سفر بر موجودلرندن نه درجه زياده تخلف
 ايدرسه ، بالمله رتبه اسكانك ، او مرتبه سفر بر قطعاتك تحريكند
 غير قابل اجتناب اولان مشكلاتى تقدير واقتمام ايتكى او كرئسى
 مهيدر .

د تعليملر نه درجه مختلف اراضى اوزرنده اجرا ايديليرسه
 قطعه نك استفاده سى اولمستده زياده در . بونك ايچون هر فرصتن
 و هر موسمن استفاده اولمليدر ، (بياده تعليمنامه سى — ۷)
 لكن بوراده ، بالخاصه شاين اهميت اولان ، حاضر لنوب اداره
 ايدلك صورتيه اجرا ايديلن محاربه تعليملرينك آز اولمليدر .
 طاقك ، بلوكك ، و طاپورك آتخچى فرضى اوله بيله جك اولان
 دها بيوك قطعات داخلنده كى وضعيتلى پك آجيق و واضح
 اوله رق كوسترمليدر . احوال محاربه و ايفا اولنه جق و ظائف ؛
 حقيقته مقارن يعنى ساده و معافيه ممكن اوله بى قدر متوع
 اولمليدر .

حرركات ؛ تعليم و تدريساتك دماغه نفوذينه مدار اوله جق
 وجهله ، حقيقته مقارن اوله رق تولى ايتمليدر .

و نهایت تعلیم ختام بولدینی زمان ؛ مدیر ، مذکور تعلیمدن استخراجی ممکن اولان درسلی ، ضابطاتک حقیقه معلومات تمیه و یه لرینی تربیده مدار اوله جق صورتده ، آزلکمه ایله آنلره ایضاح ایتکه مقتدر اولمیدر

بو تعداد اولنان شرائطک کافه سنی عینی زمانده تأمین ایتک بک اوقدر قولای دکلدره بوندن بشقه ، قابل استعمال اراضینک مفقودی همان اکثریا تعلیم اجرا سنه مانع اولور .

هر شیه رغماً ، بتون بومشکلاتک اقتحامنه عزم ایدملی و هر نه صورتده اولور سه اولسون بومقصده و اصل اولمیدر ، چونکه ، مسئله ، ضابطاترک تعلیم و تربیه عسکریه لرینک اساسی بر قسمی توسیع ایتکدره وظیفه تربینده و تعلیمک اداره سنده و محاربه تعلیم لرینک تنقیدنده نه نوع مشکلات اولدینی و مشکلاتک فصل اقتحام اوله بیله جکینی مباحث آتیده ، بر قای مثال ایله کوسترمک حالیه جغز بو اثرده تعقیب اولنان اصول (ضابطاترک تمیه تدریسانده تأمین استفاده لرینه مدار) اونیق اوزره یازیلان سلسله آثارک برنجینده [۱] تطبیق ایدنش اولان اصولک عیندر : هر تصویر اولان حال و وضعیت ایچون محاربه تعلیمینک بالعمل صورت اجراسی ایضاح و بو ایضاحاتک نهایتده مطالعات عمومی علاوه ایدلشدره برنجی مثاله مفروض بر قصه داخلمده پولان بر حاقه ، مصور دشمنه قارشی حرب ایدیور .

[۱] ضابطاترک تمیه تدریسانده تأمین استفاده لرینه مدار اولق اوزره یازیلان سلسله آثارک ۱ . خدمت سقریه تعلیملی .

بوراده، کنج ضابطانه؛ پیاده محاربه سنک اصول و قواعدینه
طاند ویریلان درس لر اوزرینه ایضاحاتده بولنق فرصتده
کوزه کلددر.

ایکنجی مناده، بر بلوک؛ اوچنجی و دردنجی مثالرده
بر طابورک (جزو ناملرینک هر بری دیگر جزو ناملر داخلنده
و مختلف موضعلرده اوله رق) محاربه سی تصویر اولنه جقدر.
بوسایه ده، بلوک و طابور قوماندانلرینک محاربه نقطه
نظرندن تعلیم و تربیه لری نه یولده اداره ایدلک لازم کله جکنه
دائر واضح بر فکر ایدینه بیه جکدر. مثال اوله رق درج ایدیلن
تعلیم لر، اولجه (قوزل) و (غنه زن) ده کی قطعات طرفندن
بالقمل اجرا ایدلشد.

بو مثالرک انتخابی محضا بواترده تعقیب ایدیلن مقصده موافق
اولدینی ایچونددر. یوقه، هر هانکی بر اراضیده اصلا یأس
کورلمکسزین قابل تطبیق نمونه لر وجوده کتیرمک کبی بر فکر
سقیم بندن بعید اولسون.

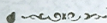
بلکه بو تعلیم لره ممکن اولدینی قدر مشابه صفحات کوسترلک
آرزو ایدلش و فی الحقیقه آنلر، عملیاتده فصل وقوع بولدی
ایسه او وجهه هر دورلر و واقعیله و بتون پروزلریله کوسترلشددر.
چونکه مقصد، اصل حاضرلق تعلیم لرنده و مانورده ک اداره منده
بالضرورت سادق ایدیلن مشکلاتی تعیین ایتکدر. واقعا، بوم مشکلاتک
بالخاصه، وقت حضرده هر نوع ضرر ایتاندن اجتناب ایچون

دائما كوزده تيان قېددن و بوندن دولاي جزو تام قوماندانلری
طرفدن آلان غير مامول و ضعيتلردن نشأت ايتديكي معلومدره
هر تعابجي معاقب باييلان تنقيد پك كوزل كوستره جكدر كه
بر آصر طرفدن اتخاذ اولنان تدابير تعداد ايديلير كن تدابير
مذكوره دن قصورلى اولنار اصلا تصويب و توصيه ايدلمه مشدوره

مثال

اراضی مغلغہ اوزرندہ - سفر بر موجودندہ طاقم — پیادہ محاربہ سنک
اصول اجراسی : آوجی خطی تشکیلی و بر آوجی خطنک حرکاتی —
آتش محاربہ سی .

تعلیم حاضران . — تعلیم اجرا ایدیلہ جک اراضیہ

کیتک ایچون اجرا اولان یوروش .

۲۶ : ۷۷ تشرین اول کیجہ سی قورو بر صغورغی متعاقب قار

یاغدی . ۲۷ صباحی ترمو مترو صغری ارانہ ایدیوردی .

ہوا براق و تونشلی ایدی .

طاہور قوماندانی قرہ غول و انفاریہ خدماتندہ اولیان اسکی

افراد ی ، بوری چالدر مقسزین سریعا و سکوئنتہ جمع ایتدیردی .

یونلری یوزباشی صفوت اقدینک تحت امرینہ ویردی . صفوت

اقدی بر قاج کون اول ، بر ، طاقم تعلیمی احضاری و — مذکور

تعلیمک سوق و ادارہ سی ایلہ توظیف ایدلمش و بوسیله مناسب

بر اراضی انتخابہ مجبور اولمش ایدی . صفوت اقدی مذکور

افراددن ۸ مانغہ لی سفر بر موجودندہ بر طاقم تشکیل ایتدند نصکرہ

فضله قان کوچک ضابطان ایلہ افرادہ وظائف آتہ بی تودیع

ایتدی :

یونلردن ، کوچک ضابطان و اونباشیلر و ذکی افراد میاندن

انتخاب ایتدیگی ۱۶ کئی بلوکک اسہکات حالتدہ قانچق اولان

دیگر ایک طائفہ قادرونی تشکیل ایدہ جکلردی . (یکی پیادہ
تعلیمنامہ سی مادہ ۸) مانی فلامہ لر طاشیہ جق ایک نفر جواد
بلوکارک جناح لرینک بولندقلری محالری ارانہ به تخصیص ایدلش لردی
۴ کوچک ضابطہ ایله ایکسی قرمزى فلامہ و ایکسی ضابطہ
دلالت ایدن فلامہ لرى طاشیق اوزرہ ۳۲ نفر دشمنی تصویر ایدہ جک
و (۹۹ میلیمتر دلاک) کوچک تله متر و ایله مجهز ۲ و اشارت
فلامہ لرینی حامل ۱ نفر مدیرک رفاقتده قاله جقدی دیگر بر وظیفه سی
اولیان تکمیل ضابطان سیرجی صفیلہ تعلیمده اثبات وجود ایتکه
مجبور ایدیلر .

ملازم ثانی جواد شکرى و علی انسیدیلر طاقلری سوق
و اداره به مأمور ایدلش لردی . بولر قیافت و تجهیزات لرینی آکا
کوزہ حاضر لایه جکلردی .

فشک توزیعندن مکره یوزباشی صفوت افندی طابور قوماندانک
امرینه تابع بولندیریلان ملازم رتبه سنده کی رفاقت ضابطه دشمنی
تصویر ایتک ایچون ایجاب ایدن بالجه تعلیماتی ویردی .
مذکور ضابطہ مانوره اراضیسی بالذات طابق اوزرہ آلی
اوله رق همان ایلری حرکت ایتدی . ملازم ثانی جواد افندی
طرفندن قوماندان ایدیلان طاقم (قوالر) طریقله اصل محاربه
تعلیمنه باشلانیه جق اولان (رحمنی) اوزرینه حرکت ایتدی .
لکن بو ۹ کیلومتر دلاک یوروشندن تعلیم و تربیه نقطه نظرندن
استفاده ایتک ایچون طابور قوماندانی ، یوروش ایتاسنده
ملازم ثانی جواد و علی انسیدیلر آجیامیه متعلق برچوق

مسئله لر موردی (۱) . منجمد برحاله بولان تارلارلری قار طبقه سی اورتمش ایدی که یولدن چیقوب حقیقته اولدینی کبی طاقله هر طرفه حرکت ایتک ممکن ایدی .

(رحلی) نک جنوبنده طاقم مانعه قولنه کچیرلدی . بعده تکمیل قطعه یوز کری ایتدیریلرک جبهه تبدیل ایدلدی و یوزلر ط تپه سنه قارشی اولق اوزره یرلشدیرلدی که مذکور تپه جنوب استقامته قارشی طاقمی ستر ایدیوردی . بوندن صکره افراد سلاح چادی و صره لر دن چیتدیلر .

(۱) قروکی به باقک :

یوروش ائسانده تصادف ایدیلن ، (۱۸۰۹) ده شمندوقر یکیدی . اوندن صکره کی (ص) تپه جکی ایکی طرفی خندقلی بیوک جاده ، اوزرنده مدافعه موضعی کبی قوللانیله بیان قوم اوجاغنی حاوی (یاصی تپه) ، قوردی ف خندغی ق تپه سی (طوغانجه) نک جنوب کنارانده کی اورمان پارچه سی کبی مختلف زمین عارضه لری مدیره تعلیم خانه ده بحث وتطبیق ایده میه جکی بر چوق متوع مسئله لر خاطر لاندی . ملحق ضابطه مغرزده نی (یاصی) تپه یه ایصال ایتدی . اورادن دشمنی ازانیه مأمور اولان افرادی کنده سیله برابر کنوردی .

مطالعات — ۱

غیر مساعد بر هوا، مثلاً فوق العاده صیجا یا خود ککین
برضوق، یا غمور یا خود قار، بوز، سپس و فورطنه بزی
قطعیاً قشله لردا خنده و یا خود صوندورمه لردا زنده ضوته ماملیدر؛
چونکه حرره حاضر لانتی ایچون، ضابطان و افرادک هر ذرو
شدائد حوائیه به مقاومت ایتمکه آلیشملری لازمدر. لکن
تعلیملریتمز، قطعه آمرلری تبیه و عمومیتله آتش محاربه سی نقضه
نظارتدن بشدیرمک مقصدیه بایله جقسه، البته بومقصدی دها
امین بر صورتده استحصاله مساعد بر زمانک انتخابی مرجعدر.
فقط خاصه فنا موسم ضرر ایقاعندن توزقتسزین ترلاری
چیکه مک مساعد اولدینی ایچون، خارجده بایله حق تعلیملری
تسهیل ایدر. ذاتاً ای کونلر نادر اولدینی کی هر حالد ای
کونلری آرزوق قطعیتله تخمین ایتمک دشو کوحدر. بناء علیه
بسیاجلین ایرکندن هوانک اوکلندن صکره ای اوله حنی
آکلاتیلر سه همان قرار ویرماید. سریع بر خبر حرکت ایدده حک
افرادک همان طوبالاندی ایچون کفیدر. مثله مزده کی حالد،
طابورک معلم او ادینک قسم اعظمی قشله خدمتایله مشغول ایدی.
لکن بونکله برابر، ۸۰: ۱۰۰ نفر، سفر بر موجودنده بر طوک
مصور بردشده قارشی محاربه سی اجرا ایتمکه کافی ایدی. بوجهتله
طابور قوماندانی هوانک کوزلکندن استفاده ایتمه مکده هیچ حقی

اوله مزدی .

وقت حضر تعلیم لمزده ، افراد مزه آله جقلمی قدر
فشنك و برمك دخی غیر ممکندر . بو سبيله الله بولن ان برقاج
یوز مانوره فشکندن معقول بر صورتده استفاده ایتك
آرزو ایدیلرسه آوجیلرك بوجه آتی خصوصاتی نظر دفته آلملری
موافقتدر :

هر یکی آتش موضعه و آتشك مبدئنده و یا خود كرك
کندنی و كرك دشمنك بحاربه خطنده اعلانه دكك حرکات
و قوعه کلدیکنده و منلا جوار قطعاتك ایلری حرکتی ، هر یکی
طرفه تقویه کلدیکی ، دشمن آتشك کسب بطائت ایلدیکی
(ضایعاته دلالت ایدن فلامه نك، ظهوری) و دشمنك ایلری حرکتی
و یا رجعتی کبی احواله حکم اولندینی زمان آوجیلر کندیلکرتدن
آنحق بر زمانوره فشکی انداخت ایتلدرلر . بوندن غیری زمانوره
و مخالف بر امر ویرلدیکه ، دائماً صحتی نشان آلمغه و مطلوب اولان
نشان موضعی طوعه غیرت ایتك شرطله انداخت ایتكسزین آتشی
تقلید ایدرلر . مذکور تعلیم ، نظر اهمیته آلمق ایجاب ایدن
برفانده بی تأمین ایدرکه اوده بو طرز حرکت سایه بنده افراد دائمی
صورتده بحاربه خطنده کدنزان ایدن احوالی تعقیب ایدر . (یکی
بیاده تعلیم نامه سی ۱۴۸ ، ۲۰۷) اصول مذکور افراد ده هروقت ؛
حتی شحاربه نك از هرجانی زماننده بیله کمال دفته نشان آتی خاصه
ستی طبیعت نانیه حکمنه قویار . و هر مریمی اصابت ایتدیرمك
یتيله واعتیاله آتش اجر استی هر آوجیدن مطلوب بروظیفه مهمه ،

در (یکی پیاده تعلیمنامه سی ۱۹۶ ماده).

الك صوك اجرا اولان حربلردن آئان درسله غير قابل
اعتراض بر صورتده ثابت اولمشدرکه پیاده، وسطی و بیوک
مسافلهده، ارتشاعی آ زیاده وظویمی هدفلیخی میدان محاربهده
کورولدیکی کبی طانیفه متظماً آ لیشدرملیلدرلر . آئشک تأثیری،
سریعاً هدفی طانیق و مسافهینی طوغری اولهرق تخمین ایتمک
وانداختی ای اداره ایتمک شرطیله آتجق مکمل اوله بیسلر .
بونقعه نظردن، لایق اولدینی درجهده عطف اهیت ایدلمک
شرطیله کوز آ لیشدرمق تسمیه ایده بیله جکز مذکور خصوصی
تعلیمدن شایان دقت نتایج استحصال اولور . طویجی نشایجی
افرادمک معلوم اولان مهارتی، و پیاده صنفنده عملی تجربه لر
نتایجی بکادلیلدر . افراد، ترجیحاً، بره یاتمش وضعیتده
هــ قـلـری تفـریـق و تـرـصـد ایتـمـکـه تـعـلیم ایتـدیرملیلدر .

(یکی پیاده تعلیمنامه سی — ۱۵۳) . [۱]

بومقصدله، دشمنی ارانه ایتمک ایچون ممکن اولدقچه اوزاقدن
سهولتله تفریق ایدیله بیلمن قرمزلی و صاری قلاملرک استحـال
ایدلمسی مناسبدر .

دشمن پیاده سنک دائماً حقیقی قوتده کوشترلمسی شبهه سز
دها موافقدر . (۲۵۱) . لکن، بونک ایچون الده لزمی قدر
افراد بولندیقندن، دشمن آوجی خطک قلامه ایله دکل بلنکه

[۱] یالکز ضابطانه و کوچک ضابطانه دکل افراده دشمنی دورین استعمال
تعلیم ایتدیرملیلدر (یکی پیاده تعلیمنامه سی ۲۰۵ ماده)

۱۰. خطلوه آرائقه بعض افراد واسطه سیه کوسترلی توبه اولور . مدیر ، دها اولجه نظر دفته بولندرمیلدر که اداره ملی تشکیل ایداش بر آوجی خطی صبق بر خط عرض ایدرو آز تقویه اولنش بر آتش قونلی وحقی قائق بر آتشی بیله دلالت ایدر . دشمن موضعه ایسه نظره یالکز (ماش هدفی) عرض ایتلدر . [۲] بو ، بوراده ، هدفی طایفه و آتشی تقیم اتمکه آلیشه بدر . یونوع بر تعایم دقت مخصوصه صرفی استلزام ایدر . اگر ، تصادفاً بتون بر مانعه عینی ر « باش هدفه » آتش ایدیورسه ، علی العاده مسافنده مائل بر آتش اجرا ایدلش اولر بوندن بشقه ، تصویر ایدیلن دشمنه اشغال ایتدیر بله جگه جبهه مذکور دشمنه قارشی حرکت ایدم جگه اولان و فرضیاتره کوره قادرو حالنده بولسان قوتک جبهه سنن تمکن اولدی بی قدر امتدادلی اولمیلدر . بوصور تله آمر هدفک دو گونه جگه قسمی کمال دفته تحدید ایدوب واضحاً بیلدیرمکه آلیشه بیلر . (۲۰۶)

دشمن طویلیسی دخی هر بری برر طوب فرض ایدمک اوزره مقدار کافی دیزیلرله ارانه ایدیه بیلر ، فلامسه قوللانلر . یکدیگر ندن تقریباً یکرمی خطلوه آرائقه آیرنش بولان مذکور دیزیلر (کوده هدفی) ندن بیوک بر هدف کوستر میه جکله در .

[۲] مصور دشمن حقیقته اولدی بی کی مانوره اجرا ایتلدر (۲۰۱)
اوحالده دشمنی تصویر مأور اولان افرادیره یاتمه مجبوردرلر . صغوق ورمطوبتیل هوالرده صحت نقطه نظر ندن قایوطیک آلیشه ای امر ایتک موافق اولور .

ماتورده طوب قولالائق ایسته نلیان زمانلرده طویجی آتشی ،
آوجیلرک یالیم آتشیله تصور ایدیه بیلیر .

بیاده کندی اقسامی یعنی محاربه اتناسنده مانوره اجرا
ایدن قسمک جناخنده ، ایلرینده ، کیربسنده بولنه حق اقامی ،
امکلت حالده [یالکز قادر و حالده] کی جزؤ تاملرله ازانه
ایتمک ممکن دکنسه بوخصوصده مائی نلاملر قوللانیله بیلیر .

دیگر بر منطقه تخصیص اولسان بیسوک بر قطعیهک
مخاربهده کی محلی دشمنی عینی وجهله واضح بر صورتده تبیین
ایندیله بیلیر . بوخصوص ایچون فلامه حامللرینه سلاح و مرمری
ایله مجهز بر قاج نفر ترفیق ایدیله بیلیر . لکن هر حالده ، هر
ایکی طرفده فلامه لرک عددینی تربید ایتمکدن اجتناب اولمایدیر .
زیرا بوضوئله حاصل اولان قاریشلاق ، استحصالی مأمول اولان
فوائدی یک چابوق زائل ایدیر . بوندن باشقه سوه تفهیمات
و خطالری تربید ایتدیکی کچی کرک مدبرک و کرک اقسام مختلفه
و قطعیه آمرلرینک دقتلرینی ، عارضی بر طاقم نفرعانه یک قولای
برصوتده تطبیقاتده کی مقصد حقیقیدن اوزافلاشدیره بیلیر .
بوجهتله هر حال ایچون اعظمی نه قدر فلامه لازمه اوله جفتی
دانما تحدید و تعیین ایتمکه غیرت ایدمایدیر .

بو نوع تعلیملرده مصور دشمنی حقیقی اوله رق ادارهده
آزچوق تعیه افکارینه مالک اولمهک اهمیت و واردر . بوخصوصده
اک اییی آتلی بر ضابط قوللانه قدر .

مصور دشمن آمرینه تعلیمات و یرمه دن اول ، مذکور آمرک

نہ درجہ بہ قدر کندیلکندن حرکت خاصہ مالک بولدیغی
 نظر دتہ آملی لازمدر . بزم اشتغال ایندیگمز محاربه تعلیملرند
 کندیلکندن حرکت دائرہ سی اولدیغی طاردر . بیولا ماتورہ دردمشمن
 مصور اولدیغی وقت بو طرف آمری همان دیگر طرف آمری
 قدر شرائط مطالبہ حائر اولمی لازمدر . ہر ایک طرف ،
 سفر دہ اولدیغی کئی فاز شیسندہ کینک وضعتی بیلمہ ملیدر . مصور
 دشمنی کندیسہ تودیع اولان وظیفہ دہ مال بولمی ایچون بزدرجہ بہ
 قدر حرکتدہ صبرست براتقی اہمیتلیدر . بالہ کس ، اوزرجہ
 حائر اہمیت اولیان محاربه تعلیملرندہ مقصود اولان ؛ تدریسات
 خصوصہ نقطہ نظرندن کوچک ضابدان ایچون قائدہ لی اولدیغی
 اولان بر جوق معین صفحاتک خصوصہ کلیدر . بوجاہدہ ،
 مدیر تعرض استقامتک محافظہ دہا زیادہ اعتنا ایدر . مصور
 دشمن دخی همان اکثریا ، مانعہ لری انداختدہ استہمال اولان
 کورولوب متعافاً غائب اولان ہدفلرہ مشابہ علی المائدہ متحرک
 ہدفلر مقامہ قائم اولور . بوسیلہ مدیر ، مصور دشمنہ صورت
 حرکتی طوغریدن طوغری بہ ویک سادہ بر صورتدہ اشارت
 فلافلر بہ بیلدیرہ یلر . تطبیقات محلی بر آزار اوزاق اولدیغی زمان
 محل مد کورہ کیدرکی یورویشدہ امنیت خدمتی ایفاو آجیلہ بہ
 متعلق مسائل حل و حذف تخریبی ایلہ مسافہ تخمینہ بی تعام
 ایندیریلہ یلیر . لیکن ، بویاکنجی درجہ دہ کی تعلیملرہ جوق زمان
 حصرا یمکن واصل اوتدن صکرہ اجرا ایدیہ چک اساسی ماتورہ بہ
 مانع اولدیغی درجہ دہ افرادی یور مقصدن اجتناب ایدیلیدر .

قشایه عودت اشناسنده و خصوصیه مانوره نك ختامندن صكره کی
پوریشده تکرار مانوره به دوام ایتك قائده لی اولماز . افراد
مانوره ده مختلف صورتلرله نه قدر چوق قسوت صرفه مجبور
ایدیلر لر سه مانوره نك ختامنده اودرجه موجب نمونیتلری اوله چق
وجهله کندیلرینك سربست بر اقلمنه لزوم واردر . سناء علیه
بر قطعه نك شطارتی محافظه ایتك ایچون تعلیمنامه مزك قبول
ایتدیکی هر نوع سربست کندیلرینه بخش ایدیلر : لزومی آئنده
آچیلوب راحت ایتلرینه و اشنای عودتده چیغاره ایچمکه ،
قونوشمنه ، یا خود شرقی سویلكه مساعدده اولور .

— محاربه تعلیمنك اجراسی —

(رحلی) ، نك جنوبنده قیصه بر استراحتدن صكره ، مدیر
ضابطان و كوچك ضابطانی طوبلادی و آنلره آتیده کی وضعیت
عمومییه آکلاتدی . (قروکی به بافك) :

• بیوك بر قطعه نك پیشداری اولان طابورمز (۲ نجی طابور)
(یا ایلاجیق) طریقله (قوالر) اوزرینه ایلریندی سرعتلی ایله
ایلری به یکن سواری (طوغا نجه) ایله (قره اورمان) جایرلنی
آره سنده کی تبه جكاردن متشکل اراضیده موضع آلمش
دشمن پسادمنك آتشنه معروض قالدی . مذکور دشمن
پیاده سی جبهه سی (رحلی) به اولق اوزره یایلش کوروندیکی
کی دشمن ضو یچینك دخی عینی وضعیتده اولدینی بیلدرلدی .
طابور طوردی . پیشدار باشنی تشکیل ایدن ك ۱ . (طوغا نجه) .

جاده سی اوزرنده کی مکتب بنانک کریسنده ، لك ۲ (قروکیدوب)
وك ۳ بوراده يلك ايكي طرفسنده کی خندقدرده وك ۴ بزم
آرقه مزده كوك ايچنده بولونیورلر .

ملازم ثانی (شکری افندی) سز ، بوراده ، مانوره اجرا
ایده جك اولان طاقك قوماندانیسکز . بو طاقك ۲ طاق ۱
فرض ایده لم . ملازم ثانی جواد و علی افندیلر سز عینی بلوكل
۲ نجی ۳ نجی (اسكلت) طاقلرینك قوماندانلریسکز . دشمن
پیناده سی مصوردور . تقریباً یکدیگرندن ۱۰ خطوه فاصله ایله
اقامه اولمش افرادك تشکیل ایتدیکی سیرك آوجی خطری
صیق آوجی خطلرینه دلالت ایدر . قرمزی فلامه لر دشمن
بلوکلرینی ، مائی فلامه لر بلوكلره مجاور بولنان دوست بلوكلرك
جناحلرینی کوستمه چکدر .

ملازم ثانی شکری افندی ، طاقه سلاح آلدردی و افراد
وضعیدن آنلرك بيلمسی ایجاب ایدن نقطه لری تکرار ایتدی .
بعد عملیاتك باشلادیقنی بیلدیرك اوزره افراد سلاح تولدوروب
یره یا تملرینی امر ایتدی . لکن زمین قازلی اولدیقنی وحضری
بر تعلیم بابلرینی ایچون ، مدبر طاقك تکرار آياغه قلدیرتسینی
اخطار ایتدی . بعده آتی ده کی معلوماتی ویردی :

« بلوكلر قوماندانی سنك ، دشمنی ترصد ایتك ایچون
ایلریگزه کوردیککز تبه به (قروکیدوب ط) چیمکیزی امر
ایدر . لزوم کوردکجه یوزباشیکزه ویره چککیز باشنده معلومات
بکا ایصال ایده چککیر . »

ملازم شکری افندی ایکی مخمن ایله برابر مذکور تپه به حرکت
ایندی و کورولیه چك صورتده برلشد کمن صکره دور بیله جنوب
استقامتده و کندی ایلیزینده بولان تکمیل اراضی تی آراشدیرمه
بانالادی .

(یاضی تپه) ایکی کوچك بنا سله سجاده آچیقجه تقریب
ایدیلوردی ، مذکور تپه ایله کندی آره سنده بولان اراضیك
تفصیلاتی تیمیز ایتمکده مشکلات واردی . زیر اراضی حقیق
طائفه اولغله برابر قار مذکور اراضی به یکسوق برمنظره
وریلوردی . مع مافیه ضابط ایکی اراضی قبارئسی کوردیکه
حکم ایندی که بونلردن بری (یاضی تپه) به قدر اولان
تکمیل مسافهك اوچده بری ، دیگر اوجده ایکیسی
قدر اوزاقده ایدی یقین اولاننده (قر و کیده) کوچك
بر جاء اورمانی واردی ، دیگر شرقه طوعمری کوچك برتپه
ایله (ه) نهایت بولیوردی . ملازم ثانی شکری افندی خریظه
و برکرم مراجعتله (یاضی تپه) به اولان مسافه تی اولجدی
و ۲۰۲۰۰ مترو بولدی . بعده معاونلرینک یاردمله ذکر اولان
ایکی تپهك آیردینی مسافت متوسطه تی حساب ایندی که
بولدینی مسافت ۷۰۰ و ۱۰۵۰۰ متره در [۱]

ضابط بولدینی نقطه دن (یاضی تپه) به قدر ، مقعر
جهتی شرقه متوجه اولقی اوزره برقوسی دائره رسم ایدن بیولک
(۱) (ه) تپه سله حائده مسافه ده ملازم ثانی شکری افندی اقل ۱۵۰
متره لك برخطا ایدیلوردی .

چاده بی تمامیه کورو بوردی . مذ کور جاده ایله (قره اورمان) جابرقلری آره سنده کی تکمیل منطقه اراضی داخلند هرهانی بردشمن قطع سنی تفریق ایتمک کندیسی ایچون ممکن اولیوردی بولک قوماندانه (بوراده مدیره) برابو کوندردی . مذ کور راپورده کوچک مېشه اورمانندن (ه) دهایی کوره بیلک محیالی اولدیقن دوشونهك مذ کور اورمانه قدر دور بیلله عجلر پرکشافک ایلری سوزولنی تکلیف ایدیوردی .

بو آراتق ، مدیر ، کندی اشارت فلامه لایله دشمنه (ه) مېشه جزئی بر مدت بر قاج باش کوسترمسی و بر قاج ال اداخت ایتمسی اشارت ایتمیوردی . بولک اوزرینه ملازم نانی شکری اقدی آتیده کی راپوزی کوندردی ، بورادن ۱,۵۰۰ متره مسافده کی صرت اوزرنده اغلب احتمال کشافلر مز اوزرینه آتش ایدن بر قاج دشمن آوجیسی بولتیور .

مدیر آتیده کی ایضاحاتی علاوه ایتمی . و (رحلی) نک غریبنده ، اوراده ، طویچیمز موضع آلدی و دشمن بطریه سیله حربه طوتوشدی . دشمن بطریه سنک اداخت ایتمیکی مز میلرک علوی (یاصی تپه) صرتلرنده کورو لویوز [قره کیده ی ایله کوسترلشدن] بو منطقه نک عارضه لی اولسی سایه سنده آتلی ضابطان و پیاده ضابط کشف قوللری ، بو آنه قدر اوزرنده بالکر بعض آوجیلرک کندیلیکی کوستردیکی یاصی تپه ده یوزلرجه متره امتدادنده اوزون بر پیاده موضعی کشف ایتمک موفقی اولدیلر . مذ کور خط (یاصی تپه) نک

ایلو سنده قدمه تشکیل ایدن دیگر بر خطله بیوک جاده نك اوت سنه
قدر اوزامش کورونیور .

سولده بزم ، طابورک بولندینی تپیه آلاک برنجی طابوری
واصل اولدی . صاعده (قواقل) نك جنوبنده دیگر طابورلرک
آجیل مقده اولدقلرینی کورویورز . (مفروض)

ترخه باشلانجه قدر . طابور قوماندانکنز ۱ ، ۲ ، ۳ ، ۴
بلوکلره همان کوچک جام اورمانده اراضی میلنک دکندیکی
صرته قدر ایلمنک امرینی ویردی . اساس بلوکی ۲ نجی
بلوکلر . ۵ نجی بلوکی ایکنجی خط اولهرق تعقیب ایدمجه قدر .
بلوکی قوماندانکنز دها بدایتده ایکی طاقی برنجی خطه
قویه جقدر : سنک طاقنک ایلله — که استقامتک محافظه سنده
مأموردر — سولنده کی ایکنجی طاقم ۰۰ [۱]

طاقنکنز کوچک جام اورمانی استقامتده ایلمنجه جقدر . بو
حرکتنک اجرایی استقامتده ۳۰۰ متره کنیشلکننده برمنشتننک
دشمن طوبیجینسک نظرنه معروض بولندینی نظر دقتدن دور
طوبیجیه جقدر . (قروکی به باقک)

ما لازم ثانی ششگری افندی در حال طاقنک یاننه دوندی
و آئیده کی امری ویردی :

و شو استقامتده ، بورادن ۱۸۰۰ متره اوزاقره ، دشمن

[۱] طاقنلر آوه چیمه رن اول اجرا ایتمکجه مجبور اولدقلری آجیه حرکتده
آراقنلری کوزبله کورمک ایچون . لازم ثانی ششگری افندی بو طاقنی
نکوترن مانعه باشیلرله برابر برنجی طاقنک ۶۰ خطوه سولنه کیشی . (۲۱۹)

پیاده‌سی یا بیلمشدر ؛ بو دشمنه تعرض ایده جکر .
 هر نصف طاقم . آبری آیری اوله رق یکدیگری متعاقباً
 ۴ خطوه آرافله آوه چیقاجقدر . ایکنجی نصف طاقم ،
 زینل جاوش ، برنجی نصف طاقم ۳۰۰ مترو مسافه دن تعقیب
 ایده جکدر . نه آشیلدن صکره مستور محله وارلدیمی ؛
 برنجی نصف طاقم صاغ جناحه یئنه شوق آراقلری بر
 یجی خطوه به ایندیره جکدر .
 ایکنجی نصف طاقم دخی عینی صورتله صول جناحی اوزربنه
 یاقلاشه جقدر .

صره ایله آئیده کی قوماندالر ویرلدی : قالیش اوزات !
 بعده ، برنجی نصف طاقم ارتباط اوچنجی مانفهدن ، ۴ آدیم
 آرافله — آوه چیق ! و اوچنجی مانفه باشنه (اساس مانفه سی)
 استقامت کوسترلدی (۱۷۴ الی ۱۷۶)

تیهنک اوزربنه واصل اولدیمی زمان ، مخملر و بر بوروزانله
 ایلریده بولسان طاقم قوماندانی بورومکده اولان طاقنک
 جبهه سنک تمامیه تعقیب اولنان استقامتده اولدیغنی کوردی .
 مع ماقیه پاییلان خطایی اشارات و قوماندایله تصحیحه موفق
 اولدی . (قروکی و تنقیده باقک)

مکتبک شرقیده کی عمقی آرخندقدن یکیلیرکن آیاقد
 طورولدیغنه نظراً دشمن طویجی سنک نظرندن مستور فقط
 پیاده سنک نظری آلتده بولوندیغنی و آراقلری صیقشدیرمق
 ایچون احتیاطاً خصوص مذکورک نظر دهه آلمسی لزومی

دوشوندى : ملازم تانى شكرى افندى برنجى نصف طاقه
تیه نك بر آز كرىنده نوقف ایتمی ویره سورونه رك وباخود
ایكیه رك بوریك صوریه آرالقرك صیقتدیرلسنی امر ایندی
دشمنی واراخی بی طامیق ایچون کندیسده مخسارله برابر
کوچك چام اورماننك جنوب کنارینه قدر ایلیسیدی .
اورمان خط تقسم میاه استقامتجه يك زیاده كیشف اولدیغی
ایچون نوق العاده بر ترصد محلی بخش ایدیوردی . لکن
درحال طاقنك دشمندن متأثر اوله جغنی تقدیر ایندی . زیرا
دشمن پیاده سی موضعی اشغال و آنش كشاد ایسیدی [۱] .
عققی، دشمن، آتشی هنوز یورویش حالده بولسان ایکنجی
نصف طاقه توجیه ایتمسیدی .

ملازم تانى شكرى افندىك دشمنی ترصد ایتمك ایچون
بو آتده بولدیغی نقطه دن ، نصف طاقتری نظر آتده
بولدیرمق ممکن دکلدی . بونك ایچون سرعت ممکنه ایله
کری به کلدی و برنجی نصف طاقك تمامیه محفوظ بولدیغی
وایکنجی نصف طاقنك دخی قوشار آدیمله و ممکن
اولان سرعتله ایدی یورو مکده اولدیغنی کوردی .

[۱] قروکید (۵) ایله کوستریلن نقطه به مایکزی بیوک
آرالقلر ایله یکدیگریدن قریق ایدلش یگهی کیشی قریباً ایکی یوزمتره
امتدادنده بر پیاده موضعی تصویر ایدیوردی مذکور خطك اشغال
و آنشك كشادی مدبر طرفدن تعیین ایدیلن بسط فلامه اشارتلی
اوزرینه وقوع بولدی . تصور دشمنك یابره نی شون عملیاتك امتدادنجه
عین صورتله اداره ایندی .

و نمون اولدی . (تنقیده باقلک) بیش دقیقه صکره طاقم کاملاً
 برلشدی و برنجی نصف طاقم کوچک جام اورمانسک کریشده
 اینکچی نصف طاقم صولده اولق اوزره امتدالی بر آوی
 خطی تشکیل ایتدی . ده صولده ۲ نجی بلوکل اینکچی
 طاقی (اسکت) یایلمشدی . استنادی تشکیل ایدن اوچنجی
 طاقم (کذلک اسکت) بیوک حاده خندقدن استفاده ایدرک
 برله قول نظامنده طنبه سنی جکدی لخدقی بوغجه برلشدی .
 مدیر ، برنجی بلوکل صاغ وصوله محاور بولان ۱ نجی
 و ۲ نجی بلوکلرک جناحلرینک بولندقلری عخلری مانی فلا-
 مه لره اراشه ایتدردی (قروکیدوم) فلامه لره کوریلن
 مذکور ایکی طاقمک سوق واداره سنی سیرجی صفیل بولان
 ایکی کنج ضابطه تودیع و حقیقته اولدینی کی حرکت ایلمک
 دقت ایتملری تیه ایتدی . ده اقدملی اولان ملازم مانی عادل افندی
 اعتباری اوله رق ۴ نجی بلوکل قوماندانلغنی ایفایده جکدی که
 زمان لازمده حقیقته (آلمسی) ایجاب ایدن تربیاتی امر بکله -
 مکسزین مدیره بیلدیره جکدی . بو اسناد ملازم ناز شکر
 افندی یکیدن کوچک جام اورمانسک جنوب شرقی گوشه سنده
 ترصدانه باشلادی . لکین بودفعه طاقی دخی نظری آئنده
 بولندیره بیلوردی .

دشمن آویجیلری کوزدن غائب اولدی : اولجه ملازم .
 مذکور آویجیلره اولان مسافه بی تخمین ایتش و ۹۵۰ متره
 بولشدی .

بولك اوزرينه ايلريلككه نصل دوام ايدمه بيله چكني آكلانق
ايچون اراضى يي تدقيق ايتدى . اشغالى مناسب كورونك
يقين آتش موقى ۳۰۰ متره ايلريده يكيباره بر صرت
ايدى (قروكیده) مذکور موضعه واصل اولق ايچون كيله
چك اولان خط اجتماع ، دشمن آتش ايتديكي نقدرده
تحفظه غير مساعد ايدى . بوسرده مدبر طاقم قوماندانه
بروجه آتى معلوماتى اعطا ايتدى .

• ايكي طرف طويچيسى يكديكربله اوغراشمقده در . بزم
طويچمز دشمن بياده موضعي آتش آلتده بولنديريور .
آلان معلوماته نظر آطويچيمز يالكز او ككزده . كوردبككز
محدود اراضى يي دكل (مفروض) دها بولك بر امتدادى دخي
اشغال ايتمكده در . بولك قوماندانكز دشمنك تحت اشغالده
بولان (ه) تبه نه قارشى يورويشه كيمكزي امر ايدىيور .
ملازم ثاني شكري افندي در عقب طاقك مركزي ايلريسه
آتيلدى . وقوليه تعقيب اوله جق استفامنى كوستره رك طاقنى
ايلرى سوردى (۱۱) (۱۸۱۴) . اولكى وضعيه كوره
صاغ و صول اجناسا حليته موضوع فلامه لرله كوستريلن
طاقلرده عيني وجهله يورويشه كجديلر . لکن مذکور حرکت
باشلانير باشلانماز مصور دشمن يكدن كندى كوستردى و شدتلى
بر آتش اجرا ايتدى .

ملازم ثاني شكري افندي كنديه مخصوص قيصه ونظرده
جلب ايدمه چك بر اقامه ايله ايكنجي نصف طاقه همان يره ياتمى

وبعدہ سؤرونہ رڪ مناسب بر آتش موضعی اوزرنده بولان كوچك
چام اورمانك صولہ كیتمنی امر ایتدی . بونی متعاقب
آئیده کی قومانداری وردی : دایلووده کی تپہ نك صولده
ایک اولك اوکنده کی ، آویجیلر : نشانكاه ۹۵۰ ! آوجی آتش ! .
برنجی نصف طاقه كلنجہ ، مذکور نصف طاقم ، اورمانك
قطعتدن حاصل اولمش بر یکیدن یورومكہ مجبور ایدی کہ
آتشیده آنجق ایکنجی نصف طاقدن صکره کشاد ایدہ بیله چکدی
بونكلہ برابر ملازم ثانی شکری افندی دها فضله بکلمکسزین
قطعه سنہ امر آتی وردی : دبرنجی نصف طاقم آتشدوام !
ایکنجی نصف طاقم صجرائش ! د اجرا ایدہ حکدر . مذکور
امر نردن نفرہ تکمیل آجی حطه ایصال ایدلدی ؛ بده صیجرا ،
آیاغہ قاتق ! مارش مارش ! قومانداسندہ ایکنجی نصف طاقم
آویجیلری ۶۰ خطاوه ایلری کیتدیلر .

اورمانده بولان برنجی نصف طاقم در حال آتشك شدتی
ترید ایتدی . مذکور نصف طاقم مجاور بولان طاقمل (مصور)
ایلریلیوب یکی موضعلرنده آتش آچنجه به قدر کندی
صجرائشی تاخیر ایتدی .

بورادن اعتباراً ملازم ثانی شکری افندی دیگر طاقملرله
خاوبه فقط بومناوبده بر انتظامه دقت ایتمکسزین طاقمی
صجرائشلرله ایلری سوق ایتدی حذانك محافطه سنہ صرف
ذهن ایتمکسزین صجرائشلرک اوزونلقلرینی تبدیل ایتدی ، بالکنز
طاقملر ایلری یوررکن یکدیگری راحتسز اینلرندن اجتاب

اینگی نظر دقه آلدی .

ملازم نانی شکری افندی اوکنده کی تبه بی قازانغی ایچون
وادی بی بکر کن ، مدیر بر شرابنل خزمه - ننگ کندی طرفه
دوئدیکنی اخبار ایتدی .

بومعلومات کندیسنی هیچ بر صورته همدندن آیرمدی
بر موضعه ده اراضینک منحصط اولسندنشانی افراد آتش ایتک
ایچون دیز چوکنکه مجبور اولدیلر . بونک اوزرینه ملازم نانی
شکری افندی موقه آتشی کیدردی وافراده تمامیه تیر
ایقلمی اسیر ایتدی (۱۹۰) مع مافیه آتشک اسطاعی بک آتی
اولدی وهان تکرار باشلادی . مجاور طاقلردن برینک هر ایلری
جرکندده آوجیلر کند بکلرندن آتشک شدتی تزییدایدی بوردردی .
(ح) ایله گوستریلن اراضی طائفه - ننگ کر بسنه کندیکی زمان طاق ،
یکی آتش موضعه قوق العاده احتیاط ایله یناشدی . شوبله که
موضعی اشغال ایتدن اول افراد نشانکالری (۷۰۰) متره به
تنظیم ایتدیلر و تفکیری قابیلرندن بوونلرینه اصلی اولدینی
حاله سورونه - ننگ ایلر ایلدیلر . بونی متعاقب تکمیل خط آتشری
مناسب صورتده تقسیم ایدرهک آتسه باشلادی . ایلك آتشرنده
آوجیلرک یالکیز سرعتله آتش ایتککه باقیوب ایله هر برینک
دها بدایتده هدفه اصابت ایتدیرمه که جدا جم - د ایتدیکی
کوردوله بیلوردی .

استناد (۳ نجی اسکلت طاق) ، بو اتناده کوچک جام
اورماننک کر بسنده یایلمشدی . (ح) ده آتش آچیلر

آچیلمز ، اوده ، هر برینک نهایتده بر مدت توقف ایتمک
اوزره یکر یکرینی متعاقب متعدد صحرایشلرله قوزو خندقه واصل
اولدی . (قروکده « س ») مدیر ملازم ثانی شکری اقدی به
یکیدن بیانات آتیه ده بولدی : « بورایه واصل اولوق ایچون
خس اولنه حق درجه ده ضایعات و بردک قارشیکزده سزدن ده
کشیف بردشمن آوچی خطی واردر . وضعیکز کسب مشکلات
ایندیور . شمدیکی موضعکز ده ده ضایعاته (وباره لیلره) دوچار
اوله جقسکز ؟ »

ملازم ثانی شکری اقدی محاربه دن خارج قیلان افرادک جبجلا
نه نیک آتیه جفنی وباره لیلرک مانعه باشیلرک نظارتی آتنده اوله رق
کندی کندیلرینه سورونه رک و مقتدر اولدقلری ! قدر کریده
مخفوظ بر محله چکیله بیله جکلرینی بیان ولکن ساغلام اولوردن
هیچ بر فردک آنره احتیاق ایدمه جکئی اخطار ایتدی . بر
آنده مهم اولان خصوص ، محاربه ده دوام ایدمه جک اولان
افرادی محاربه خطدن اوزاقلاشدیرم رق تقویه قلعمانه
بر آجق ایدی .

ملازم ثانی شکری اقدی باشنی کری به جویردکی زمان
ایکی مانعه نیک [۱] خندقده بوتان استنادک صاغ جناحدن
آریلدرق قوشار آدینه کندی طاقنه طوغری ایلرلیدیکی

[۱] مدیر اوجی خطک ، بو اشناده کیتلی ضایعاته اوغرادینی
(فرضی) ملازم ثانی جواد اقدی به اخبار و ملازم ثانی جواد اقدی
درهقب ، مانعه ابله برنجی وایکنجی طاقلری تقویه ایتدی .

کوردی و طاقه تقویه کلپور ! اخبارنده بولندی . افرادک
کمال دفته نشان الدقلری و تفکی طولودور متده و نشان وضعیتنه
کتور مکده کی سرعتله آتشک سرعتی تزیید ایتدکاری تمامله
کوردوله بیلوزدی . واصل اولان استناده تکرار تکرار
باغراق صورتیه نشانگاه بیلدرلدی . همان بونی متماق
ایدی که دشمن طرفینک دخی استنادلری جلب ایتدیکی
کوردلدی [۱] . بردن بره ، آوجیلر بو یکی دشمنک تشکیل
ایتدیکی غایت مرئی هدفدن استفاده و کندیا کلرندن آتشی
تزیید (۲۰۰) ایتدیله که بو حرکتلرندن طولانی مدیرک
مظهر تقدیری اولدیله .

بو موقعده تفوق آتشی استحصاله موفق اوله بیا ملک جوق
زمانه توقف ایتدی [۲] نهایت ملازم ثانی جواد افندی آوجی
عطی متباق ۴ مانقه سیه تقویه ایتدی و کندیسی ده ایکنجی
طاقه (مصور) کیتدی . ده اولجه ملازم ثانی ۴ نجی بلوکل
(مفروض) بیوک جاده نکل غرب کناری بونجه . طاقلری
مانقه قولی نظامنده اوله رق متماقاً تبیه کیچدکلرندن و جام
خاورمانک کرپنه مواصل ایلدکلرندن مدیری خبردار ایتدی
بونک اوزرینه ملازم ثانی شکری افندی به آتیده کی خبری

[۱] یسرنده بیوک آراقلر بونسان ۸ نفر آوجی خطنه اتحاق
ایده جک اولان تقویه ای ارااه ایدیوردی .

[۲] مدیر بوراده (۲۵۳) مادهیه تابع اولدی . مذکور مادهده
ایجابی تقدیرنده آتشی بطلک مدیرک توصیه اولنور .

کوندردی : د بزم طرفده بتون امتدادنجه کشیف بر بیوک آوجی
خطی شکل ایندی . دشمن اوزرینه مؤثر بر آتش اجرایدیور
وبیوک بر قوس دائره اوزرندن دشمن موقعی جویریور .
بو خط بزم اشغال ایستدیکمز صرقي تعقیب ایتمک اوزره صاغ
جناحیه (طوغانجه) نک جنوب کنسارینه استنادایدیور کی
کورونیور . (قروکی به بافک)

بو اندازه دشمن طرفده ضایعانه دلالت ایدن فلامه لر
کوروندی . ملازم تانی شکری افندی ایلری یکی بر صجرامه
پایدیرمق اوزره ایکن ملازم تانی عادل افندیدن معلومات
آنبه ای آلدی :

« آجیلش اولان ۴ نجی بلوک قوشار آدیله اوزرنده
کوچک چام اورمانی بولنان صرتمک ایلرینه یورویور . »
بونک اوزرینه ملازم تانی شکری افندی کندی آوجیلرینک
کندیلکلرندن شدتی آتش اجرا ایلری ایچون تقویه کلمکده
اولدیفنی اخبارایتدی . لکن مدیر : « ۴ نجی بلوک (منروض)
کریزده کی خندغه واصل اولدی . اورادنده بر قلیچ مانعہ-نی
صزک آتش خطکزه کوندردی . » اخطارنده بولندیفنی ایچون
ملازم تانی شکری افندی یکیدن ایلری یورویشه باشلاندی .
بو یورویش قیصه وغیر منتظم صجرایش-لاره اجرا ایدلدی .
کیدیه جتک وخندغی استقامتی اولجه اشغال ایدیان جبهه به نسبتہ
مائل بولندیفتدن مذکور خندغه واصل 'واقی ایچون برنجی
نصف طاقک قطع ایده جکی مسافه ایکنجه نصف طاقدن زیاده

ایندی. مذکور نصف طاقك حرکتده عدم تعلیت و بعض
کوشککلر کورولدی. بو بر خطا ایندی که در عقب مدیر
کمال جدیدله خطای مذکوری رفع ایندی.
بز دفعه بو کنیش خندغك بخش ایندیکی مکمل ستره نك
تحت محفوظیتنه کیریلنجه طاقم عینی هدف اوزرینه ...
نشانگاهی ایله مائل آتش توجیه ایندی.

لکن بو ائشاده، دشمن ضایعاتی کوسرن فلامه لری کری
چکدی. دشمن آوجی خطنده آرق ضایعات کورولموردی.
بونک اوزرینه مدیر، ملازم نانی شکری افندی به: « بورایه
قدر کلک اینجون کلتلی ضایعاته اوغرادیکز، شمعی دشمن آتشی
هان سزک اشکیزه معادلدر. » دیدی.

ملازم نانی شکری افندی، بک بوکک سسله آئیده کی
قوماندلری وردی: « طوضری آشان آلك! مانغه باشلر مسافه
مخلیری آتسه اشتراک ایدک! » عینی زمانده استنادلرک کلوب
کلدیکنی آکلامق اینجون کبری به باققدن کنیدی منع اید. -
مدی. اوزمان. ملازم نانی عادل افندی « ۴ » نجی بلوک
متبایسنک، طابورک (مفروض) محاربه خطائی تقویه به کیده.
جکئی کنیدینه بیلدیردی.

مدیر آئیده کی اخطارده بولندی: « بر آز کچ کوند
رانش استاد، کلتلی ضایعاته اوغرادقن صکره محاربه خطه
واصل اولیور. شمعی آوجی خطی شبه لی بر وضیتده بولمور.
معافییه ثبات ایدیور. یکی قوتلر ویکی جیخاته نك ورودی

بواش بواش محاربه ده موازتی تاسیس وقطمه اطمنانی اطامه
ایندی . بوصیره ده کوچک جام اورمانی استقامتدن طوب صدرا
لری اشیدیلور : بطریقه لر مزیدن برقچی مهاجینک قوه مغویه سی
آرتیرمق ایچون اورایه آتیمش لردی (۳۳۱) علیه هجوم اجرا
ایدیان دشن خطمه یکیدن ضایعاتی کوسترن بر قاج فلامه
ظهور ایندی . آتشاری ده تمامیه کیلیمش کبی کورینوری .
ملازم نانی شکری افندی هجومه قالدغه جفتی اشارته کیری به خبر ویر .
مشدی (۱۲) لکن بواشاده ده شرق طرفه اجرا ایدیلن
اندختلر نظر دفتی جلب ایندی . یکی دشمن قطعاتک (بر
قاج کشیه ، قرمزى فلامه [۱] جبهه لری شماله اولوق اوزره
(قره اورمان) (قروکیده ده) جایر لغنده نهایت بولار صرتلر
اوزرنده یاسیلدینگی کوردی . مدیر بو خصوصه دائر ایضاحات آتیه یی
ویردی : « صواژده بولنان ، برنجی طابورک (مقروض) هجومی
دشمنک تازمه قضااتی طرفندن توقیف ایدلدی . . »

بولک اوزرینه ملازم نانی شکری افندی متعاقباً آتیده کی
قومانداری ویردی : برنجی نصف طاقم آتش کس ! . بو
قوماندا تکمیل مانعه باشیلر طرفندن تکرار ایدیلده ک اجرا
ایدلده کدن صکره اوکزده کی صرت اوزرنده بوشان آوجیلر !
نشانگاه ۴۰۰ ! آوجی آتش [۲]

مدیر امین اولدی که ، افراد ، یکی هدف اوزرینه صحتله

[۱] مذکور فلامه لر مدیرک ، اشارت امله یانه جلب ایتدی رفات
ضابطه بالذات ویردیکی امر اوزرته کوشلشدی .
[۲] آتش استقامتی محاربه جبهه منه عمود اوله جقدی

نشان آلبور و نشانگاهلری طوغری تنظیم اییدیورلر ،

یکی دشمن کری دوندی و در عقب کوزدن قائب اولدی ؛
لکن بو ائانده ، ملازم نانی شکری افندینک صاغنده بولان
(مصور) ۱ نجی بلوک ۵ تیه-نی ضبط ایتمک اوزره مذکور
تیه استقامتمده یورووردی فقط مذکور بلوک اولجه اشغال
ایتمکده بولندینی خندغیک استقامتی ، علییه یورودیکی هدفه
نظر آمل اولدینی ایچون ایلری یوروش ائانسانده ملازم نانی
شکری افندینک آ و جیلرینک اوکنی قبادی . (قروکی به باقک)
ملازم نانی شکری افندی ده ۲ نجی بلوک برنجی (ومصور)

ایکینجی طاقلریله ۱ نجی بلوکی تعقیب ایتدی . بعده ایلری
یوروش ائانسانده افرادینی طوبلادی و آنلره سونکو طاقینی
تقلید ایلدینی امر ایتدی و هجوم ایچون سلاح ایندیرتدی .
لکن ، دشمن موضعنه ۶۰ متر و یا قلاشدققلری زمان یکیدن
آتشه معروض قالدیلر [۱] . ملازم نانی شکری افندی ، هان
هجوم ! امرینی و بردی و ۱ نجی بلوکی (مصور) دخی کندیسنه
تابع قیلر قی الله الله صدالربله دشمن اوزرینه آتیلدی و تیه بی
ضبط ایتدی .

بوراده تعلیم ختام بولدی . ماتوره اجرا ایدن طاقم سلاح
چاندی و صهره لردن چیقدی . ضابطان و کوچک ضابطان
تنقیدی دیکله مک اوزره طوبالاندیلر .

[۱] مدیرک رفاقت ضابط : ویرمیش اولدینی خصوصی تعلیمات موجهجه

- تعليم حقنده مديرڪ تنقيداتي -

طاقڪ، (رحلى) نڪ جنوبنده بولندي ايلڪ موقع ايله آلدني ايلڪ آتش موضي ارهسندہ ڪي صرت (اوزرنده ڪوچڪ ڄام اورمان بولسان صرت) ۲۵۰۰، ۲۲۰۰ مترو مسافده بولسان دشمن طوبچيسي طرفدن طوغريدن طوغري به دوکوليوردي. مذکور صرتي کتيپ بر آوجي خطيله ڪچمڪ مدبرانه بر حرڪت اولزدي.

خصوصيله مذکور تبه نڪ جنوب مائلهنه ڪچلدیکی زمان دشمن پياده سنڪ ده آتش منطقهنه ڪچلدیکی ايچون نهلسڪه پڪ زياده ایدی. کتيپ آوجي خطي، جزئي موفقيتيله اولسون دشمن آتشنه جواب و برمسڪه مقتدر اوله مقسزين ضايعانه دوجار اولور.

برجهتله طاقم قومانداني پڪ طوغري اوله رقي مذکور تهلسڪي منطقهني يکديکريخي اوزاق مسافده دن تعقيب ایدن ضعيف آوجي خطي ايله ڪچمڪه قرار ورتي. (۱۶۲) بوندن سکرده، وقتسز بلا لزوم طاقڪ قاريشمه ميدان بر اقامتي ايچون نصف طاقلريخي صاغ وصول جناحلي اوزرينه صيقتديرمي نظر دقه آلمده طاقم قومانداني حقلي ایدی. لکن بوخصوصڪ اجراسنه احوالک مساعده ايدوب ايتيه جي بيلمدیکی زمان بوکا دائر امرڪ اولجه وريلوب تأخير ايدلسي مرجحدر بوندن بشقه، بدایت حرکنده طاقم يورويش استقامتي طوغري آلمی

وجبهه‌سی موافق توجیه ایملیدر . واقعا طاقم قوماندانی ، آچیلمه حرکتیه باشلانیان محلدن کندینه یوروش استقامتی اوله رق تعین ایدیلن کوجک چام اورماتی ، دها هنوز صرته ایکن کوره مزگی . لکن مذکور ترصد نقطه‌سی ترک ایتمه دن اول حرکت استقامت عمومی‌سی اوزرنده ، مثلاً بیوک جاده‌نک طرفینده کی آعاجلردن بر بیوک آعاج کی اوزاقدن قولایلقله قریق ایدیلن متوسط بر نقطه بوله بیلردی .

طاقمی یایمه دن اول جبهه‌سی تمامیه بو یکی نقطه‌یه کوره آملیدی و آنجق بوندن صکره طاقمی یایمیدی . بوضوئله ، یایسه ایدی ؛ حسن اولدینی آنده اجرانه امکان ویرلمه جک اولال بویان یوروشدن و تبدیل استقامتدن اجتناب ایتمش اولوردی . شکر اولنور که دشمن طوبجیسی بونی یایمیدی . بونی تلافی ایچون بر آز صکره دشمن پیاده‌سی مهاجینک قریباً کندیندن ۱۳۰۰ مترو مسافده بولنان ایکنجی ضعیف خطنی آتش آتیه آلدی . بو آتشک تأثیری بک آز اوله بیلوردی . بوحاله قارشو محمد چاوشک ، جاسارنه خلل کیترمیوب ایلری بورومکه دوام ایدیشی طوغریدر . مجاربه‌ده بویله باعث تردد اوله بیله جک آنلر ، افرادک صوک درجه تربیه وانتظامنی و کوجک ضابطانک صیق بر نظارتنی ایجاب ایتدیرر . بو خصوص نظر دقتدن غائب ایدلماک اقتضا ایدن بر نقطه‌در .

برنجی نصف طاقم (حسن چاوش) دشمن آتیشه طوغری بدن طوغری به جواب ویرمه مکده ومستور قالمقده بک

طوغری حرکت ایتدی . طاقم قوماندانك آتیه کشف
آوجی خطله باشلامه دقت ایتمی . تمامیه مصیدر . لکن .
یو تصویریه موقع اجرایه قویق ایچون ، یکی تربیاتی نتیجه
قدر طاقنك یاننده قالمی ده موافق اولوردی . بوصره ده کی
بر کوچك ضابطی مختارله برابر کوچك جام اورمانه کوندرمک
کافی ایدی یاننده موجود بولندیقی تقدیرده یو کوچك ضابطه بر
(تله متر) دخی وبره یلردی .

دشمن طویجیسی ، دشمن پیاده سنی آتش آلتیه آلمقدن بزم
طویجیزی منع ایده مزدی . بوجه تله دشمن پیاده سی بوصره ده
کندی کیزله مک تدبیرنده بولندی . بو وضیت قارشینده
پیاده من همان ایلری یوریش کچمکده تردد ایده مزدی . دشمنی
تکرار موضعی اشغال ایدوب طویجیزك آتیه معروض قالمه
عجور اتمک لازم دی . ایشته بو ایکی صنفك ، حریده لاز اولان
اتحاد حرکتیه بر مثال . . .

بزم کشف آوجی خطمز محفوظ بولندیقی دوز وادیدن
ایلرلیک تشبث ایتدیکی زمان دشمن پیاده سنی آتیه هدف
اولیوردی . ملازم ثانی شکری افندی پک طوغری اوله رق
بولونیلن یرده قالمه قرار ویردی . شکری افندی (خدمت
سفریه نك ۲۶۳ نجی ماده سنی) در خاطر ایتدی : « تمامیه
متور اولان بر پیاده نك آتشی آلتیه آجیقدن حرکت
ایدن آوجی خطلری ۱۰۰۰ مترودن اعتباراً مهم ضایعاته
دوچار اولورلر . » تکمیل دشمن طویجیسی لزومی درجه ده

اشغال ایتش بولسان (۳۲۹) طویچیمزك ، دشمن پیاده موضعی ده (فرضیانه کوره پك کنیش) تمامیه آنتی آلتده بولندیره بیله جك بر حالده اولوب اولدینی مشكوك ایدی . بوندن دولای دشمنه قارشى برابر حرب ایتك ایچون بواکی منفك یكدیکرینه معاونتی ایجاب ایدیوردی . (۲۶۰)

ملازم نانی شکری اقدی بو ایلک آتش موضعهنده پك چوق کچیکمک ایستمدیکی ایچون تقدیر اولتور . یالکر باشی هدفی کوسترن بر دشمن قارشینده ، مذکور دشمنه یاقلاشمه غیرت ایتدیکه ، حقیقه قطعى نتایج استحصال اولته بیله جکنى خاطرینه بیله کتیره مزیدی .

بو آندن اعتباراً اراضی یه تمامیه اوبغون اوله رق یاییلان صچراشلر قواعد اصلیه عمومیه یه توفیقاً اجرا ایدلدی . هیچ بر قاعده لایتغیر بوندکه بو صچراشلرک اجرا سنده کی تفصیلاتی تحدید ایتسین ، بوسبيله درکه ایلری یوروش ؛ قطعه فك قوتی ، یكدیکرینی متعاقب آلسان نظام وصچراشلرک اوزونللی صورت قطعه ده متبیلدر . لکن هر درلو احوالده ، هر قسمك ؛ صچراشینی ممکن اولدینی قدر بشون شدت و فعاد لیتله اجرا ایتمی اهمیتلدر . اساس اولان ، هپ برابر جابق قالقمق و کمال شدت وسرعتله ایلری آتلمقدیر « (۱۸۸) افراد بوحرکتی عادتاً سوق طیبی ايله اجر ایتلیدرلر .

اشغال ایدیله ییلمک ایچون دشمنه آتشجه نفوقی ایجاب ایتدیرن مواضع دشمندن (۷۰۰ مترو مسافه ده بولسان صرت

ایله دشمنك جبهه نه مائل بولان خندق ایدی . مذکور مواضع
طائندی وحسن صورتله قوللانلیدی حقیقتده ، بو مواضعك
برنجینده محاربه احتمالكه ساعتلرجه دوام ایدردی . زیرا
آچیقدن « قیصه مسافاته » كچمكه قالدشمه دن اول دشمنك مقار
ومتی كسر ایتك ضروریدر .

فوق آنشك استحصال ایدلدیكى قطعی برصورتده آكلاشلیدی
ملازم ثانی شكری افندی ایلری یوروپشه دوام ایتك ایچون
بوین استفاده ایتدی . لکن بواشاده احوال معكوسه مك
ظهوری سببیه مائل خندقده یكیدن توقف ایتدی . محزربه
دجم بو كبی احوال معكوسه مك ظهورینه انتظار ومهالکی
كالم سكونته اقتحام ایتك دائما ایجاب ایده جكدیر .

برنجی خط ، هرحاله قارشى محافظه . ده یتك ایچون
بالخاصه مقاومت لازمده بولملى وكریده بولنان جزؤ تام
قوماندنلری ده دائما متیقظ بولنوب زمان لازمده ایشه قاریشمیلدرلر
واقعا ، بورایه قدر ، هدفزى تشكیل ایدن دشمن موضعه
یاقلانلمشدی وهجوم ایتك آنی ده ورود ایتش کیدی . لکن
صول جناحزك تعرضی ، دشمنك صاغ جناحنى تقویه كلن
تازه قطعات طرفدن تماملیه حكمنسز براقلمدی بو حاله قارشى
ملازم ثانی شكری افندی هجومه قالدملی می ؛ یوق سه عبور
بولوكره معاونت ایللكله اكتمامی ایتلی ؟

كندیسنه اولیه بر فرصت دوشمشدی كه اونى قاجیرمق

يك پيووده اولوردى : فى الحقيقه دشمنك ميدانه چيقان وكنديسه همان ياتى عرض ايدن آوجيلرى اوزرينه ، قيصه مسافده دواملى آتش ايتكده يك اصابت ايتدى . بو صورتله مذكور دشمن آرزمانده محاربه دن خارج قبله بيليردى .

بوندن سكره محاربه نك صوك صفحه سى ، تيه نك ضبطى كابر . ۱ نجى بلوكدن اول يوروشه سچن ۲ نجى بلوك اوكنى برنجى بلوك قبادينى ايجون مذكور بلوك ايجى خطه قالمه مجبور اولدى . و يوروش ائناسنده طولاندى . لکن ، بوسره ده دخی يکی بر حادته وقوعه كلدى : ترك ايداش اولدينى ظن اولنان مو . ضعدن برقاج ال انداخت اجرا ايدلى . بويله ناكهانی بر آتش حقیقته تماميله قائمه بخش اوله بيلير . حتى محاربه نك بوضفحه . سنده دشمنك ؛ تزديد مقاومته تخصیص ايدیلن تازه احتیاط قطعاتى خطه سوقسى ده واقع اوله بيلير . بونكله برار بوراده بلا افاته زمان یعنی تبدیل نظام ايتكسزين موضعه یشاشحق مناسب ایدی .

كذلك سرعت ممكنه ايله تيه يى قزاقى و آنجق بعه ، يرك طارلفندن دولايى تمقيب آتشنه اشتراك ايدمه بيجك جزؤ تاملر وارسه آنلری طولامق لازمدی .

بوندن بشقه ، دشمنه بودرجه يقين مسافيه قدر صوقوله قدن سكره ملازم ثانی شكرى افدينك حالامقاومت ايدمه جك كجى كورون دشمن اوزرينه سونكو ايله قطعاً آتلمغه قرار ویرمسی

يك طوغريدور .
خلاصه : طاقم هم شدتله وهمده تدبير ايله سوق اولدى
و قطمه محاربه نقطه نظرندن يك ايني برتعليم و تربيه اثرى كوستردى .
يونتيقدن صكره قطمه قشايه كتوردى .

مطالعات — (۲)

تعلیمه باشلامدن اول ، مدیر ، ملازم تانی شکری افند .
 ینک تمامیه آ کلامسی لازم اولان وضعیت عمومیه یی او کا ممکن
 اولدینی قدر بسیط و مختصر اوله رق آ کلامغه غیرت ایتدی .
 بوقیصه ایضاحات کافی اولدینی کبی او قدر ساده ایدی که وضعیتی
 تصور ایتک ایچون پک زباده اتعاب ذهنه حاجت یوقدی .
 مدیر ، ایجاب ایدن بالجله معلوماتی عملیاتک کسب ایده جکی
 صورتلره کوره بالاخره صرمنی کلدیکه ویرم جکدی . شهبسز
 اولدن قباطاسلاق اوله رق بیوک جزؤ نامک (عملیاینده مفروض ایدی)
 تعیبه وضعیتنی ذهننده تقرر ایتدیرمش و محاربه نک بیوک خطلرینی
 حقیقی اوله رق بیودوکی کبی ذهننده چیزمشدی . هر شیدن اول
 بو صورتله عملیاتک هیئت عمومیه نک بر طابولسنی تجسم ایتدیر .
 مک مهمدر : تعلیمک غایه مقصدینی تشکیل ایده جک اولان
 خصوصی عملیاتی آنجیق بوسایه ده حقیقته مطابق بر صورتده اک
 اینی تصویره موفق اولونور . بونکله برابر مسئله یی حل ایده نه
 وضعیتک پک مکمل بر صورتی بیلدیزمک زائد و بلکه تصور
 ایدیلن مقصده منایر اولور . محاربه ده طاقم قوماندانی باش قو-
 ماندانک تصورات و بلانلربنه آنجیق نادرا کسب وقوف ایدر .
 محدود قادرو تعلیملرنده ، مدیر ، مسئله یی او قدر ساده
 و اودرجه مختصر ترتیب ایده جکدر که تکمیل وظیفه دارانه حتی
 افراد بیه اشئی عملیاینده مسئله یی آ کلامق ممکن اوله بیلین .

مدیر، مثله یی آ کلاتمق ایچون یالکز ضابطانه کوچک ضابطانی و یاخود صرف ضابطانی طویلارسه مقررہ قوماندانی افرادک تعلیمی استفادہ لی بر صورتہ تعقیب ایدہ بیلملری ایچون مسئلہ نیک از زیادہ بیلملری اقتضا ایدن جہتلرخی بالاخرہ آنلرہ آ کلاتمقیدر . بوخصوصہ ، مسئلہ نیک اساسی سونیک کافیدر ، دھا قفلہ سونلرہ خطادر ، اشتغال ایدیگمز مسئلہ کوردہ وضعیتی همان آتیدہ اولدینی کی بیلدیرمک کافی ایدی :

۲۵ نجی بلوکک برنجی طاقنی تشکیل ایدیوروز . بلوک بورادہ در .

۳۳ نجی بلوک یا نمزدہ بیولک جادہ نیک دیگر طرفدہ در . ۱۰ نجی بلوک دھا ایلریدہ جادہ اوزرندہ کی چفتلکندہ در ۴ نجی بلوک کریمزدہ کوی ایچندہ در . بورادن ۲ کیلومترو اوزاقندہ ، شو استقامتدہ (کوسترہ رک) دشمنک پیادہ وطویجیسی بوتیور .

تعلیم باشلامہ دن ، اول ، مدیر ، وظیفہ دارانہ دیکر بعض معلومات دھا ویردی : بالحاسہ دشمنک فصل کوسترہ یلہجکنی ومختلف قلاملرک نلرہ دلالت ایندیکنی آنلرہ بفصاح آیتدی .

مدیر ، قطعہ آمرلریلہ افرادک اجرا یدیلہجک عملیات حقندہ قطعی بر فکر ایدملری طب اولونجہ ، بوابضاحات ابتدائیہ یی الزم عد ایدیوردی . بوندن بشقہ دشمن قطعاتی حقندہ ویرلن اشارتلر اوزرینہ واقع اولہجق اخباراتدہ « برقاج آوجی » یاخود « قرمز ی قلاملر » ذکر اولونیوب بلکہ ، بالعکس کوردولن

اشارت لرك دالات ابلديكي حقيقى قوتلر ومثلا دشمنك ايلربلين بر
آوجى خطى وياخود بلوكلىرى ذكر اولنق ميمدر . خلاصه
ويريلن معلوماتك مطابق حقيقت اولمى لازمدر كه بوجمترلر
نظر دقه آلتيلدر .

حقيقى بر وضعت تصوير ايده بيلمك يعنى محاربه ده اولدينى
كبي تجسم ايتدير مك ايچون مدير ، مانوره اجر اايده جك طاقك
منسوب اولدينى بلوك اعتبارى اوله رق قسومانداى در عهد
ايتدى و بوسورتله ملازم تانى شكرى اقدىنك ؛ امر لك آلتىنك
ورا پور لك كوند رلىنك محاربه ده اولدينى كبي اولمى دقتى حلب
ايدلى اولدى . مادون لك محاربه ده آله جقلى امر لك كبي ، يك
مختصر امر لى صحت وسرعتله احاطه ايتدى و بويله امر لى وير-
مكى او كر نملرى و كوردكلى وقوعات مهمه حقدىنك يقين امر لى
در حال خبردار ايتكه ده آلتىملى لازمدر .

عمايات انسانى مدير ، بتون وقتى ملازم شكرى اقدىنك
ايفا ايده جكي وظائفه حصر ايتدى و كندىنى تماميله بونقطه
حصر ايده بيلمك ايچون هر ايكي طرفده كى مصور وياخود
مفروض قطعانله اشتغال ايتك اوزره بر قاج ضابطى رفاقتى آلتى .
بر ضابط صورت مخصوصه ده ، مدير له برابر طاشينان تله متر
واسطه سيله مسافه لى اولچمكه ؛ ديكر بر ضابطه مصوردشمن
طرفدن - اعطا اولان تعليمات موجب بجه - ويريلن اشارتلى
كورمكه تعيين ايدلى . مانوره ده سيرجى اولمق دن بشقه بروظيفه سى
يوليان ضابطه هر هانكى بروظيفه ويرمك مختلف نقاط نظر دن

قائده ليدر .

مدیر و مصور دشمن قوماندانه اشارت واسطه سیله امر-
لرینی تبلیغ ایتک ایچون آتیه اولدینی کبی بر طاقم بسیط اشارت لری
(۱۲) استعمالی قرار لدر مشدی .

ووو — بر قاج آوجی کوسترمک ایچون
غ غ غ — پیاده موضعک تمامیه اشغال ایدلدیکی
ب ب ب — طویچی بی کوسترمک ایچون (بطریه لری)
ی ی ی — هدفک جسماتی تریزه واونی دها یوکک
کوسترمک ایچون

وقق — هدفک جسماتی تنقیض واونی دها آلچق کوستر
مک ایچون

ت ت ت — آتش ایدریمک ایچون

س س س — تقویه جلب ایتک ،

ضایعانه دلالت ایدن فلامه لری کوسترمک : — ض
(ض ص ، ض م ، ض ل) (صاعقه ، مرکزده ، صولده)
ن ن ن یوقاروده [و ، غ ، ب ض] ایله ارانه ایدیلن فلامه لری
احواله کوره کیزلتمک ایچون

ل ل ل — قطعه قوماندانلری مدیرک یاننه

قصداتی ارانه ایتک ایچون قوللانیلوب عددی بالا التزام
محدود اولان فلامه لر وافراد سیرجی بولنلر اولدی کبی
مفرزه قوماندانده کافی درجه ده واضح و محاربه به مطابق بر
صورت اخطار ایده من . بونقصانی تلافی ایچون ، مدیر . ما -

نوره نك اجراسى انسانده هر ايكي طرفك كوسترله مش و فقط
بونكله برابر معلوم اولمى موافق اولان قطمانى حتمه بعض
معلومات متممه ويرهك وضعيتى قطيئه درمكه مجبور اولدى .
دشمنك تفوق آتشدن وياخود بالذات ضايعات كليده دوچار
اولمقدن ناشى اولان هيچانلر كه محاربه ده يك بيوك تاثير اجرا
ابدن مؤثرات معنويه در ، آنلرى ده مختصر اخطاراتله نظر دفته
آلديرمى خاصه اونوتدى .

مديرك كرك طوغرى بدن طوغرى به شفاها بعض معلومات
اعضائى و كرك مصور قطعانك بعض مانوره اجراسى يلديرمى
صورتيه ، تطبيقات انسانده ، واقع اولان هر مداخله سى
جزئى نام آمرلرينك قوه مدركه ليرى استعمال ايتديرمك
اساسه مستند ايدى و مادونك ساده جه نظر دفتنى جلب ايتكمي
وياخود دقت ايتديكى كوسترمنى مراد ايتديكى بعض دفعه لر
دخى دائما آنلره كنديلكلرندن حركت و بر قرار انتخاب
ايتلرينى استلزام ايدى جك فرصتلى حاضر لافمه چالشيوردى .
بالخاصه بو نتيجه نك استحصالي تاامين ايتكم كنديسنه يك
اهميتلى كوردنيوردى . اك صوك محارباتك و برديكى غير قابل
تفقد درسلدن استنتاج اولنيور ، كه اوزون مغزىللى و دوامانسر
باروتلى تفكلكر استعمالى نتيجه سى اوله رق دوشمنك اراضيدن
استفاده ايتكم خصوصنده كي مهارتشدن طولايى زمان مساعد
اولدجه پياده ضابط كشف قولارى وعينى زمانده حيوانه
واكب پياده ضابطانيه محاربه ميداتى تحري ايتديرمك مجبوريتى

حاصل اوله جقدر .

دشمنك ناكهانی آتشلرندن كندیمزی وقایه ایتمك، دشمن
آوجیلرینك موضعی ؛ بزم طر فزندن اشغال اولنه جق مواضعی
و قهرضمن انناسنده تعقیب ایده جگمز یوللری بزم بیلدیرمك
خصوصنده مذکور كشف قوللرینك خاصه فعال طاوور اتملری الزمدر .
بمثالو وظائفك موفقیتله ایفای ، اساساً وقت حضرده
حاضر لمیش اولمغه متوققدر . بونقظه نظرندن ضابطان وكوچك
ضابطانك صورت مخصوصه ده تعلیم و تربیه كورمیش اولملری
لازمدر . بومقصدله بابیله جق تعلیملرده دشمن موضعی ممكن
اولدینی قدر حقیقته اولدینی کی كوسترملی و تدبیرمزلسکی
كوریلان كشف قوللری اوزرینه آتشی ایدملیدر . مدیر عملیاتك
صورت اجرایی بقیدن تدقیق ایتمی و اثبات مهارت ایدمیان كشف
قوللری تقدیر ایتمه ملیدر . اكثر احوالده بك بوك بر مهارتله اراضیدن
استفادنی بیلیمیان و دوربینی كوزل قوللانامیان بالخاصه صار -
صلماز بر متانته مالك بولمیان كشف قوللری وظیفه لرینی ایفایه مقتدر
اوله مزلر .

دشمن موضعی تمامیه ، طامعده وجهه سیله امتدادی تعین
ایتمدجه . مهاجم طرف صیق آوجی خطیه ایلر بلمکی خاطرینه
بیله كتیره مز صیق آوجی خطی نظامی قولای تبدیل ایدیه .
مدیكى ایچون سوق و اداره سنده حاصل اوله جق بالجمله خذالرك
قهرض انناسنده تعدیل و تلافیسته موفق اوله مز . بویه صیق
آوجی خطلری بقته ویاكلش برجهه ایله دشمنك مؤثر آتشنه

طوبیایر سه فوق العاده چوق تلفات ویریر .

دشمن کشافلریمیزی کشف اجرا سندن بالخاصه کندی
ایلرینه سوردیکی کوچک قطعات واسطه سیله منع ایتدیکی تقد-
یرده آیری آیری و مستقل مانعه لره ایلری یورو به رک ، دشمن
موضعی طائمه یی آوجیلر مز مذکور موضعه تقرب ایدمه منزل
(۳۴۴) .

بو طرز حرکت ، حقیقتده ، یک چوق محاذ بری جامعدر .
بر آ ز ضعیف اولان مذکور خطلری دشمنک مؤثر آتشنه
هدف اولدقلری زمان تقویه اتمک مجبور تی واردر . کندی آتشلری
ایسه مشکلا نه اوغرا ییله جنی کی آ ز چوق تأخرده ایدمه جکدر .
بوندن بشقه بعضاً دشمنک بز قارشی قویه جنی قوندن ده ضعیف
بر قوتله محاربه اتمک مجبور اولنور . او حالده ، بویه بر اصول
تعرضی هر حال ایچون قبول ایتک ارزو ایدیلر برشی دکلدر .
بونکله برابر صورت تطبیق واسطه مالی اولجه کورمک و بنه علیه
بو خصوصیه تعلیم ایتک اقتضایدر .

انتقال ایتدیگمز مالد ، فرضیات نظر آ ، مهاجم طرفت
کشافلری دشمن موضعی کشفه موفق اولدیلر . بر دفعه وسطی
مسافله منطقه منه کیرلیمیزی اوندن سو کره طوغریدن طوغری به
قوتلی آوجی خطلریله محاربه به کیریشه بیلیر ، محاربه تعلیملرنده ،
هرشیدن اول ، نظر دفته آله جق جهت آوجی محاربه سنک
موق و اداره سیدر . مختلف وضعیترده آوجی خطلرینک تشکیلی
و آنلری حرکت ایتدیرمک خصوصیه طائغق نظامده آتسک

اداره‌سنة اهمیت ویرمك ، تقویه قطعاتی آوجی خطری
 کریسندہ سووق و تحریک ایتک ، ضابطاتی محاربه تقدمه نظرندن
 یتشدیرمك ایچون اجرا ایدیله جک تعلیملرک ائک مهم سله
 صفحای تشکیل ایتلیدر . هر مانوره بوکی تدریساته اساس
 اوللیدر .

مدیر، استعمال اولنه جق وساطتک انتخابندہ قطعه قوماندانی
 تمامیلہ سربست بر اقلیدر و تعلیمی اوصورتله اداره ایتلیدر که
 مذکور قطعه قوماندانی مختلف قرارلردن برینی اختیار ایتکه
 مجبور قالسون و مانوره بو صورتله اداره اولنورسه آنجق استفادہ لی
 اولور .

بو نوع تعلیم و تطبیقاتلرده ، اصوله متماق تعلیملردن حاصل
 اولش بولان ترقی ایله آکثفا ایدیله جک ، قوماندان یواش یواش
 دها بیوک مشکلات قارشیسندہ بولندیرلیق صورتیلہ دایماندیر یچی
 بر اصول متظم تعقیب ایدیلیدر . حاتم قوماندانی اولان
 بالجمله کنج ضابطاتک تعلیم و تدریسندہ ایسه آله جق ترتیباتک
 تدقیق بو تعلیملرک اساسی تشکیل ایتلی و اولنره ویریله جک
 وظائفک ساده اوللیدر .

مانورهدن ایدیله جک معلومات نهایتده بر تنقید ایله خلاصه
 ایدیلیدر . لکن مدیر ، حرکاتده کوردیکی بالجمله قصورلرک
 اخطارینی نهایته برافتر بالعکس ائمای عملیاندہ ، مستحق اولنلری
 تقدیر و تکدیر ایتکده نردد ایتہ مایدر .

افرادده عدم انتظام کورلدیکی وقت در عقب مداخله

ایتملیدر .

سفر بر موجودندہ کی جزو نامرلہ مانورہ یا ایدینی زمان
یک قولابقہ نظام وانتظامدہ بعض ماسعہ لردہ بولونلیدنی محق
کودولور ، چونکہ افراد ہر وقت اولدینی کبی صبقی بر نظارت
آلتندہ بولندقلرینی حس ایتمزلر . بودولور کوشکلککرافہ سی
کمال شدتہ بر طرف ایدللیدر .

مدیر ، کورہ بیلہجکی بیوک تعبہ خطالری ہان او آندہ
تصحیح ایتملیدر . چونکہ ایدیلان خطائک ہان تصحیحیلہ
ویریلہجک درس ، البتدہ زمان کچسکدن صوکرہ ویریلہجک
درسدن دہا مؤثردر .

محدود قادرو مانورہ لری ، تقرعائی اساسلی بر صورتدہ
مطالعہ ایتمکہ مساعددر بو خصوصدہ صرف اولنہجق زماندہ
هیچ بر وقد ، ضایع اولمش دکلدز . موفق اولنہمیزن بر حرکتہ
درحال تکرار باشلائق ویر موضع ایلمک صورت اشغالی
شایان منونیت اولدینی زمان مذکور موضعہ تکرار حرکت
ایتمیر مکدن ضرر حاصل اولماز .

لکن بو اصول تعالیم مدیرک تطبیقاتدہ طوغری و معقول
بر حدی محافظہ ایتمکی بیلہیلہ آنجق یک قائمہ لی اولہ بیلور
چونکہ ایسی اجرا ایدنلری عینی شیئی متعدد دفعہ تکرارہ
مجبور ایتمک ، آنلرک استفادہ سی تنقیص ایتمک و دقتلری
کوشتمک تہلکہ سی تولید ایدر .

بوندن بشقہ ، اثنای عملیاتدہ فرصت دوشدکچہ ، مدیرک

افتم بر نحوینت ایسی موجب خشنودی اولور . یزنده صرف اولان بعض تقدیرات . ضابطان و افرادی تشویقده حائز تأثیردر . بو تدبیردن استغنا ایدله ملیدر . فقط حد اعتدالی ده یکما ملیدر . زیرا دایما تکرار ایدیلن مدحیه لر یک جایی بتون تأثیرلری غائب ایدر . بوندن بشقه هر درلو احوالده محافظت غیرت ایتمک مجبور اولدیقمز تعلیمنامه احکام جدید سینه ده مخالف حرکت ایدیش اولور . در عقب سوبانل سینه لزوم اولیان مطالعاتک تعلیمک نهایته بر اقل می مرجعدر . تطبیقاتک جریان انسانده مداخله دن اجتناباً تنقیدات نادراً اولملیدر . لزوم قطعی اولدقجه مداخله ایتمک ایش کورنلری تحریک وتشویق دکل بالعکس آنلری دقت سزلقه و بطایفه سوق ایدر . صوک تنقید عائد بالجمله مواد ایچون بو ایدیه دیگر بر اثرده [۱] سوبانلین خصوصاته مراجعت اولته بیلر . تنقیدک مختصر اولمی و موضوع بحث ایدیه جک نقاطک انتخابی حقده مذکور اثره مراجعت خاصه توصیه اولنور .

بوراده اولدیی کی اجرا اولنان تعلیلردن مقصد ضابطانغری دهاییوک قطعات داخلنده حرکت ایدن جزؤ تاملرک محاربه سی نقطه نظرندن ینشد بر مک اولدیی زمان ؛ مذکور تنقید شایان دقت اولان آئیده کی سؤاللری ده تدقیق ایدیه جک صورته اولملیدر :

[۱] (طایبان ایچون خدمت سفریه تطبیقاتی) نام اثرک برنجی قسمنه مراجعت ۴۰ نجی ۴۴ : ۴۶ و ۱۰۵ ۱۰۶ صحیفه لری .

١ — قطعه قوماندانی داخلند. بولندینی قطعه‌یه یا خود قطعه سنک ایلریسند و یا کریسند بولنان قطعاته نظراً قطعه سنک وضعیتی صحیح اوله رق احاطه ایتدیمی و ایجاب ایدن تربیاتی آلدیمی؟
 ٢ — محاربه ائساننده، کندی حرکتی مجاور قطعانک و حین حاصتده طوپیچیک حرکتیله ارتباطده بولندیره جق تداییره توسل ایتدیمی؟

٣ — کندینه بخش اولنان استقلالیتی سوء استعمال ایتکسزین، ایجابنده کندیلکندن حرکت ایتدیمی و تعرض ائساننده ایلریدن اراضی قازانق ایچون ثباتکارانه برسی کوستردیمی؟

٤ — عملیات بیتربتمز، طاقیله برابر منسوب اولدینی جز و نامه التحاق ایتکده اصل قوماندانی کیم ایه اونک تحت امرینه کیرمکه دقت ایتدیمی؟

٥ — دشمنی مناسب صورتده و طوغری اوله رق ترصد ایتدیمی و راپورلری زمان لازمده اصل اولدیمی؟

صوک تنقیده اولجه تعلیم ائساننده اخطار ایدیلن خطالارک تکرار ذکرندن صرف نظر ایدلمک اولادر.

فهرست

مقدمه

- ۱۲ مادونلر مزی بر جزو تامك كند تدن بيوك جزو تاملر
داخلنده بحار به سی نقطه نظر تدن يتشدیر مك .
- ۱۴ بو تهایم و تربیه نقطه نظر تدن صوك بهار مانوره لر تدن
استفاده . عینی مقصده وصول ایچون دیگر تعلیملر ك
لزومی
- ۱۵ تعلیملر ك سفر بر موجودنده جزو تاملر له اجرا سنده کی
اهمیت
- ۱۶ بحار به تعلیملر ينك احضار و اجرا سنده غیر قابل اجتناب
مشكلات بو اترده تعقیب اولنان مقصد و اصول .

مثال

- ۱۹ تعلیمه حاضرلق . تعلیم میداننه کیمك ایچون اجرا
اولنان یوروش .
- ۲۳ مطالعات — ۱ . اراضی مختلفه اوزرنده تطبیقات
اجرا سنده صوك بهار و اواخر یله قیش موسمنك فوایدی
جیخانه تدارك و استعمالی
- ۲۴ کوز آلتدیر مق . دشمن و دوست قطعائی تصویر
ایچون قرللانیان و سائط .
- ۲۶ مصور دشمن قوماندانلی .

- ٢٨ اصل تعليمدن اول وصوكره اجرا اولنان پورويشله .
مخاربه تعليمك اجراسى .
- ٤٥ مدير طرفدن تعليمك تنقيدى .
- ٥٢ مطالعات — ٢ . فرض اولنان وضعيت عموميه .
- ٥٣ تعليم باشلامه دن اول مدير طرفدن ويريلن سائر
معلومات . مدير ك باندنه طويلانمق
- ٥٥ مدير ايله معصور دشمن آراسنده تأمين مخابره ايچون
اشارت استعمالى .
- ٥٦ تعليم ائساننده مدير ك مداخله سى . مخاربه كشف قوللرى
- ٤٨ بر مخاربه لك بداينده آله جق مختلف نظاملر . تعليملوك
غايه مقصدى كى تلقى ايديلن آوجى مخاربه سىك
سوق وادارمى .
- ٥٨ تعليم ائساننده ايديلن تقدير وتوبيخ .
- ٦١ صوك تنقيد .